

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

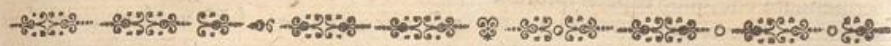
Mogvntiae, 1677

Ejusdem Hermiae Sozomeni Ecclesiasticae Historiae Liber VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

ὡν ἄρχαι τὸν υἱὸν ὀνόμαζον ἐν τῇ κωνσταντινουπόλει μετεκαλέσατο καὶ ἀναγνώστηρον ἰδῶν, ἐδοξέεσθαι ἔχειν, ὡς καὶ ἐπὶ τῆσαν ἱπποδρομίας αὐτὸν παρελθεῖν. ὁ δὲ ἀπίστος κακῶς διαλεθεὶς, ἐκέλευσε τὰ παιδὶ τὴν θείαν ἀπὸ τῆσαν ἐχομένην νυκτὸς, τὸν βίον μετήλλαξεν, ὀλυβρίαι καὶ παροισιανῆ τῶν ἀδελφῶν ὑπαλιθύνων.

Itaque Honorium filium quanto cyus ac- civit Constantinopoli. Quem ubi prae- sentem vidisset, melius se habere visus est, ita ut ad Circensium ludorum spe- ctaculum processerit. Sed post pran- dium repente ingravescente morbo, fi- lio mandavit, ut spectaculorum editio- ni praesideret. Nocte vero insequenti, ex hac vita migravit Olibrio, & Probrino fratribus Consulibus.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ
ΕΡΜΕΙΟΥ
ΣΩΖΟΜΕΝΟΥ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

EJUSDEM
HERMIÆ
SOZOMENI
ECCLESIASTICÆ
HISTORIÆ

ΤΟΜΟΣ η'.

LIBER VIII.

Κεφ. α'.

CAPUT PRIMUM.

Περὶ τῆς διαδόχου τῆς μεγάλου Θεοδοσίου καὶ ὡς ἀνηρέθη ῥηθῆναι ἔπαυσε καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχιερείου τῶν μεγάλων πάλαι, καὶ τῆς ἱερωσύνης τῶν αἰρετικῶν, καὶ ἀπὸ σισινίου τῆς κωνσταντινουπόλεως ἐπισκόπου διήχησε.

De successoribus Theodosii Magni: quomo- do occisus est Rufinus Praefectus Pratorio. Item de majorum civitatum Episcopis: Et de Sisinio Novatianorum Episcopo.

Ὡς μὲν ἐστὶν τὰ μάλιστα τὴν ἐκκλησίαν ἀναξήσας, ἐτελεύτησε Θεοδοσίος, ἀμ- φὶ τὰ ἐξήκοντα ἔτη γεγονώς. ἐν τέτρω δέ, δεκά καὶ ἐξ ἑβασίλευσε καὶ διαδόχως κα- τέλιπε τῆς ἀρχῆς, Ἀρκάδιον μὲν τὸν πρεσ- βύτερον τῶν υἱῶν, τῶν πατρῶν ἑθνῶν ὀνό- μων δὲ, τῶν πατρῶν ἑσπέρων ἀμφοῖν δὲ ὁμό- φρονες τῶν πατρῶν πρὸς τὴν ἰησοῦσαν ἐχρή- σθησαν ἡγήετο δὲ τότε τῆς ῥωμαίων ἐκκλη- σίας μετὰ δάμασον, σείκιον τῆς δὲ ἐν κωνσταντινουπόλει, νεκταρίου Θεοφίλου δὲ ἐν ἀλεξανδρείᾳ καὶ φλαβιανὸς τῆς ἀν- τιοχείας Ἰωάννης τῆς ἱεροσολύμων ἐν τέτρω δὲ ἔθνοι βαρβαροὶ, ὁρμενίαι καὶ τῆς παρὰ τὴν ἀρχομένης μέρη πᾶσα κατέδραμον ἐλέγετο δὲ ὡς λάθρα τέτρες ἐπηγάγετο τῆς ταυραχῆ τῆς βασιλείας ῥηθῆναι, ὁ δὲ τῆς ἀνατολῆς ὑπαρχῶν, ὑποπλῶν ὡν

Hunc in modum Theodosius, cum Ecclesiam magnopere amplificasset, ex vivis excessit, annos natus plus minus sexaginta: ex quibus imperavit sedecim. Successorem vero Imperii reliquit, in Orientis quidem partibus, Arcadium filium natu majorem: in Occidente autem Honorium. Qui quidem ambo eandem cum patre fidei doctrinam secuti sunt. Præerat tunc temporis Ecclesie quidem Roma- nae post Damasum Siricius: Constanti- nopolitanae vero Nectarius. Alexan- drinam autem Ecclesiam Theophilus gubernabat: Antiochie Flavianus, Joannes vero Hierosolymis Episcopa- tum gerebant. Per idem tempus Hunni Barbari Armeniam & alias regiones Orientalis Imperii devastarunt. Dice- batur autem Rufinus Praefectus Prato- rio per Orientem, eos clanculum evo- casse ad perturbandum Imperii statum:

quippe qui affectatæ tyrannidis suspectus esset. Verum hic quidem eam ob causam non ita multo post trucidatus est. Nam cum exercitus ex bello adversus Eugenium reversus esset, & Imperator, ut moris est, extra urbem Constantinopolitanam obviam ei occurrisset, milites nihil cunctati, Rufinum interfecerunt. Porro ex hac occasione, religio Christiana adhuc majus incrementum accepit. Sic enim Imperatores persuasum habebant, pietati adscribendum esse, quod & pater ipsorum victoriam de tyrannis reportasset, & quod Rufinus, qui ipsorum Imperio infidiabatur, tam facile extinctus fuisset. Atque idcirco ea quæ à superioribus Principibus pro Ecclesiarum utilitate decreta fuerant, propensiore animo confirmarunt, & propria ipsi dona ac beneficia adjecerunt. Subditi vero ad Principum exemplum sese formantes, Pagani quidem ad Christianam religionem facile transibant: hæretici vero, ad Ecclesiam Catholicam sese adjungebant. Ariani autem & Eunomiani, quoniam inter se ipsos diffidebant ob causas quas supra commemoravi, indies magis magisque imminuebantur. Ex mutua enim inter ipsos discordia, multi eos non recte de Deo sentire judicabant, & ad illos, qui ejusdem cum Imperatoribus fidei sectatores erant, transgrediebantur. Macedonianis autem qui erant Constanti-nopoli, id plurimum nocuit, quod eo tempore nullum habebant Episcopum. Nam ex quo Eudoxius cum suis, regnante Constantio, Ecclesias illis ademerat, sequentium deinceps Imperatorum temporibus, sub solis Presbyteris permanserunt. At Novatiani, licet quidam ipsorum turbati essent ob quæstionem de Pascha, quam Sabbatius paulo ante excitaverat, majori tamen ex parte in Ecclesia sua quieverunt. Nam neque iisdem pœnis ac legibus, quibus reliquæ hæreses obnoxii erant, utpote qui Trinitatem substantialiorem assererent. Et tunc temporis ob præstantiam Episcoporum suorum, firmiore inter se concordia divincti erant. Nam post Agelii præfulatum, Marcianum Antistitem nacti fuerant, virum egregium. Quo per id tempus tecens mortuo, Episcopatum ejus suscepit Sisinus, vir apprime eruditus, & philosophicorum

καὶ ἄλλως, ὡς τυραννεῖν βέλτεται ἀλλ' ὁ μὲν ἐπὶ τοιαύτῃ αἰτία ὅσα εἰς μακροῦ ἀνῆρέθη ἅμα γὰρ ἐν τῆς κ' εὐχρῆς μάχης ἐπαυθῆθεν ἡ στρατιὰ, καὶ ὁ βασιλεὺς, ὡς ἐβ' ὅ, πρὸς τῆς κωνσταντινουπόλεως ἰωάννης, μηδὲν μελλήσαντες οἱ στρατιώται τὸν ῥεφῖνον ἀπέκλειναν ἐγίνετο δὲ καὶ ταῦτα πρὸς φασίς ἐτι μᾶλλον ἐπὶ δόξαι τῶν θρησκείαν οἱ τε γὰρ κεραιεῖτες, ἰσοσεβείας ἠγέοντο τῶν οἰκείων πατρὶ τὰς κατὰ τῶν τυραννῶν καθ' ὅρθωτα νίκας, καὶ ῥεφῖνον ἐπέβηλον ὅσα τῆς αὐτῶν δαχρῆς, ἐκποδῶν ἄτως ἀκούσι γεγῆσθαι καὶ διὰ τῆτο τὰ δεδογμῆρα τοῖς πρὶν βασιλεῦσι ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιῶν, πρὸς θυμότερον βίβαια ἐφυλάττοντο, καὶ δωρεὰς ἰδίας παρετίθησαν οἱ τε ὑπήκοοι πρὸς τέττας βίβαιοντες, ἔλλωες μὲν, ῥαδίως εἰς χριστιανισμόν μετέβαλον ἀρέτικοι δὲ τῆ καθόλου ἐκκλησία πρὸς χάωρεν οἱ δὲ διὰ τῆς δαχρῆς καὶ ἐνομοίου ἀρέσεως, καὶ ἐπὶ πρὸς σφῆς αὐτοῦ ἐδιχονόεν δια τὰς πρὸθεν εἰρημίας αἰτίας, ἐκάσθε ἐμμένοντο πολλοὶ γὰρ ἐν τῆς πρὸς ἀλλήλους ἐναντιότητι, ὅσα ὀρθῶς αὐτὸς πρὸς Θεῶν δόξαι ἐν ὀνόμιον, καὶ πρὸς ὅσα ἐμμένοντες τοῖς κεραιεῖσι μετέβηθεν ὅσα δὲ ἐν κωνσταντινουπόλει τὰ μακεδονίαν φρονεῖσας ἐβόησεν καὶ ἐκείνο καιρῶ μὴ ἔχεν ἐπισκοπὴν ἀφ' ἧς ἐπὶ τῆς κωνσταντίας βασιλείας πρὸς εὐδοξίαν καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν τὰς ἐκκλησίας ἀφῆρηθησαν, ἰσομόνοις πρὸς ἐνέροις μετὰ τῆς ἐχομῆνης βασιλείας διεγῆστον ναυαλιανοὶ δὲ, ἐκαὶ πνας τέτων ἐτάρατῆν ἰσοπρὸς τὰ πάχα ζήτησις, ἢ καθάπερ ἐνεπέλεισεν, ἀλλ' ἐν οἱ πλείους ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας ἠρέμεν ἔτε γὰρ τοῖς αὐτοῖς ἐπινομίαις ἠνόμοις, ὁμοίως ταῖς ἀλλοδαπῶν πρὸς ἐνοχοίησαν, ὡς ὁμοίσιον πρὸς τὰ δόξαζοντες ἔτοτε βεβασιότερον τῆς δόξης τῶν ἡγεμόνων σωφισαντο πρὸς ὁμόνοιαν μὲν πρὸς τῶν ἀγγελίαν πρὸς ασίαν, τῆς μαρκεανῆς ἀφῆρος ἀγαθῆς τέλη καὶ καὶ τῆς δὲ ἐναρχοῦ καὶ τὸν παρόντα χρόνον τελεθῆσθαι ἰσο, διεδέξατο τὴν αὐτῆς ἐπισκοπὴν σπῆσθαι ἀνῆς ἐλλόγιμοι ὅτι μάλις, καὶ φιλοσόφων δόγματων

& voce atque oculis & venustissimo vul- tu, ad alliciendos auditores esset aptif- simus. Verum cuiusmodi hic vir fuerit, hactenus dictum sit, ut illius ingenium & institutio ac vivendi ratio, ex his per- spici possit.

CAPUT II.

De institutione & de ratione victus, deque conversatione & sapientia magni Iohannis Chrysostomi, & quomodo ad Constantinopolitanum thronum evectus sit: Et Theophilus Alexandrinus illi obstitit.

PER idem tempus mortuo Nectario, dum consultaretur, quis in ejus locum subrogandus esset: alii quidem alios nominabant, nec idem omnibus placebat; tempus vero incassum terebatur: Erat Antiochiæ ad Orontem Presbyter quidam, nomine Iohannes, nobili genere natus: vita integer: dicendi persuadendi- que artifex egregius, & omnium sui tem- poris Oratorum præstantissimus, sicut Libanius Syrus Sophista testatus est. Nam cum moriturus esset, percontan- tibus amicis quis in ejus locum succe- deret: Iohannes, inquit, nisi Christiani illum furripissent. Multos porro qui in Ecclesia ipsum audiebant, ad virtutis studium impulit, & in doctrina fidei ut idem cum ipso sentirent, effecit. Nam cum vitam ageret plane Divinam, ad æmulationem virtutis suæ auditorum animos excitabat. Post hæc vero facile eos adducebat, ut eandem secum sen- tentiam amplecterentur; quippe qui non arte quadam aut Eloquentiæ vi istud ageret: sed sincere, tanquam veri- tatis studiosus, sacras scripturas expone- ret. Etenim oratio quæ operibus exor- nat, merito fide digna videtur. Si vero operibus destituta sit, oratorē impostorem esse arguit, ac suorum ipsius dicto- rum reprehensorem, tamen si in do- cendo magnæ sit diligentia. Porro Iohannes utraque laude ex æquo floruit. Nam ejus quidem vivendi ratio & con- versatio, gravis fuit ac severa: dictio vero perspicua simul ac splendida. Cum enim egregiæ esset indole, ma- gistros habuit in arte quidem Rhetori- ca Libanium; in Philosophia autem Andragathium. Porro cum causas acturus, atque id genus vitæ lectaturus cre- deretur, ipse lacris scriptoris incumben- te, & juxta leges Ecclesiæ philosophari

Α Φωνή τε καὶ βλέμματι, καὶ χαριεστῶς παρ᾽ ὀφθαλμῶν ἀνεκράδων ἐλεῖν ἰκανὸς ἀλλὰ οἱ μὲν ἦν ἔδει ὁ ἀνὴρ, τὰ δὲ εἰρηδῶν, ἐκ δὲ ἀποδείξω ἧς ἔλαχε φύσεως, ἀγωγῆς τε καὶ βίης.

Κεφ. β.

Περὶ ἀγωγῆς καὶ διαίτης, καὶ πολιτείας καὶ σοφίας, καὶ εἰς τὴν ἑκκλῆσιαν παρ᾽ οὗτον ἡμεγαλὺν Ἰωάννην ἡγεμόνον καὶ ὡς ἡμετέροις ἀπὸ καθίσταται θεοφιλοῦ ὁ ἀλεξάνδριος.

ΠΕρὶ δὲ τῆτον τὸν χρόνον νεκρῶν τελευτῶν Πτήσαλι, καὶ βελῆς ἔσης πᾶσι δέοι χειροτονεῖν, ἄλλοι μὲν ἄλλως ἐψηφίζοντο, καὶ τὰ αὐτὰ πᾶσιν ἐδόκει καὶ ὁ χρόνος ἐτελεύτησεν δὲ πρὸς ἐκ ἀντιοχείας τῆ παρ' ὀρθοῦν πρεσβυτε- ρου, ὠνόμαζεν Ἰωάννης, γένος τῶν ἐν πατρὶδι ἀγαθὸς τὸν βίον, λέγειν τε καὶ πείθειν δευρο, καὶ ἔδου καὶ αὐτὸν ὑπερέαλλων ῥήτορας, ὡς καὶ λιβάνου ὁ σύργος θεοφίλης ἐμαρτύρησεν ἵνα καὶ ἡμελλε τελευτῶν, πτωχαιομένων τῶν ἐκ- κλησίων τίς αὐτὸν αὐτῶν ἐξαι, λέγειν Ἰωάννην ἐπι- πρῆν, εἰ μὴ χειροτονοῦν τῆτον ἐσύλιτων πρῆσεν ἡ τῶν αὐτῶν ἀκρόασιον ἐπὶ ἐκκλησίας, εἰς δευ- τῆρον ὠφέλησε, καὶ ὁμόφρονος αὐτῶν πρὸς τὸ θεῖον ἐποίησε. θεῖος καὶ πολιθροῦμενος, τὸν ἐκ τῆς οἰκίας δευρῆς ἐπέβη (ἦλον τοῖς ἀνομα- ταῖς καὶ ἐπὶ τῆτον ῥαδίως ὡς ἐτέρη πῆ καὶ δυνάμει λόγος βιάζε) ἀσπασίως δο- ξάζεν αὐτῶν ἀλλ' ὡς ἐχει ἀληθείας, εἰς καρι- νῶς τὰς ἱεραῖς ἐξηγεῖτο βίβλος λόγους καὶ ὑποτῶν ἔργων κοσμηθῆναι, πρῶτος αὐτῶν εἰκότως φαίνε) ἀνδρὶ δὲ τῆτον, εἰρηνα καὶ τῶν ἰδίων λόγων κατήγορον διαφαίνει τὰ λέγοντα, καὶ ἀπεδάξην διδασκῶν τῶν καὶ ἀμφοτέρων ἐνδοκίμειν προσῆν ἀγωγῆν καὶ ἡ βίβλις σωφροσύνη, καὶ πολιτεία ἀνελεῖ ἐξ ἑστῆ φράσει ἡ λόγος σαφεῖ μὲν λαμπρότητος φύσεως τε καὶ εὐ ἔχε διδασκαλίας ἡ τῶν μὴν πρὸς ἐκτὸν ῥήτορας ἀσκῆσαι, λιβάνου ἀνδραγαθίον ἡ, τῶν πρὸς φιλοσοφίας δι- γαν προσδοκῆσαι ἡ δίκας ἀγορεύειν, καὶ τῆτον μελῆσαι τὸν βίον, ἐγγῶκει τὰς ἱεραῖς ἀ- σκεῖται βίβλος, καὶ ἡ δευρομὸν τῶν ἐκκλησίων

φιλοσοφῶν τούτης ἢ τῆ φιλοσοφίας διδασκάλους ἔχουσας τότε παρρησιαστικῶν τῶν τῆδε περὶ φωνῶν ἀσκητικῶν, καρτέριον τε, καὶ διόδωρον, ἰὸν ἡγήσατο μὲν τὸ ἐν ταρσῶ ἐκκλησίας ὄν ἐπιθυμῶν ἰδίῳν συγγραμμάτων πολλὰς καὶ ἀλιπτῶν βιβλίας· περὶ δὲ τὸ ῥήθιον τῶν ἱερῶν λόγων τὰς ἐξηγήσεις ποιήσας, τὰς θεωρίας· ἁποφύγοντα ἔμονος ἢ ἁδρατέτοις ἐφοίτα· ἐπέσει δὲ τῆ αὐτῆς ἰγνώμης εἶναι, ἐταίρους αὐτῆς ἡρωδῆες ἐκ τῆ λιβαρίας διατριβῆς, θεόδωρον πᾶσι καὶ μάξιμον· ὧν ὁ μὲν ὑπερῶν ἐπίσκοπος ἐγένετο σελευκείας τῆ ἰσαυρῶν· μομφεσίας δὲ τῆς κιλίκων, θεόδωρος ἀνήρ, κιλίκων ἱερῶν βιβλῶν, καὶ τῆ ἄλλης παιδείας ῥητόρων τε καὶ φιλοσόφων ἰκανὸς ἐπιστήμων· ἀλλ' ὅσα μὴν ἠνίκα τῶν δόχλων ἐπέτυχε τοῖς θεοῖς νόμοις, καὶ ἱερῶν ἀνδράσι ὠμίλησεν, ἐπήνεσε ταύτῃ τὴν ἀγωγὴν καὶ κατέγνω τῶν ἀσκητικῶν· ἔδῃκεσε δὲ τὴν αὐτὴν παρθενίαν ἔχων· μετὰ μεληθείς δὲ, παρὰ τὸν παρρησιαστικὸν βίον εἰλκετο· οἷα δὲ εἰκός, ἐναντίως λόγοις κοσμήσας τὸ παρρησιαστικὸν ἐκ παλαιῶν ὑποδειγμάτων, ἢ γὰρ πολυῖσως, εἰς τὴν πόλιν ἐπανήθη· ἀμεινονὸς ἐνόμισε τῆ τοκείας, ἐπερὶ ἐπεθύμει τυχεῖν μαθῶν δὲ Ἰωάννης ἐν πράγμασι ἀύλιον εἶναι, καὶ παρρησιαστικὸν ἀπέδραξεν, θεοδωρον ἢ καὶ νῦν ἀνδρῶν φράσει καὶ νόμασι συντάξας ἐπιστολὴν, παρὰ ἀύλιον διεπέμψατο· ὁ δὲ ταύτῃ ἐνύχων, μελεμελήθη· αὐτὸς τε τῶν ἁγίων καὶ ἀλιπτῶν, ἀπειπῶν τε παρρησιαστικῶν, ταῖς Ἰωάννης συμβουλαῖς ἐσώζετο, καὶ παρὰ τὸν φιλοσοφῶν ἐπανήει βίον· ὡς μοι δοκεῖ καὶ τῆς ἐράδιον εἶναι συμβουλαῖς, ὡς δεινῆς ἐπήνεσε πειθῶ τοῖς Ἰωάννης λόγοις· ἐκράτει γὰρ ταύτη, καὶ τῶν ὁμοίως λέγειν καὶ πείθειν δυναμῶν· ἐνέδθεν καὶ τὸ πᾶν· ἐπὶ ἡρεῖ, καὶ μάστιγα καθὸ πολὺς ἦν διελέγχων ὅσα ἀμαρτανόνας, καὶ ἐπὶ ἐκκλησίας, καὶ παρὰ ὅσα ἀδικεῖται, ὡς αὐτὸς ἠδὲ κλημένους, συνπαρρησιαστικῶν ἀγαθῶν τῆ τοῖς μὴν πολλοῖς εἰκότως χάσειεν ἐτύγχανε· λυπηρὸν δὲ τοῖς πλεῖστοις καὶ δυναμῶν, παρ' οἷς τὰ πολλὰ τῶν ἀμαρτανῶν ἐστὶν ἐπίσημα· ἐν τοῖς μὲν εἰδοῖσι, τῆ πείρα· τοῖς δὲ ἀγνοῦσι, τῆ φήμη,

A constituit. Hujus porro Philosophiae Magistros habuit eos, qui tunc temporis nobilibus illic monasteriis praesidebant; Carterium scilicet, ac Diodorum, qui & Tarsensis Ecclesiae Episcopus fuit, multosque sicut accepi libros posteris scriptos reliquit, & sacra volumina ad literam exposuit, repudiatis allegoriis. Neque vero solus se illorum magisterio subdidit: sed & fodalibus suis ex Libanii schola, ut idem facerent persuasit; Theodoro nimirum & Maximo. Quorum hic quidem Seleuciae in Isauria: Theodorus vero Mompuestiae in Cilicia posthac Episcopus fuit. Vir tum in sacris literis, tum in reliquis disciplinis Rhetorum ac Philosophorum non mediocriter eruditus. Atque hic quidem cum sacrae Philosophiae leges primum didicisset, & sanctorum virorum contubernio usus esset, eam vivendi rationem probavit, civilem autem vitam damnavit. Verum in eodem proposito haudquaquam perseveravit: sed poenitentia ductus, ad priorem vivendi rationem abripiebatur. Cumque propositum suum confirmasset contrariis argumentis quae ex veterum exemplis desumpserat: erat enim multiplici eruditione praeditus: in urbem reversus est: rectius esse judicans, id assequi quod cupiebat. Joannes itaque cum eum negotiis vacare intellexisset, & de uxore ducenda cogitare, epistolam ejusmodi verbis ac sententiis conscriptam quae humanae mentis captum excedant, ad eum misit. Quam ille cum accepisset, poenitentia tactus est: rursusque relictis facultatibus, & nuptiis renuntians, Joannis consilio servatus & ad philosophicam vitam regressus est. Ex quo non difficile meo quidem judicio conjici potest, quanda persuadendi vis in Joannis oratione inerat. Vicit enim illa eos qui pari dicendi ac persuadendi facultate pollebant. Hac ipsa populum etiam ad se pertraxit, eo maxime quod peccantes crebro coargueret in Ecclesia, & adversus eos qui injuriam fecissent, tanquam ipse injuria affectus eonamoveretur. Quae res grata quidem erat multitudini: molesta vero opulentioribus ac potentioribus; a quibus fere delicta committi solent. Cum igitur apud notos quidem usu ipso & consuetudine, apud eos vero quibus erat ignotus,

ἀγαθὸν χειροτονεῖν τῆτον ἠθέλητο θεόφιλος, αὐτὸν σιωπήσας τοῖς ἐπὶ Ἰωάννη δεδουμένους ἀτεχνῶς ταύτη τῇ χειροτονίᾳ παρὰ δόξιν αἰτίας εὐτροπίου, τὸν τότε παρῆσαν βασιλέως οἴκῃ ὃν φασὶν ἀνίκρως ἀποἀπειλήσαι, ἢ ταυλάτοῖς ἄλλοις ἱερέσιν συμφηφίσασαδ, ἢ τοῖς ἐγκαλεῖν βελομένοις ἀπολογήσασαδ ἔτυχον γὰρ αὐτὸν πολλοὶ τότε παρὰ τῆς σιωδῶ γραψάμενοι.

A virum bonum, ordinare illum voluerit Theophilus; tandem Ioannis electioni assensum præbuit, Eutropium veritus, Imperialis cubiculi tunc Præpositum, qui Ioannis ordinationi magnopere fauebat. Hic enim palam ei denuntiasse dicitur, ut aut reliquorum sacerdotum suffragiis accederet, aut iis qui accusare ipsum volebant responderet. Quippe multi tum aderant, qui coram Synodo eum accusarant.

Κεφ. γ.

CAPUT III.

Ὅτι ἐπιθῶν Ἰωάννης ἐπὶ τὴν ἐπισκοπὴν, σφοδρότερον ἠπίεθεν ὅτι σφαγμάτων, ἢ τὰς ἀπαντὰς ἐκκλησίας ἐκνήρωσε, ἢ ὡς τὸ κτλ τὸν Φλαβιανὸν πταίσμα διαφροσύνης ἀμάρτημα εἰς ῥώμην δίλυσε.

B Quomodo Ioannes ad Episcopatum promotus, statim rebus gerendis vehementius incubuerit, & Ecclesias ubique locorum correxerit: missisque Romam legatis, Flaviani peccatum dissolverit.

Ὅτι Ἰωάννης ἐπὶ τῆς ἐπισκοπῆς ἤρθη, παρῆσαν διορθῶν ὅτι βίβας τῆς ἰσῶ αὐτὸν κληρικῶν ἐσῶδαζε παρῶν δας τὲ αὐτῶν κτλ διαίαν καὶ τὴν ἀλλῶν ἀγωγὴν πολυπραγμονῶν, ἢ λεγῆς τε καὶ ἐπέσρεφε ὅτι δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας ὄξετο ἐλεγκτικὸς γὰρ ὡν φύσει, καὶ κτλ τῆς ἀδικῶντων ἐν δίκῃ ἀγανακτῶν, ἐτι μᾶλλον ἐν τῇ ἐπισκοπῇ ἐπέδωκε τῆτοις τοῖς παθήμασιν ἢ γὰρ φύσις ὄξεσις ἐπιλαβομένη, ῥαδίως εἰς ἐλεγχον ὄξεγε τὴν γλώσσαν, καὶ τὴν ὀργὴν ἐτοιμότερον κατὰ τῆς ἀμαρτανότητων ἐκίνει ἐμόνον ἢ τὴν ἰσῶ αὐτὸν ἐκκλησίαν, ἀλλ' ὡς ἀγαθὸς καὶ μεγαλόφρων, ἔ τας παλαιὰς ἐπανορθῶν ἐσῶδαζεν ὡπκα γὰρ ἐπὶ τὴν ἐπισκοπὴν παρελθῶν, ἐπ τῆς ἀνά τὴν αἰγυπτιὸν καὶ δύσιν ἱερέων παρῶν ὅτι τῆ ἔω διὰ παυλίνον διαφροσύνης, καὶ κοινῆς πνὸς ἀμιξίας διατῆτο τας ἀνά πᾶν τὸ ἰσῶ ἰσῶν ἐκκλησίας κατὰ τῆς ἐξῆς, ἐδέθη θεοφίλος συμπῆξαμα ἰσῶ, καὶ κατὰ ἀλλάξαι Φλαβιανὸν τὸν ῥωμαίων ἐπίσκοπον ὡδὲ ἢ δόξαν, ἀγῆσαι ἐπὶ τῆτον ἀνάκτι ὁ βεργίας ἐπίσκοπος, καὶ ἰσίδωρος, δι ὃν θεόφιλος ἐναντίον ἐγῆσε τῇ αὐτῆ χειροτονίᾳ καὶ παρὰ ἰσῶ μνη, ἐπειδὴ κτλ γνώμην αὐτοῖς ἢ πρῆσβεία ἀπέθη, καὶ ἐπέδωσαν εἰς αἰγυπτιὸν ἐν τῆτον εἰς συρίαν ἦκεν ἀνάκτι, αἰγυπτιῶν καὶ τῶν παρῶν δύσιν ἱερέων ἐρρωαία γράμματα τοῖς ἀμφοὶ Φλαβιανὸν φέ-

Porro Joannes simul atque in Episcopatu collocatus est, ante omnia clericorum suorum vitam emendare studuit. Et in processus & victum ac reliquam eorum conversationem diligenter inquirens, redarguebat illos & corripiebat. Quosdam etiam Ecclesie eiecit. Nam cum ad redarguendum suo pro ingenio proclivis esset, & adversus eos qui injuriam fecissent iusta indignatione commoveretur, eos affectus multo magis auxit in Episcopatu. Natura enim licentiam nacta, linguam ad arguendum facile impellebat, & iram adversus delinquentes promptius incitabat. Neque vero suam ipsius duntaxat, sed & reliquas ubique locorum Ecclesias, tanquam bonus & excelso animo præditus, corrigere conabatur. Proinde in ipso Episcopatus sui exordio, cum Occidentales & Aegyptii sacerdotes Paulini gratia ab Orientalibus Episcopis adhuc dissiderent, & publicum quoddam dissidium ob eam rem totius Imperii Romani Ecclesie obtineret, ipse Theophilum rogavit, ut suam ipsi operam commodaret, & Romanum Episcopum Flaviano reconciliaret. Quod cum placuisset, electi sunt ad id negotium Acacius Episcopus Beroæ, & Isidorus is cujus gratia Theopilus Joannis ordinationi adversatus fuerat. Hi Romam delati, cum legatio ipsis ex animi sententia successisset, in Aegyptum navigarunt. Inde Acacius in Syriam reversus, Aegyptiorum & Occidentalium Antistitum literas pacificas attulit Flaviano.

Sero tandem hunc in modum Ecclesiae A
ea diffensione liberatae, in pristinam rur-
sus concordiam redierunt. Antiochia
vero ii qui Eustathiani dicebantur, ali-
quandiu perstitere collectas seorsum ce-
lebrantes, etiam sine Episcopo. Eva-
grius enim qui Paulino successerat, bre-
vi temporis spatio supervixit, uti jam
diximus. Atque idcirco, ut opinor,
Episcopis facilis fuit reconciliatio, cum
nullus superesset adversarius. Populus
vero, ut mos est vulgi, paulatim sese
adjungens iis qui sub Flaviano con-
ventus Ecclesiasticos agebant, progres- B
su temporis majori ex parte in unum
coaluit.

ρων και αι μεν εκκλησια ούπεροε ταύτης
τ' διχονοίας ωδε απαλλαγειται, την προς
αλληλας κοινωιαν απελαβον το ο πληθον
των εν ανιοχεια καλεμενων ευσταθιων,
αρχι πνος διεμεινε εν αυτω σωμαγομενοι,
και επισκοπος εκλησ' ολιγον γω χρονον επει-
σας, ως εγνωμεν, ετελεσθησεν ευαγριου ο
παυλινον διαδεξαμενου κ' τετο γωσιμαρ
ευμαρεις εχρονον τοις επισκοποις αι διαλη-
γαι, μηδενος εναντις ολι' ο ο λαος, οια δ' ο
μ' φιλει, και' ολιγως αι επεσθημενοι τοις
υποφλαεσιανον εκκλησια ζεσιν, οι πλειες τα
χρονω ηνωθησαν.

CAPUT IV.

De Gaina Gotho, & de malis ab eodem
perpetratis.

PER idem tempus Gaina, vir barba-
rus, qui ad Romanos transfugerat,
& ex gregario milite præter omnium
expectationem ad honorem Magisterii
militaris pervenerat, Imperium Roma-
num sibi vindicare conatus est. Hæc
dum molitur, Gentiles suos Gothos,
ex propriis ipsorum regionibus in Ro-
manorum ditionem evocat, & eos qui
ipsi amici essent, Centuriones ac Tribu-
nos constituit. Porro cum Tirbingilus
res novas concitasset, qui propinquitate
generis ei conjunctus, numerosum mili-
tum agmen in Phrygia regebat; Pru-
dentibus quidem viris minime obscu-
rum erat, Gainam ista machinatum esse;
Sed tamen qui vastationem ur-
bium ejus Provinciæ se moleste ferre
simulabat, mandatam est ipsi, ut illis
succurreret. Postquam vero in Phry-
giam pervenit, Barbarorum multitudine
stipatus, perinde quasi ad bellum
venisset; consilium quod antea occulta-
verat, in lucem protulit: & civitates
quas servare jussus fuerat, alias quidem
vastavit: alias vero invadere meditaba-
tur. Progressus exinde in Bithyniam,
in Chalcedonensium finibus substitit,
atque ibi bellum minabatur. Cum res in
eo discrimine versarentur, ac præcipue
Asiæ & Orientis urbes, & quæcunque
inter Asiam atque Orientem & ad Eu-
xinum Pontum sitæ sunt periclitarentur:
Imperator cum proximis considerans,

Κεφ. δ.

Τὰ κ' τον βαρβαρον γοθον γαινα, ο ο υπ' αυτου
απαχθητων δεσιν.

EN τ' τω ο γαινας ανη βαρβαρο, αν-
C ΕΤΟ μολησας ρωμαίοις, οξ ευλειες εσα-
λωτασ αζαλογως εις την των εραληγων παρ-
ελθων ταξιν, επεχειρησε την ρωμαϊαν δε-
χην υφ' αυτον ποιειν ταυτα ο βελοδομε-
νο, οδου ομοφυλης αυτου γοθως εκ των
ιδιων νομων εις ρωμαϊες μελεπεμενα, και
οδου επιηδεις σωταγματάρχας και χη-
λιάρχας καλεσθησεν περιηγίλκω δε νεωτε-
σαντο, ος αυτω χηρι επεσθηκων, πολυαν-
δρωπε ταγματο ηγατο των εν φρυγια
εραληγων τοις μεν δι φρονεσι, δηλο ην
ταυτα κατασκηδιασας αγανακτιν δε επε-
ποιεμενο πορθεμενων των τηδε πολεων,
D επετρεσθη ταυταισ βοηθειν επι δε εις τω
φρυγια αφικελο, πληθητο εχων βαρβαρων
ως εις πολεμον αφιγμενο, εις το φα-
νερον εξηγε την γνωμω, ην προτερον ερω-
πη και πολεις ας εταχθη φυλαπειν, εδ' ην
ταισ ο επιθησεσθ' εμελλε αζαγρομενο
εις βιθυϊαν, εν τοις χαλκηδονος οροις ερα-
λοπεδευελο, ο πολεμον ηπειλει εκ κινδυνου
των εραγματων ολων, και μαλιστα των εν
ασια κ' εν πολεων, οσαι τε μελαξυ τετε-
και απει των ευξεινον ποντον οικενται, λο-
γισαμενος ο βασιλευς σω τοις αμφο αυτου

ὡς οὐκ ἀσφαλὲς ἀσφακεύς ὄντας εἰς
κίδωνον καθίστασθαι πρὸς ἀνδρας ἥδη τὸ
(ἢν ἀπειρηκότας, πῆμψας πρὸς γαῖνᾶν,
ἐπήγειλεν αἰτεῖν ὃ, π βάλει)· εἶναι γὰρ
ἐτοίμη· ἐν πᾶσιν αὐτῶν ἤρεθται κεχαρισ-
μῶν· ὃ δὲ, (Σαβρνίνον καὶ αὐρηλιανὸν Ἰσα-
βυλῆς ἀνδρας, Ἰσωνοῶν ἐναντία Φρονην
αὐτῶν, ἐζήτησε· λαβῶν δὲ, ἐφάσατο καὶ
εἰς ταυτὸν τῶ βασιλεῖ σιωδραμῶν, εἰς τὸν
πρὸ τῆς χαλκηδόνος ἐκλήθειον οἶκον, ἐν ᾧ
εὐφημίας τῆς μάρτυρος ἐστὶν ὁ τάφος, ὄρ-
κας τὲ λαβῶν ἐ δὲς πρὸς εὐνοίας, ἀπέ-
θετο τὰ ὄπλα, καὶ εἰς κωνσταντινέπολιν
ἐπεραμῆτο, πεζῶν καὶ ἰππέων τῶν ἡγε-
μονίαν ἐν βασιλείῳς ἔχων παρ' ἀξίαν
ἢ δόξαν εὐ πρᾶξιεν, οὐκ ἠνεγκε σωφρο-
νως· ἀλλ' ἐπεὶ τὸ πρῶτον πρὸς ἀλλοθρον κατὰ
γνώμην αὐτῶ ἀπέβη, καὶ τῶ καθόλου
ἐκκλησιῶν θορυβῆν ἐπεχείρησεν ἢν μὴν γὰρ
χρησιανός, τῆς τῶ βαρβάρων αἰρέσεως, οἱ τὰ
δρῆς Φρονησίν· ἀναπειθῆς δὲ πρὸς τῶν
ταύτης πρὸς ἐσώτων, ἢ αὐτὸς Φιλθιμῆ-
μῶν, ἤτησε τὸν βασιλέα μίαν τῶν ἐν τῇ
πόλει ἐκκλησιῶν εἶναι ὁμοδόξους αὐτῶ ἔχειν
μὴ δὲ γὰρ εἶναι δίκαιον, καὶ ἀλλως ἀπρεπές
ἐμὲ μφέτο, ῥωμαίων ὄντα· αὐτὸν εὐαγγέλιον,
ἐξω τειχῶν πρὸς ἀγρόμῶν εὐχεσθαι μαθῶν
ἢ τὰ δὲ Ἰωάννης, οὐκ ἐφθούχασε πρὸς ἀλα-
βῶν δὲ εἶναι Ἰπποκόπης οἱ πρὸς ἐτυχον ἐνδη-
μῶν τῇ πόλει, ἢ κεν εἰς τὰ βασιλεία καὶ
τῆ βασιλείῳς ἐπακούσθαι, αὐτῶ τὲ γαῖνᾶ
παρόντι· πολὺν χαλέχες λόγον, πατριδα
τῆς Φυγῆν ὀνειδιζῶν, ὡς τῶ βασιλέῳς πα-
τρι τότε σωθεῖς ὤμοσεν ἢ μὴν ῥωμαίοις ἐν-
νοεῖν, αὐτῶ τὲ καὶ τοῖς αὐτῶ παισὶ, καὶ νόμοις, ὡς
ἀκύρας ἐπεχειρεῖ ποιεῖν καὶ τὰ δὲ λέγων, ἐδεί-
κνυ τὸν νόμον ὃν θεοδόσιος· ἐθέτο, εἶναι ἑτεροδό-
ξους εἰργων ἐνδον τειχῶν ἐκκλησιάζειν ἐκ τῆ-
τα ἢ πρὸς τὸν βασιλέα πρᾶξας τὸν λόγον,
ἐπεισε τὸν τεθέντα νόμον καὶ τῶν ἄλλων αἰ-
ρέσεων κύριον φυλάττειν ἀμεινον εἶναι συμ-
βαλεύων τῆς βασιλείας πρὸς ἀχαρεῖν, ἢ
πρὸς ὀτῶν οἶκος Θεῶν ἡρόμῶν, ἀσεβεῖν
καὶ ὁ μὲν ἀνδρείως ὡς παρρησιασάμε-
νος, ἐδὲν σιωχώρησε νεωτεριῶν ἡναι
πρὸς τὰς ἐπ' αὐτὸν ἐκκλησίας· ὃ δὲ γαῖνᾶς,

A
haudquaquam tutum esse, ut imparati
in certamen descenderent cum homi-
nibus qui de salute sua jam despera-
sent, misit ad Gainam nuntius, iussit
ut peteret quidquid vellet. Se nam-
que paratum esse in omnibus ei grati-
ficari. At ille Saturninum & Aure-
lianum Consulares viros, quos adver-
sari sibi suspicabatur, dedi sibi postula-
vit. Cumque accepisset, iis pepercit:
Progressusque in colloquium cum Prin-
cipe, in Ecclesia quæ est juxta Chalce-
donem, in qua Euphemie Martyris se-
pulchrum est, dato acceptoque invi-
cem jurejurando de amicitia, arma de-
posuit: & Constantinopolim traje-
cit, equestris ac pedestris militie Ma-
gister ab Imperatore factus. Sed cum
B
præter meritum res ei prospere succes-
sisse viderentur, eam ille felicitatem
moderate non tulit. Verum quoniam
prior temeritas ex voto ipsi cesserat,
Ecclesiam quoque perturbare aggres-
sus est. Erat enim Christianus, & se-
cta Barbarorum, qui Arii opinionem
sectantur. Persuadentibus igitur Episco-
pis ejus sectæ, seu potius ipse ambitione
ductus, postulavit à Principe, ut suæ se-
ctæ hominibus una ex Ecclesiis urbicis
traderetur. Injustum enim, ac præterea
indecorum esse querebatur, ut ipse qui
Magister erat Romanæ militiæ, extra
urbis mœnia orandi causâ proficiscere-
tur. Quod ubi comperit Ioannes, non
C
amplius quievit. Sed assumptis Episco-
pis qui tum forte Constantinopoli mo-
rabantur, in palatium perrexit. Et cor-
am Principe, ipso quoque Gaina ad-
stante, multis verbis in eum inve-
ctus est: patriam illi & fugam obji-
ciens, & in memoriam revocans
quomodo tum ab Imperatoris paren-
te servatus, jurasset se Romanis ami-
cum, ipsique ac liberis ejus ac legibus
quas nunc abrogare conabatur, fidem
perpetuo manurum esse. Quæ cum
D
diceret, legem à Theodosio datam
proferebat, quâ vetuerat, ne hæretici
intra urbis mœnia collectas celebra-
rent. Post hæc ad Imperatorem con-
versus, suavit ut legem, quæ adversus
reliquas hæreses lata fuerat, ratam
servaret. Sæpius esse dicens Imperio
cedere, quàm prodita Dei domo pia-
culum admittere. Et Ioannes quidem
cum ad hunc modum constanter ac li-
bere locutus esset, nihil in Ecclesiis si-
bi commissis novari passus est. At vero

Gaina jurisjurandi fidem jam violare, A & deprædari urbem meditabatur. Quas quidem insidias prænuntiavit Cometes, qui eo tempore supra civitatem maximus apparuit, ad ipsam ferè terram pertingens, & qualis nunquam antea visus esse memoratur. Ac primo quidem argentariorum tabernas invade- re tentavit, maximam pecuniarum copiam inde collecturum se sperans; Sed cum rutor vulgatus esset cum ista meditari, & argentarii quidquid pretio- sum habebant abscondissent, nec pecuniam in mensis more solito amplius publice proponerent; tum Gaina immisiss noctu Barbaris mandavit, ut palatium incenderent. Verum illi re infecta pavidi redierunt. Nam cum propius accessissent, videre sibi visi sunt multitudinem militum ingentis staturæ. Suspiciatque exercitum esse, qui recens advenisset, rem Gainæ nuntia- runt. Ille, utpote qui sciret haud plures solito milites in urbe tunc esse, dictis fidem habere noluit. Sed cum alii sequenti nocte missi idem quoque quod priores illi renuntiasent, ipse accedens, testis fuit admirandi spectaculi. Ratusque accitos ex aliis urbibus milites convenisse ipsius causâ, eosque noctu quidem urbem & palatium custodire, interdium vero occultari; simulat se correptum esse à damone. Et quasi Deum oraturus, pergit ad Ecclesiam, quam in honorem Joannis Bapti- stæ pater Imperatoris in Septimo construxerat. Ex Barbaris vero, alii in urbe remanserunt: alij simul egressi sunt cum Gaina. Clanculum verò arma in vehiculis feminarum, & telorum dolia exportabant. Sed cum deprehensi essent, portarum custodes qui exportationem armorum prohibere conati erant, interfecerunt. Ingens ex ea re perturbatio ac tumultus urbem com- plevit, quasi jamjam capienda esset. Verum adversus præsentia mala optimum D consilium adfuit. Imperator enim nihil cunctatus, Gainam hostem publicum renuntiavit: Barbatos vero qui in urbe remanserant, occidi jussit. Milites igitur impetu in eos facto, magnam eorum partem interfecerunt; Ecclesiam vero, quæ dicebatur Gothorum, incendio consumperunt. Illuc enim, velut in ædem sacram, in qua preces facere sole- bant, confugerant: nec amplius aufuge- re poterant, utpote foribus oclusis.

Ἰπποκρίων ἤδη διανοεῖτο καὶ τὴν πόλιν πορθεῖν ἡνίκα δὴ ταύτῃ τῷ Ἰππελίῳ παρεμ- νυσε κομίτης, Ἰππὶ τὴν πόλεως φανεῖς μέγιστος, εἰς αὐτὴν σχεδὸν τὴν γῆν διήκων, καὶ οἱ αὐτὸν πρῶ- τερον ἐγγυρητῆς λέγει) ἐπειράτο δὲ πρῶ- τερον τοῖς ἀργυροπώλοις Ἰππεῶσι, χρη- μάτων πλῆθος συλλέγειν ἐνθεῖθεν ἐλπίσας Φήμης ἢ Ἰσομύρης ὅτι τάδε βεβήλωται, καὶ τῷ ἀργυροπώλῳ τὸν πρῶτον πλῆ- θον ἀποκρυφάμενον, ἑστῶν Ἰππῶν τραπε- ζῶν ἀργυροσκέπει συνήθως δημοσίᾳ πω- ριθῆναι, ἐν νυκτὶ πλῆθος ἐπιπέμψας βαρ- βάρων, ἐνεβίβατο τὰ βασιλείᾳ ἐμπροσ- θοῖς, ἀπεσκέπει καὶ κατεπήχοντες ὑπερ- φον ὡς γὰρ πλοῦσιον ἐγγύον, πλῆθος ὅπλα- τῶν ἐδοξάν ὁρᾶν ἐν μεγάλοις σώμασι ὑπονοήσαντες ἢ νέηλιον εἶναι στρατὸν ἢ ἡμι- λαν τῷ γαῖνᾳ. ὁ δὲ, ἡπίστατος γὰρ μὴ πλείους τῷ εἰσθότων τῇ πόλει ἐνδημῆν στρατιώται, σὺν ἡξίε τοῖς λογομύθοις πισθεῖν ἐπεὶ οἱ καὶ τῆς ἐχομῆς νυκτὸς ἀποσταλέτες ἔτι- ροι, ταυτὰ τοῖς πρότερον ἠγείλαν, αὐ- τὸς ἐλθὼν, αὐτόπῃς ἐγγύον τε ἀπαρῶν θεάματα νομίσας τὴν αὐτὴν χάριν συνει- λυθέναι οὐδὲν ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων στρατιώται C νύκτωρ μὴ φρερεῖν τὴν πόλιν ἐπὶ τὰ βασιλείᾳ, ἐν ἡμέρᾳ ἢ λαθάνειν, σὺν ἡμῖν δαμοναί- ὡς ἐνδομύθος τε καταλαμβάνει τὴν ἐκκλη- σίαν, ἡ ἐπὶ ἡμῖν Ἰωάννης τὸ βαπτισθῆναι, ἡ τὸ βασιλέως πατρὸς ἀποδομήσειε πρὸς τὸ ἐξο- μῶ ἰὼν ἢ βαρβάρων, οἱ μὲν ἐνδονέμοι οἱ δὲ γαῖνᾳ σωεξήσαν λαθρα ἢ συνεξήθη ὅπλα ἐν γυναῖκεσι δόχημασι καὶ κερμασι βεβήλω- ἐπεὶ ἢ ἐφωράθησαν, ἴσως φύλακας τῶν πυλῶν ἀναίρεσι, πρὸς βεβήλωσιν καλύσαι τῶν ἰππῶν ἐκκομιδὴν ἐκ τῆς ἢ ταραχῆς καὶ φοβῆς ἀνα- πλειῶς ἢ πόλις ἐγγύον, ὡς αὐτὴν ἀλωθῆναι ἀλαθῶ ἢ γνῶμη ἐκράτῃ πρὸς τὰ παρόντα ὅτι οὐ βασιλεὺς μὴ ἐν μελλήσας, ἰὼν μὲν γαῖ- ναν πολέμιον ἀνεκέρυξε τὰς ἢ πρὸς ἐφθέραι ἐν τῇ πόλει βαρβάρους, ἀναρεθῆναι πρὸς ἐτα- ξέν ἐπιθέμενοι ἢ τέτοις οἱ στρατιώται, ἀναίρε- ἴσως πλείους τὴν ἢ χαλεμῆν ἰὼν γὰρ ἐκ τῶν ἐκ- κλησίαν ἐμπροσθῶν ὡς εἰς συνήθη γὰρ ἐκ τῶν οἶκον ἐνθάδε ἠθροισμένοι ἐτύχοντο, οἱς ἐκ τῶν φυγαῖν ἐξεγγύον, τῶν πυλῶν κεκλεισμένων, ταύτα

ταυτα ἡ μαθὼν ὁ γαϊνᾶς, διὰ θράκης ἐλάσας
 ἦκεν εἰς χερρόνησον, καὶ τὸν ἐλλήσποντον περὶ
 ἑαυτοῦ δαζεῖ διανοεῖτο γὰρ ὡς εἰ τῆς ἀντι-
 πέραν ἀσίας κρατήσῃ, ραδίως πάντα τὰ
 περὶ τῆς δεξιῆς ἡθῆς ἐπ' αὐτὸν ποιή-
 σαι παρ' ἐλπίδας ἢ ἀπὸ καὶ τὰ δὲ ἀπὸ τῆς
 θείας ῥοπῆς κἀναθὰ ῥωμαίων χρησαμένων
 παρὴν μὴ γὰρ στρατὰ καὶ γῆν καὶ θάλασσαν,
 ἡ βασιλείως ἀπεσαλευμένη, ἧς ἠγείτο
 φλαβίτας ἀνὴρ βάρβαρος τὸ γένος, ἀγα-
 θὸς ἢ τὸν τρόπον, καὶ στρατηγός οἱ ἢ βάρβαροι
 ναὺς μὴ ἔχοντες, ἐπιχειροῦν ἐπ' αὐτὸν διεκπεῖν
 τὸν ἐλλήσποντον περὶ τὴν ἀντικρὺ ἡπειρὸν
 Ἰταλίας δὲ πολὺς Ἰππικὴν ζεφυροῦ,
 τὰς χειρὶς διέλυσε σὺν βία, καὶ τῶν τῶν
 τὰς ῥωμαίων ναὺς ἤλαυνε τῶν ἢ βαρβάρων,
 οἱ πλείους μὲν, αὐτοῖς ἵπποις ὑπεβρύχιοι
 ἐγένοντο· οἱ δὲ, ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἀνῆρθη-
 σαν ὁ ἢ γαϊνᾶς ἄμα ὀλίγοις περὶσθαιεῖς τό-
 τε, ἐ πολλὰ ὑστέρησεν ἀπὸ τῆς θράκης ἀλώμε-
 νός τε καὶ φεύγων, ἕτερα στρατὰ περὶ ἑαυ-
 τὸν αὐτὸν βαρβάρους ἀπώλετο
 τὸ τῶν γαϊνᾶς πολυμυμάτων, καὶ τῶν βίβη
 τὸ τῶν φλαβίτας λαμπρός ἐν ταύτῃ τῇ
 μάχῃ γένοντο, χειρὸν εἶται ὑπὸ τῶν ἐν
 τῶν ἵπποισι αὐτῶν βικεντίας ὑπαυλῶν, πικί-
 ται τὰ βασιλεῖ παῖς, τὰ πάππῳ ὀμῶνυμῶν
 δεχομένης ἢ ἢ ἐξῆς ὑπαυλῶν, ἀναγορεύ-
 ῃ σεβαστός.

A His cognitis, Gaina per Thraciam pro-
 fectus, in Cherronesum venit, & Hel-
 lespontum trajicere conabatur. Sic enim
 cogitabat, se si Asiam quæ ex adver-
 so objecta erat, occupavisset, reliquas
 Orientis Provincias in suam potestatem
 facile redacturum. Verum is quoque
 conatus infeliciter ei successit, Roma-
 nis Divina ope hic etiã adjutis. Etenim
 pedestres ac navales copiæ ab Imperato-
 re missæ, præstò fuere, quarum dux erat
 Fravita; vir natione quidem barbarus,
 sed bonis moribus, & peritus rei mili-
 taris. Barbari vero cum naves non
 haberent, ratibus vecti, Hellepontum
 trajicere, & in oppositam continentem
 invadere nitentur. Sed vehemens
 Zephyrus repente ingruens, rates qui-
 dem eorum dissolvit. Romanorum au-
 tem naves violenter in illas impulit. Ac
 Barbarorum quidem plerique, simul
 cum equis suis submersi sunt, alij à mi-
 litibus interfecti. Gaina vero tum qui-
 dem unã cum paucis servatus, paulo
 post cum per Thraciam fugiens oberra-
 ret, in alterum incidit exercitum; &
 simul cum Barbaris quos circa se habe-
 bat, extinctus est. Et Gainæ quidem,
 perditorum consiliorum ac vitæ, hujus-
 modi exitus fuit. Fravita vero, cum
 in eo bello egregiam operam navasset,
 Consul factus est. Per idem tempus,
 ipso quem diximus Fravita & Vincen-
 tio Cons. Imperatori natus est Filius avo
 cognominis, Qui sub initium sequentis
 Consulatus, Augustus renuntiatus est.

CAPUT V.

*Quomodo Ioannes multitudinis animos
 concionibus suis pellexerit. Et de muliere
 Macedoniana, cujus panis in lapidem
 conversus est.*

Κεφ. ε΄.

Ἡ ὑπερῶς ὁ Ἰωάννης ταῖς διδασκαλίαις τὰ πλείονα καὶ περὶ
 τῆς γυναικὸς μακεδονιανῆς, ἧς ἢ ὁ ἀρτὸς εἰς λίθον
 μεταβλήθη.

Ἰωάννης ἢ ἄριστος κωνσταντινῆ πόλεως ἐκ-
 κλησίας Ἰππικῆς, πολλὰς μὲν ἐν τῶν
 ἑλλήνων, πολλὰς ἢ ἐν τῶν αἱρέσεων ἐπήγετο
 συναρρῆσαι περὶ αὐτὸν ἐκάσθις πλῆθος, τῶν
 μὴν, ἐπὶ ὠφελείᾳ ἀκροαμένων τῶν ἢ ἀπό-
 πεισαν ληθόμενων ἀπάντας τε ἤρει, καὶ τὰ
 αὐτὰ δὲ οὐκ ἐξ ἑαυτῶν ἀπὸ τῆς θείας ἐπειθετοσε-
 τον ἢ περὶ αὐτὸν ἵο πλῆθος ἐμεχῆνεσαν, καὶ
 τῶν μὲν λόγων κόρον οὐκ εἶχον, ὡς ἐπεὶ
 ὠστὸς μῦθοι, καὶ περὶ βλῆοντες ἀλλήλους,

D Interea Ioannes Constantinopolita-
 nam Ecclesiam egregie administrans,
 multos tum ex Gentilibus, tum ex here-
 ticus alliciebat. Confluebat ad illum
 quotidie multitudo, partim eorum qui
 utilia ex eo discere, partim eorum qui
 periculum ejus facere cupiebant. Ca-
 piebat autem ille universos, utque idem
 cum ipso de Divinitate sentirent, eis
 persuadebat. Potro populus tantope-
 re ejus sermonibus inhiabat, nec illis
 fatiati ullo modo poterat, ut, quoniam
 sese mutuo impellentes ac prementes
 D d d d

periclitabantur, dum singuli propius accedebant, ut illum dicentem exactius audirent de proximo: ipse in medio omnium consistens, ex lectorum suggestu populum sedens docuerit. Hic vero opportunum mihi videtur, miraculum quod illius temporibus accidit, Historiæ nostræ inferere. Vir quidam ex secta Macedonianorū, uxorem habebat ejusdem sectæ. Hic cum Ioannem aliquando docentem audiisset, quomodo de Divinitate sentiendum sit, fidem ejus amplexus est: uxoremque hortari cepit, ut idem secum sentire vellet. Sed cum illa priori consuetudine & familiarium sibi mulierum congressibus quasi captiva teneretur, nec maritus crebris admonitionibus quidquam proficeret, tandem ille: Nisi, inquit, in Divinis mysteriis mecum communicaveris, nec vitæ consors mihi eris in posterum. Tum mulier id se facturam pollicita, consilium suum aperit ancillæ, quam sibi fidam esse judicabat, eamque sibi sociam adjungit ad fallendum maritum. Allapso igitur tempore mysteriorum, intelligunt fideles quid velim dicere, mulier id quod acceperat, retinens, quasi Deum oratura, caput submitit. Ancilla vero quæ ei adibat, id quod domo attulerat, clanculum ei tradidit. Quod cum mulier dentibus admovisset, instar lapidis obduruit. Tum mulier, verita ne quid sibi gravius eveniret, tanto erga se patrato miraculo: confestim ad Episcopum pergens, se ipsam accusavit. Simulque lapidem ostendit, qui morsus vestigia retinebat, materiâ quâdam prorsus ignotâ, & colore inusitato præditum. Cumque effusis lachrymis veniam postulasset, ejusdem fidei cum viro deinceps permansit. Quod si cui forte hæc minus credibilia videntur, testis est lapis ipse, qui in thesauro Ecclesiæ Constantinopolitanæ etiamnum servatur.

ἐκινδύνιστον, ἕκαστος προσώρην ἰσχυρὰ βιαζόμενος, ὅπως ἐγγύς παρ᾽ αὐτὸν ἐξέλθῃ. ἐν αὐτῷ λέγοντι ἀκούει μέγαν ἑαυτοῦ πασι παρέχον, ἡ δὲ βήματι τῆς ἀναγωγῶν καθέζομενος ἐδίδασκεν. ἐν καιρῷ δὲ μοι δοκεῖ, τὸ συμβῆναι ἡ αὐτῆς θαύμα συμπελαθεῖν τῇ γραφῇ: ἀνὴρ τις τῆς μακεδονικῆς αἰρέσεως, τοιαύτη γυναίκα συνήκει πετυχηῶν ἢ αὐτῷ διδάσκοντι ὅπως χρὴ περὶ Θεοῦ δοξάζειν, ἐπανέτης ἦν τῶ δόγματι, καὶ τὴν γυναίκα ὁμοφροσύνῃ αὐτῷ παρεκάλει. ἐπεὶ δὲ τῇ πρὸς τὰς συνήθειαις ταῖς ὁμιλίαις τῶν γυναικῶν γυναικῶν ἠπλάτο, καὶ πολλὰκις νεθετῶν ὁ ἀνὴρ εἰδὼς ἤνυεν, εἰ μὴ, φησὶ, κοινωνήσεις μοι τῆς θείων, εἰ δὲ τῶ βίβη κοινωνῶς ἔσθ μοι τῶ λαπῆ: ἐνταῦθα ἢ ἡ γυνὴ συνθεμένη τῷ ποιεῖν, κοινῶται πρὶ τῆς θεραπειᾶς αὐτῆς ἠγείτο πρὶν, καὶ ἀσφαλταμέναι συνεργηῖς ἀπάτω ἄνδρός: περὶ ἢ τὸν καιρὸν τῆς μυστηρίων ἰσασὶ ἢ οἱ μεμνημένοι ὁ λόγος ἡμῶν, ὅπως ἐδέξατο κατέχευσα, ὡς ἐξομένη ἀπέκλυσε. παρεσῶσα δὲ αὐτῇ ἡ θεράπαινα, λάτρα δέδωκεν ὁ μὲν χεῖρας ἑλθεῖν φέρουσα: τὸ ἢ πρὸς τοῖς ὁδοῖσι λαθῶ ἐπιγυλῶ: περὶ δὲ εἰς ἡρομένη ἡ γυνὴ μὴ παθοῖ, θείον ἔτω πρᾶγμα ἐπὶ αὐτῇ συμβῆναι, δραμαία ἡ τὸν ἡπίσκοπον ἐλθεῖσα, ἑαυτὴν κατεμήνυσε καὶ τὸν λίθον ἐπέδειξε, εἰκόνα φέρουσα τῶ δήγματι, ἀγνότα ἢ τὴν ὕλην, καὶ ἀξάξενόν τι δεικνύτω χεῖμα σὺ δ' ἀκρυσί τε συγγνώμῃ αἰτήσασα, ὁμοφροσύνῃ τῷ ἀνδρὶ συνῆν: ἀλλὰ τὰ δὲ μὴ εἶτω μὴ πιθανὰ δοκεῖ, μάρτυς αὐτὸς ὁ λίθος εἰσέπνυν ἐν τοῖς κειμηλίοις τῆς ἐκκλησίας καθ' ἡμετέραν πόλιν Φυλακῆς.

CAPUT VI.

De his quæ Ioannes gessit in Asia & Phrygia: & de Heraclide Ephesi, & Gerontio Nicomedie Episcopus.

Porto Ioannes, cum audisset Asia & finitimarū Provinciarū Ecclesias ab indignis sacerdotibus gubernari & alios

Κεφ. 5'

Περὶ τῶν ἐν ἀσίᾳ καὶ φρυγίᾳ ἀρχιεπίτων τῶ ἰωάννη, καὶ ἡρακλίδου ἐφῆσου, καὶ τῶ γερωντίου νικηταίου.

Ὁ δὲ ἰωάννης πυθόμηνος ἐκ τῶν ἀσίων τὰς ἐν ἀσίᾳ καὶ πέριξ ἐκκλησίας ἡπηρεσέν, καὶ εὖ μὴν, λήμματι

καὶ δωροδοκίας, ἔδω δὲ χάριτι ὑπαγο-
 μύνας τὰς ἱερωσιῶας ἀπεμπωλεῖν, ἤκεν εἰς
 ἕφεσον καθελών τε δέκα καὶ τρεῖς Ἐπισκό-
 πους, ἔδω μὲν ἐν λυκία καὶ Φρυγία, ἔδω
 δὲ ἐν αὐτῇ τῇ ἀσία, ἑτέρας ἀντ' αὐτῶν
 καλέσθησε τῆς δὲ ἑφεσίων ἐκκλησίας ἔτυ-
 χε γὰρ ὁ τότε ἐνθάδε Ἐπισκοπῶν τελευτή-
 σας, ἠρακλείδῳ ἀνδρᾷ κύριον τὸ γένος,
 διάκονον τῆς ὑπὸ αὐτὸν μοναχῶν τῶν ἐκ τῆς
 σικιτίας, εὐαργίῳ ἔ μοναχοῦ μαθητῶν
 ἔ μὲν ἀλλὰ καὶ γερόνιον Ἐξέωσαβ τῆς
 νικομηδέων ἐκκλησίας ἔδω γὰρ ὑπὸ Ἀμ-
 βροσίῳ τῷ Ἐπισκόπῳ μεδιολάνων διακο-
 νῶν, ὁμοῖο δ' ὁ, π παθῶν, ἀλλ' ἢ τε-
 ραβδόμῳ, ἢ δαιμονίῳ σαρδῆ καὶ φαν-
 τασίαις ὑπαχθεῖς, νύκτωρ ἔφη τισὶν ὄνοσκε-
 λίδα συλλαβόμεν, ξυρίσαι τὴν κεφα-
 λὴν, καὶ μυλωνίῳ ἐμβαλεῖν ὡς ἀνάξια δὲ
 τὴ διακόνε Θεὸ φθεγξάμενον, ἐκέλευ-
 σεν Ἀμβροσίῳ τῶς καθ' ἑαυτὸν εἶναι, καὶ
 μελαμελεία καθαίρεσθαι ὁ ἴ, ἰατρὸς ὦν
 ἀεισ, καὶ ἀοκινότα λέγειν καὶ πείθειν,
 καὶ φίλος ἀειποιεῖν ἱκανός, ὡς ἐπεγγελῶν
 Ἀμβροσίῳ, ἤκεν εἰς κωνσταντιναπολιν ἐν
 ἀλίῳ τὴ χρονῶ τινὰς τῶν ἐν τοῖς βασιλείοις
 δυναμῶν ποιεῖται φίλος ἢ μετ' ἔ πο-
 λὺ ἐπιτρέπεται τὴν νικομηδέων ἐπισκο-
 πὴν ἔχειροτόνησε δὲ αὐτὸν ἐλλάδι, ὁ
 καισαρέων καππαδοκῶν Ἐπισκοπ, ἀμ-
 βρόμεν καθότι παιδὶ αὐτῷ ἀρξέν
 λαμπρᾶς στρατιᾶς ἐχρέτο ἐν τοῖς βασι-
 λείοις μαθῶν ἢ ταῦτα Ἀμβρόσιῳ, ἔγραψε
 νεκρῶ τῷ ἀρξίσαμένῳ τῆς ἐκκλησίας
 κωνσταντιναπόλεως, ἀφελέσθαι γεροντί-
 τῶν ἱερωσιῶν, καὶ μὴ ἀπειθεῖν αὐτὸν
 ὑβρισμένον, καὶ τῶ ἐκκλησιαστικῆν τά-
 ξιν νεκρῶ ἢ, καὶ μάλα τῆτο ἀρξά-
 σαλι, γέγονεν ἀνήνυτον, πανδημεί τῶν νι-
 κομηδέων ἀνδρικόως ἀνθισαμένων ὁ δὲ Ἰω-
 ἀννης καθελών αὐτὸν, ἐχειροτόνησε παν-
 σόφιον ὡς παιδαγωγὸς ἐγγεγόνει τῆς ἔ βα-
 σιλέως γαμεῖς ἑυλαβῆς δὲ, καὶ τὸ ἦθ
 μέτριός τε καὶ πρᾶ ἔ μὲν νικομη-
 δεῦσι καλαθύμι, σασιάσαντες γοδὴν
 πολλὰς, κοινῇ τε καὶ ἀρξὸς ἕκασον ἀπη-
 ελιμῆντο τὰς γεροντίου ἐνεργεσίας, καὶ

A quidem donis ac muneribus, alios vero
 gratiâ corruptos, sacerdotia vendere,
 Ephesum perrexit. Ac tredecim Epi-
 scopis depositis, partim in Lycia & Phry-
 gia, partim in ipsa Asia, alios in eorum
 locum substituit. Ephesinæ autem Ec-
 clesiæ, cujus Episcopus tum forte mor-
 tem obierat, Heraclidem præfecit, vi-
 rum origine Cyprium: qui olim qui-
 dem monachus fuerat apud Scetim, &
 discipulus Evagrii monachi; tum vero
 unus erat ex Joannis Diaconis. Sed &
 Gerontium Nicomedienſi Ecclesia ex-
 pulit. Hic enim cum Diaconus esset sub
 Ambrosio Mediolanensis Ecclesiæ E-
 piscopo, nescio quid passus, utrum fu-
 cum facere volens, an dæmonis arte &
 vanis imaginibus deceptus, retulerat
 quibudam, se noctu Onoscelidem
 comprehensam, capite raso, in pistri-
 num coniecisse. Qua de causa Am-
 brosius eum, utpote qui indigna mi-
 nistro Dei locutus esset, domi adtem-
 pus manere, & pœnitentia expiari jus-
 serat. At Gerontius, cum & optimus
 esset Medicus ac diligentissimus, & ad
 dicendum ac persuadendum, parandos-
 que amicos aptissimus, quali Ambro-
 sium deridens, Constantinopolim per-
 rexit. Illic brevi temporis spatio
 in amicitiam quorundam, qui in pala-
 tio plurimum poterant, sese insinua-
 vit: nec multo post Nicomedienſis
 Ecclesiæ Episcopatum adeptus est.
 Ordinavit autem illum Helladius Cæ-
 sareæ Cappadocum Episcopus, hanc
 illi gratiam referens, eo quod suffragio
 suo ipsam in palatio militiam filio
 ipsius comparasset. Quæ cum didicisset
 Ambrosius, scripsit Nectario
 Episcopo Constantinopolitano, ut
 Gerontio sacerdotium adimeret, nec
 se & Ecclesiasticam disciplinam con-
 tumelia affici pateretur. Verum Ne-
 ctarius, quamvis omni studio id per-
 ficere conatus, nunquam tamen obti-
 nere potuit, universis simul Nicome-
 dienſibus ei fortiter resistentibus. Jo-
 annes vero cum illum deposuisset, ejus
 loco Panſophium ordinavit. Hic ux-
 oris Arcadij Imperatoris pædagogus
 fuerat. Vir pius quidem & placidis
 moribus ac moderatis: Nicomedienſi-
 bus tamen minimè gratus. Itaque
 seditionem crebrius excitantes, tum
 privatim, tum publice, Gerontij be-
 neficia recensebant, & uberrimam
 utilitatem, quam ex illius arte Medica

Dddd ij

percipiebant: dexteritatem denique ac fedulitatem, qua erga omnes ex aequo, tam pauperes, quam divites utebatur. His alias quoque ejus virtutes adjiciebant, utpote amici ac benevoli. Nec secus ac in terræ motu ac siccitate, aut alia quapiam calamitate coelitus inventa, per plateas civitatis suæ & Constantinopolis circumeuntes pfallebant, Deoque supplicabant ut illum Episcopum haberent. Tandem vero coacti, illum quidem cum luctu ab gemitibus dimiserunt: Pansophium vero cum odio ac metu susceperunt. Exinde hi qui depositi fuerant, & illorum necessarii, Ioannem accusare cœperunt, quod rerum novarum in Ecclesiis auctor fuisset, & contra morem institutumque majorum, ordinationum jura immutasset. Ac præ dolore animi atque indignatione, ea quoque reprehendebant, quæ omnium judicio præclare gesta erant à Joanne. Denique & illud, quod tum Eutropio contigerat, ei objiciebat.

Α τὴν ἐν τῆς ἐπισήμης ἀφθονον χερίαν, καὶ τὰ
 πρὸ πάντας πλεσίς τε ἔ πένθος ἐπίσης
 ἀφθονόν τε καὶ ἀοικονόν τέτοις δὲ καὶ τὰς ἀλλὰς
 ἀφθονίας ἀφθονίαν, οἷα γε εἰκὸς φιλοφιλίας
 καὶ ὡς ἐπὶ σεισμοῖς, ἢ ἀνυχμοῖς, ἢ ἀλλὰς πο
 θεομυθίας, ἀφθονίαν ἐν ταῖς ἀγῶναις, ἀπὸ
 τὴν πατρίδα τὴν ἑαυτῶν καὶ τὴν κωνσταντινου
 πολιν ἐναλλοῦν, καὶ ἐκέλευον τὸν Θεόν, ἐπισκο
 πον αὐτὸν ἔχεν τὸ ἴτελ δολιχῶν βιαδιῶν,
 ἔ μὲν ἀπηλάγησαν σὺ πένθη καὶ ὄδυ
 μοῖς τὸν δὲ, μὴ δέξαι καὶ μίσος ἐδέξατο ὄ
 τευθεν ἴοι καθαρευθῆναι, καὶ οἱ τετὼν ἐπι
 δεοῖ, ἐπὶ κληῶντο Ἰωάννη, ὡς δεχηγὸς νεω
 ρισμῶ ταῖς ἐκκλησίαις ἐγγύς, καὶ τὰ δίκαια
 τῶν χειροτονιῶν ὡσαύτῃ πατρίαν νόμοις
 ἐκνωσόμενοι ἰσὺς ἴλυπης, καὶ τὰ λόγῃ ἀξία
 ἀπὸ πρῶτα μὲν καὶ τὰς τῶν πολλῶν δόξας
 διέβαλλον ἀμέλειοι καὶ τὸ ἐπὶ εὐτροπίῃ τῶν
 συμβῶν ἐν μέσῳ.

CAPUT VII.

De Eutropio Præposito sacri cubiculi, & de lege ab eo promulgata: & quomodo ab Ecclesia abstractus sit ac necatus. Et de obmurmuratione adversus Ioannem.

Hic enim cum præpositus esset Imperatoris cubiculariis, primus ac solus ex omnibus quos aut vidimus, aut auditione accepimus, Consul ac Patricij honorem adeptus est. In hac vero potentia constitutus, cum nec futurum tempus animo reputaret, nec consuetas rerum humanarum vicissitudines sibi ob oculos proponeret, supplices Divini numinis, qui ipsius cauta ad Ecclesiam confugerant, inde extrahere conatus est, atque inter cæteros Pentadiam uxorem Timasii, quem ille Magistrum militiæ, antea potentem & cunctis formidabilem, perpetuo exilio in Oasim Aegypti deportaverat, affectata tyrannidis crimen ei impingens. Verum hic quidem, sive siti oppressus, ut à quodam viro accepi, sive metuens, ne quid pejus pateretur, dum per arenas regionis illius vagaretur, mortuus repertus est. Eutropius vero legem ferri curavit, qua vetabatur, ne quisquam ad Ecclesiam confugeret: & qui jam

Κεφ. Ζ.

Πρὶ εὐτροπίου τῆ ἀρχιμυθίου, καὶ πρὸ τῶν ἰστροῦ, ὡς ἀποσταθεῖς τὴν ἐκκλησίαν, ἐφορεύοντες, καὶ πρὸ τῶν οἰκιστῶν Ἰωάννην χειροτονήσαντες.

Οὗτος γὰρ μείζων ὢν τῶν βασιλέων ἐν
 νέχων, μόνος καὶ πρῶτος ὢν ἴσμεν ἢ
 ἀκηκόαμεν, ἰσάτε καὶ πατὴρ βασιλέων
 ἀξία ἐτιμήθη ἐπεὶ ἴ τῆς παρῆρας δυνα
 μεως ἐκ ἐνοήσας τὸ μέλλον, καὶ τὰς συμβῆ
 νήσας ἐν τοῖς ἀνθρωπίνοις πρῶτα μὲν
 βολὰς, ἐπεχείρει τῆς ἐκκλησίας ἀφθονίας
 ἐκέτας Θεῷ, δι' αὐτὸν ἐνθάδε διατεθείας,
 καὶ μάλιστα πενταδιαν τὴν ἔ τιμασίαν γα
 μένην ὄν σφραγιστὸν δυνατὸν καὶ φοβερωτά
 ταν χροόμενον, εἰς τὴν κατ' αἰγυπῖον οἰκίαν
 αἰδῶ φυγῆ ἐζημίωσε, τυραννίδος ἐπα
 γαγῶν αἰτίαν ἀλλ' ἐκείνην ἢ δὲ τὴν πα
 τριαν, ὡς τινος ἐπινοήσας, ἢ δὲ τὴν πα
 τριαν, μή τι χεῖρον ἴσμεν, ἐν τοῖς αὐτοῖς
 δι ψάμμοις ἀλώμενος, εὐρέθη νεκρός ἐν
 τροπίῃ δὲ ἀπὸ τῆς τῆς νόμου, ἀφθονίας
 τῶν μηδ' αὐτῆ μηδ' ἐν εἰς ἐκκλησίαν
 καταφυγῆν, ἴσμεν ἀπὸ τῆς τε καὶ

ἔδωκεν ἠδὲ παροξύνοντάς· ὅσα εἰς μακρὰν
 ἦ, ὡς εἰς τὴν βασιλείας γαμετὴν ὑβρίσας ἐπι-
 βελδοθείς, πρῶτον αὐτὸς παρέστη τὸν νόμον·
 καὶ ἄποδράς ἐκ τῆς βασιλείων, ἰκέτης τὴν ἐκ-
 κλησίαν κατέλαβεν· ἠνίκα δὲ λαμπερὴν πῦρα
 καὶ αὐτὸς ὑπὸ τὴν ἰσθμὸν τρέπεζαν κειμένης,
 κατέτενε λόγον Ἰωάννης· τῶν μὲν ἐν δυνάμει
 τὴν ὄφρυν κατὰσπῶν τῷ ἴδιον δεικνύς, ὡς
 ἔδεν τῆς ἀνθρωπίνων ἐν ταυτῷ μὲν φιλεῖ·
 οἱ γὰρ μὲν ἀπεχθανόμενοι πρὸς αὐτὸν, καὶ
 τὸτο δίδεαλλον, ὡς ἐλεῖν δέον τὸν πρὸς ψυ-
 χῆς κινδυσίου, ἤλεγχεν, ἐπεμβαίνων
 ταῖς αὐτῶν συμφοραῖς· ἀλλ' ἐντετέτι· μὲν
 τῆς ἀσέβους ταύτης Ἰπικλήσεως ἀνέπησε
 τὴν δίκην, τὴν κεφαλὴν διπομηθείς· καὶ ὁ
 θεὸς νόμος, ἀρδὴν ἐκ τῶν δημοσίων ὑπο-
 μνημάτων ἠφανίσθη· ἢ ἡ ἐκκλησία εὖ μά-
 λα διέπεπεν, ὡς ἔθεε πτωρῶν χρομένεα
 ἐντάχει τῶν καὶ αὐτῆς ἀδικημάτων· ἔταῖς
 πρὸ τὸ θεῖον θεραπείας ἐπεδίδεν· πρὸς
 μότερον τε τότε μάλλον ὁ κωνσταντινῶν πόλεως
 λαὸς τοῖς ἑωθινοῖς καὶ νυκτερινοῖς ὕμνοις ἐχρη-
 ῶν, καὶ πρὸ φασιν τοιάδε.

A confugissent, expelli jubebantur. Nec
 multo post calumnia appetitus, quasi
 Imperatoris conjugem contumelia affe-
 cisset, primus ipse legem transgressus
 est: & ex palatio sese proripiens, sup-
 plex ad Ecclesiam confugit. Quo qui-
 dem tempore Joannes in illum sub sacra
 mensa jacentem, eleganti quadam ora-
 tione invecus est: tum potentium ho-
 minum supercilium deprimens; tum
 populo ostendens, nihil esse in rebus hu-
 manis, quod eodem in statu diu perma-
 nere possit. Hi ergo qui Joanni infensi
 erant, hoc illius factum criminati sunt,
 quod cum ejus vicem miserari debuif-
 set, qui de capite periclitabatur, eum re-
 prehenderat, insultans adversæ illius
 fortunæ. Sed Eutropius quidem, im-
 pii conatus sui meritis pœnas perfolvit,
 capite truncatus: & lex quæ promulga-
 ta fuerat, ex monumentis publicis peni-
 tus sublata est. Ecclesia vero magno-
 pere florebat, cum Deus injurias ei illa-
 tas celeriter ultus fuisset, & in cultu
 divini numinis amplius proficiebat. Sed
 & populus Constantinopolitanus, ma-
 tutinis ac nocturnis hymnis exinde
 promptius uti cœpit hanc ob causam.

CAPUT VIII.

De Antiphonariis hymnis, quos adversus
 Arianos canit Ioannes instituit: & quomodo
 ejus prædicationibus auctæ sunt res Ortho-
 doxorum: Divites vero dolore
 affecti fuerunt.

NAm cum Ariani, quibus regnante
 Theodosio ademptæ fuerant Ec-
 clesie Constantinopoli, extra urbis mœ-
 nia conventus Ecclesiasticos agerent,
 noctu in publicis porticibus primum
 congregabantur. Et in cœtus divisi,
 antiphonatim psallebant, claufulas quas-
 dam juxta ipsorum dogma compositas
 adjicientes. Prima autem luce, eadem
 publice canentes, pergebant ad loca in
 quibus collectas celebrabant. Atque id
 facere consueverant in celebrioribus
 quibusque festivitibus, & primo ac
 septimo cujusque hebdomadis die. Tan-
 dem vero cantica quoque adjecerunt,
 quæ ad rixam & contentionem specta-
 rent. Ubinam sunt, qui tres dicunt esse
 unicam potentiam? & alia ejusmodi
 hymnis suis intermiscentes. Joannes
 itaque veritus, ne quis ex Ecclesia sua

Dddd iij

Κεφ. η'.

Περὶ τῶν ἀντιφώνων ἠδὲν πρὸς ἀρειανούς Ἰωάννη· καὶ ὡς ἡ δι-
 δασκαλίαι Ἰωάννη τὰ τῆς ἁγιοδοξίας μαθόντες ἐπεδίδεν·
 ἠγαλλῶν ἢ οἱ πλοκατοῦντες.

ΕΠεί γοὶ ἀπὸ τῶν ἀρεῶν ἀρέσεως, ἀφαιρε-
 σῶν ἐπὶ τῆς θεοδοσίας βασιλείας, πρὸ τῆς τα-
 χῶν ἐκκλησίας, νύκτωρ πρῶτον ἐν ταῖς
 δημοσiais σοαῖς σινελέγοντο· καὶ εἰς συστή-
 ματα μετὰ ἄλλοι, καὶ τὸν τῆς ἀντιφώνων πρὸς
 ποιεῖσθαι, ἀκροθιλεύματα σινελέγοντες πρὸς
 τὴν αὐτῶν δόξαν πεποιημένα· ὑπὸ ἧ τὴν ἑω-
 ταῦτα δημοσία ψάλλοντες, εἰς ἑδὴ τόπας
 ἀπήσαν, ἐνθα καὶ ἐκκλησίαζον· ἐποίησαν
 δεῦθε ἐν ταῖς ἐπισήμοις ἑορταῖς, καὶ τῆ
 πρῶτη καὶ τελευταία τῆς ἑβδομάδος ἡμέ-
 ρα· τελευτώντες δὲ, καὶ πρὸς ἕτερας
 ἡμέρας πρὸς ἐπίθεσαν· πρὸ εἰσὶν οἱ λέγον-
 τες τὰ τρία μίαν δυνάμιν, καὶ ἕτερα
 τοιάδε τοῖς ὕμνοις ἀναμιγνύσας· δεῖσας δὲ
 Ἰωάννης, μή τις τῶν ὑποαχθῶσι τῶν ὑπο-

θεόν τῆς ἀρετῆς δρεψῆς ἐφιέμενον· σὺ δὲ, ἀπὸ πλείστον ἐπεισάγεσα, ἐχ' ἥτιον ἢ εἰς θάλασσαν ἐκχεῖς τὰ σά' ἢ ὄχι ἐπίσασα, ὅτι ἐκῆσα τοῖς δεομένοις διὰ Θεόν, τὴν εἰσὶν ἀνέθηκας, ἡ ὡς Ἰπὶ χρήμασι τῆς σῆς δεσποτείας δὲ ληθῆσι, διοικεῖν ἐτάχθης, καὶ λόγοις ἐνοχῶ ἐχῆς· ἢν ἐν ἐμοὶ πείθῃ, πρὸς τὴν χρείαν τῶν αἰτηνῶν ἔλοιπῃ μετρήσεις τὴν δόσιν· ἔτι γὰρ πλείους τὸ ἐνεργήσεις, καὶ ἐλέως καὶ σπουδασιότητος κηδεμονίας ἀμοιβῶν τεύξῃ πρὸς Θεῶν· γέγονε δὲ πρὸς αὐτῶν διαφορὰ καὶ πρὸς πολλὰς τῶν μοναχῶν, καὶ μάλιστα τὸ ἰσαάκιον ἡρεμῆτας μὲν γὰρ ἐν τοῖς αὐτῶν μοναστηρίοις ἔδῃ ὡς φιλοθεόφροντας, εἰς ἄγαν ἐπήγει τὸ, καὶ ὅπως μὴ ἀδικούτω κατὰ Ἰπὶ ἡδέια ἔχοιεν, σφόδρα ἐπεμελεῖτο δὲ τῶν ἰσάκων καὶ τῶν πόλιν φαινομένων, ὡς τῶν φιλοθεόφροντων ἐνυβρίζοντας, ἐλοιδόρει καὶ ἐπέσχευεν ἐν τοιαύτων δὴ πρὸς φάσειν ἀπηχθάνοντο πρὸς αὐτὸν κληρικοί καὶ πολλοὶ τῶν μοναχῶν, χαλεπὸν καὶ ὀργίλον, σκαιὸν τε καὶ ὑπερήφανον ἀπεκάλεον· ἐπεχείρην δὲ καὶ πρὸς τὸν βίον διαβάλλειν πρὸς τὸν δῆμον, καὶ τῶν πείθειν ὡς ἀληθῆ λέγοιεν, ὅτι μηδενὶ σιωπῆσιεν, ἔτε Ἰπὶ εἰσίσιν κατέμην ὑπὸ καὶ τῆς δὲ πρὸς φάσειν ἑτέραν λέγειν ὄχι ἔχω, πλὴν ὅτι ἀψυδῆς πρὸς οἰμαι πτωχολογῶν πρὸς τῆς ἐφ' ὡς ὑποδοχήσεως τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ σῶμα τῆς γαστρὸς κακῶς διατέθεις, παρηλείτο τὰς ἐν τοῖς δόξιοις σιωπῆσιαι· καὶ οἱ μὲν ἐν τῶν μάλιστα τὰς μεγίστας ὑφαινον καὶ αὐτῶν διαβολὰς.

A Deum virtutis fastigium consequi desiderat, cum sua recte dispensare oportet. Tu vero dum opulentis opes superadjicis, idem facis, ac si tua in mare effunderes. An ignoras, te tuâ sponte facultates tuas indigentibus propter Deum dedicasse: & tanquam in bonis quæ non sunt amplius dominii tui, dispensatricem te appositam, & rationibus reddendis obnoxiam esse. Quod si me audis, pro necessitate petentium, largitionem tuam deinceps moderaberis. Sic enim fiet, ut plures beneficii à te afficiantur, & tu misericordiæ ac diligentissimæ benignitatis à Deo mercedem accipias. Fuit etiam illi similtas quædam ac dissensio cum monachis nonnullis, ac præcipue cum Isaacio. Hujus enim Philosophiæ sectatores qui in monasteriis suis quiete degerent, magnopere laudabat: utque à nemine afficerentur injuria, & necessaria cuncta haberent, sollicitè procurabat. Eos vero qui foras egrederentur, ac per vicus urbis conspicerentur; tanquam qui professionem suam dedecore afficerent, carpebat atque objurgabat. Hujusmodi ex causis, clerici & monachi complures Joanni infensi erant, & morosum atque iracundum, sævumque ac superbum eum appellabant: Tentarunt etiam ejus vitam criminari apud populum: eaque potissimum ratione fidem dictis suis adstruere, quòd ille cum nemine cibum sumeret, nec ad convivium vocatus accederet. Hujus autem rei causam nullam aliam afferre possum, præter eam quam quidam vir, ut opinor, minime mendax interroganti mihi retulit: eo quod scilicet ob assiduam in virtutis studio contentionem, capitis & stomachi ægritudine laborans, prandiorum cœtus ac frequentiam detrectaret. Et isti quidem hinc potissimum gravissimas adversus eum calumnias texebant.

D

Κεφ. ι.

CAPUT X.

πρὸς συνελευσίν τῶν γαβάλων, καὶ ἀντιόχου Ἡεροδωτοῦ καὶ ἑὸς μεταξὺ στρατιῶν καὶ συνελευσίν γίνοντι καὶ ὡς δὲ τῆς βασιλείας τὰ μεταξὺ αὐτῶν διελύθησαν.

De Severiano Gabalitano, & Antiocho Ptolemaidis Episcopo: & de his quæ inter Severianum ac Serapionem gesta sunt: & quomodo Imperatrix eos inter se reconciliaverit.

Eπεγράμματα δὲ τῆς αὐτῶν πρὸς φάσεις μίσους καὶ πρὸς τὴν βασιλείωσ γαμετήν, διὰ συνελευσίν τὸν ἐκ γαβάλων

Accessit autem illi alia quoque similtatis causa adversus Imperatricem, auctore Severiano Gabalorum

Syriæ Episcopo. Hic enim, & Antiochus Episcopus Ptolemaidis, quæ urbs est in Phœnice sita, ambo eruditi, & ad populum in Ecclesia docendum idonei, eodem tempore exstiterunt. Verum Antiochus quidem, expedite admodum & sonora voce loquebatur: ita ut à nonnullis diceretur Chrysostomus. Severianus autem asperitatem Syrorum in loquendo retinebat, licet alioqui in sententiis, & in locis sacrae Scripturae exponendis præstantior haberetur. Cæterum Antiochus cum prior venisset Constantino-polim, Eloquentiæ causâ magnam laudem retulerat, collectisque abunde pecuniis, ad civitatem suam redierat. Cujus exemplum secutus Severianus, cum post illum venisset, & Joannem forte benevolum nactus esset, sæpe in Ecclesia concionatus, magnam sui admirationem excitavit: multumque honoris & auctoritatis adeptus est: ipsique adeo Imperatori, & Augustæ familiaris exstitit. Et cum Joannes in Asiam proficisceretur, Ecclesiam suam ei commendavit. Illum enim amicum & studiosum sui existimabat, eo quod assentationibus ipsum palparet. Verum ille auditoribus gratificari, & populum demulcere impensus studebat. Quæ cum audisset Joannes, æmulatione succensus est: Serapione, ut ajunt, eum ad id incitante hujusmodi ex causa. Cum Joannes reversus esset ex Asia, forte accidit, ut Severianus alicubi præteriret: Serapio vero eum conspicatus, minime assurgeret, de industria ostendens iis qui aderant, sese illum contemnere. Ea re commotus Severianus exclamavit protinus his verbis: Si Serapio moriatur Christianus, Christus nunquam homo factus est. Ob hæc à Serapione accusatus Severianus, urbe expulsus est à Joanne, tanquam contumeliosus, & impie locutus in Deum. Harum enim rerum testes quidem induciti sunt. Quidam vero ex Serapionis familiaribus, integrum dictum suppresserunt, id solum à Severiano dictum esse affirmarunt, quod Christus homo factus non esset, Joannes porro utrumque Severiano objecit. Neque enim, ajebat, si Serapio non moriatur clericus, ideo Christus homo factus non erit. Imperatrix vero simul atque hæc gesta fuerant, ex Severiani fautoribus rescivit. Statimque cum Chalcedone revocavit.

τῆς συρίας ἐπίσκοπον ἔτος τε γὰρ καὶ ἀντιόχου ὁ πτολεμαΐδου, φοινοῖσα δὲ πόλις ἦδε, καὶ ταυτὴν ἀμφω ἐγγράδην, ἐπισημῶς τὸ ἐπὶ ἐκκλησίας ἰκανῶς διδάσκων ἀλλ' ἵμην ευκόλως καὶ μάλα εὐήχως ἐλάττω, ὡς καὶ χρυσόσομος πρὸς τινῶν ἰνομάζων ὁ Ἰσχυριανὸς τὴν σύρων δασύτητα, καὶ πρὸς τοῖς νοήμασι καὶ ταῖς μαρτυρίαις τῶν γραφῶν ἀμείνων εἶναι δοκῶν, ἐπὶ τῆς γλώττης ἔφερεν ἐλθὼν ἢ πρότερον ἀντιόχου εἰς κωνσταντινῶν, ἐπὶ τοῖς λόγοις ἐπιπνεθὶ καὶ βεβήματα ἀβεβήσας, εἰς τὴν αὐτῆς πόλιν ἐπαυθῆθε καὶ ζήλον δὲ τέττε καὶ σπουδαστὸς ὑπερῶν ἀφικόμενος, εὖτε τυχὼν ἰωάννης, πολλάκις ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας λέγων ἐθαυμάζετο καὶ ἐνυμῆθη, καὶ πολλὰς ἐκδημιεῖ καὶ αὐτῶν βασιλεῖ καὶ τῆ βασιλίδι γυναικὶ ἐγγίετο ἵνικα δὲ ἰωάννης εἰς τὴν Ἀσίαν ἀπεδήμησε, τὴν ἐκκλησίαν αὐτῶν παρέθετο κολακείαις γὰρ αὐτὸν ἀξέπειον, φίλον εἶναι περὶ αὐτὸν ἐνόμισεν ὁ ἢ πῶς ἐπεμελεῖτο τοῖς ἀκεραταῖς χαλεπῶς, καὶ τὸν λαὸν τοῖς λόγοις ἠδεν ἰωάννης ἴταυτα πυθόμενος, ἐζητήσθησεν μὴ, ὡς φασὶ, Ἰσχυριανῶν αὐτὸν ἐπὶ τέτοις ἀδελφότησιν ἐπεὶ δὲ ἐκ τῆς ἀσίας ἐπαυθῆθε, ἐτυχετο παριῶν σπουδαστῶν ἰδὼν δὲ αὐτὸν Ἰσχυριανῶν, οὐκ ἔξανεσθη, ἐπίτηδες τοῖς παρῶν ἐνδεικνύμενος, ὡς ὑπερφροσὶ τοῦ αὐτοῦ ὁ δὲ πρὸς τέτο χαλεπῶς ἀνέειπεν εἰ Ἰσχυριανῶν ἀποθανοὶ χριστιανός, χριστός οὐκ ἐνυθρόπησεν ἐπὶ τέτοις δὲ κατηγορηθεῖς ἀπὸ Ἰσχυριανῶν, ἔζητήθη τῆς πόλεως ἀπὸ ἰωάννης, ὡς ὑβριστῆ καὶ βλασφημοῦ εἰς θεόν οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ μαρτυρία τέτων ἀδελφότητες ἦσαν οἱ δὲ τῶν Ἰσχυριανῶν ἐπίτηδῶν, ἀποκρυψάμενα τὰ εἰρημένα πάντα, τῆτι μόνον εἰρηνεύειν ἐμαρτύρησαν, ὡς ἀγαθὸς χριστός ἐκ ἐνυθρόπησεν ἰωάννης δὲ καὶ ταῦτα, ἔτι ἄλλα ἐπητήατο εἰ γὰρ εἰ Ἰσχυριανῶν ἔφη, κληρικὸς μὴ ἀποθανοὶ, ἀπὸ τέτων χριστός ἐκ ἐνυθρόπησεν ἢ δὲ βασιλέως γαμετῆ ἅμα τὲ ταῦτα ἐγγράδην, διὰ τῶν σπουδαστῶν περὶ αὐτῶν ἐγγράδην καὶ εὐδὸς αὐτὸν ἐκ χαλκηδόνος μετεκαλέσατο ἰωάννης

ἰωάννης δὲ καί περ πολλῶν ἀνέλκων ἐβίω, πα-
ρηλείτο τὴν πρὸς αὐτὸν ὁμιλίαν· εἰσὶτε δὴ ἐν
τῇ ἐπωνύμῳ τῷ ἁγιοτάτῳ ἐκκλησία τοῖς
αὐτῶν γόνασιν ἡ βασιλεὺς Ἰππείτεια Θεοδοσίον
τὸν υἱὸν, λιπαρῶσα τε καὶ πολλὰκις ὀρεγῶσα,
μόλις αὐτὸν εἰς Φιλίαν τῷ σευρηανῶ συνήψε
καὶ ἄμην ὠδὲ ἔγνω.

A Sed Joannes, quamvis multis eum ob-
secrantibus, colloquium ejus detrecta-
vit; donec Augusta in Ecclesia Aposto-
lorum imposito Joannis genibus Theo-
dosio filio, illum identidem obsecrans
atque adjurans, ægre in gratiam reduxit
cum Severiano. Et hæc quidem ita ge-
sta esse accipi.

Κεφ. ια΄.

CAPUT XI.

• Περὶ τῆς κατ' αἰγυπτίαν ζητήσεως εἰ ἀνθρώπου μορφοῦ τὸ θεῖον
καὶ περὶ Θεοφίλου τῷ ἀλεξανδρείᾳ, καὶ τῶν
ἁγίων βιβλίων.

De questione in Ægypto exorta, utrum
Deus humana forma præditus sit. Et de
Theophilo Alexandria Episcopo: de-
que libris Origenis.

ΕΝ τῷ τῷ, ἡ πολλῶν ἀσθενέστερον δόξα-
μην ζητήσεως καὶ τὴν αἰγυπτίαν κεκλήθη, εἰ
τὸν θεὸν ἀνθρώπου μορφοῦ δοξάζειν δεῖ ταύ-
της ἡ γνῶμης οἱ πλείους τῷ τῆδε μοναχῶν
ἦσαν, ὑπὸ ἀπλότῃ αὐτῶν ἀβασανίῳ τῆς ἰε-
ρῆς ἐκκλησίας λόγους, καὶ ὀφθαλμῶν
θεῶν καὶ προσώπων καὶ χεῖρας, καὶ ὅσα τοιαῦτα
προσεβιδήσῃ ἀκρίβῃ οἱ τῆν ἐν τοῖς ὀνόμασι
κεκευμμένην διάνοιαν, σκοπεῖτες, ἐναντίως
ἔχον· ἵνα τῶν ἀδελφῶν λέγοντας, ἀνικρυς βλασ-
φημῶν εἰς τὸ θεῖον ἔλεγον· καὶ θεοφίλου ἡ
ταύτης ἐχευε τῆς δόξης, ἐν ἐκκλησίᾳ παρε-
κλυδισάτο, καὶ ἐν ἐπιστολῇ τῷ ἑξῆς ἀδελ-
φῶν παρακαλῶν ἐβριθῆς ἐγραφε, καὶ ἀσώματον
χερῶν νοεῖν τὸν θεὸν εἰσηγήτο· ἵνα ἀνθρώπου
χρῆμα ἢ ἀλλοτερον· ἐπεὶ ἡ τῆδε δὴλον ἐγε-
νέτο τοῖς αἰγυπτίων μοναχοῖς, ἦκου εἰς ἀλεξάν-
δρειαν· καὶ εἰς ἐκκλησίαν ἀσπασάσαν, καὶ ὡς
ἀσθενῶν τὸν θεοφίλον ἀνελεῖν ἐβελδισόντο· ὁ
δὲ παρ' αὐτὴν φανείν ἐτι σασιάσαν, ἕτως
ἡμᾶς, ἔφη, εἰδὼν ὡς θεῶν προσώπων· τὸ ἡρ-
νῆν ἰκανῶς ἐφύλαξε τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς
καθυπαλίας, ἐκέν, φασίν, εἰ ἄδελφῶν δό-
ξασιν, καὶ τῶν ὀρεγῶν ἀποκρίσεως βιβλίου,
ὡς τῶν ἀσθενῶν ταύτας ἕτω φρονεῖν εἰση-
γεμῶν· ἀλλ' ἐμοί, ἔφη, τῶτο πάλαυ δε-
δογμένον ἔστι, ἵνα ποιήσω ὡς ὑμῖν δοκεῖ· μέμ-
φομαι γὰρ ἕχ' ἡπὸν καὶ γὰρ τοῖς ἀδελφῶν δό-
ξασιν καὶ ὁ μὴν, ἕτω βεβαλῆσας τῆς μονα-
χῆς, δέλωσε τὴν εἰσάν.

P ER idem tempus quaestio, non multo
ante exorta, in Ægypti partibus agi-
tata est, utrum Deum humana forma
præditum credere oporteat. Hujus au-
tem opinionis erant plerique ex mona-
chis regionis illius, qui præ imperitia,
verba sacra Scripturæ simpliciter & in-
caute accipiebant, & oculos, vultum ac
C manus Dei, aliaque ejusmodi audire
conlueverant. Alii vero sensum in ver-
bis reconditum spectantes, contrarium
sentiebant: & eos qui ita dicerent, im-
pie profus in Deum loqui asseverabant.
Et hanc quidem sententiam Theophilus
amplectendam esse publice in Ecclesia
docuit: & in Epistola quam ex more
scripsit de festo Paschali, Deum incor-
poreum intelligi oportere affirmavit, &
ab humana figura alienum. Quod cum
Ægyptiorum monachi didicissent, Ale-
xandriam venerunt. Et in unum con-
gregati tumultuari cœperunt, ac Theo-
philum velut impium è medio tollere
volebant. Verum ille ad eos adhuc tu-
D multuantes progressus: perinde, inquit,
vos alpexi ac vultum Dei. Hoc dictum
homines tantisper cohibuit. Proinde
illi sedato furore: si, inquit, ex animo
ita credis, Origenis libros condemna;
cum illi lectores suos in eam sententiam
inducant. Tum Theophilus: istud, in-
quit, jam pridem constitueram, faciam
que sicut vobis videtur. Nam & ipse
æque ac vos, iis succentleo, qui Origenis
opinionem sequuntur. Hac ratione
Theophilus delusus monachis, seditio-
nem dissolvit.

Ecccc

CAPUT XII.

Κεφ. 16.

De quatuor fratribus monachis, qui Longi dicebantur, quibus infensus fuit Theophilus.

AC fortassis penitus extincta fuisset hæc quaestio, nisi illam jam sopitam Theophilus ob privatas inimicitias denuo excitasset, dum insidias struit Ammonio, Dioscoro, Eusebio atq; Euthymio, qui Longi vulgo dicebantur: quos quidem, cum fratres essent, celebres extitisse inter eos qui apud Scetim philosophabantur, ex superioribus cognovimus. Hi enim præ cæteris Ægypti monachis, Theophilo chari erant: eosq; in contubernio & familiari congressu ut plurimum habebat. Deniq; Dioscorum etiam Hermopolis Episcopum constituit. Odium vero adversus eos concepit, ex inimicitias ab ipso susceptis cum Isidoro, quem mortuo Nectario, ad Episcopatum urbis Constantinopolitanæ promoveri studuerat. Sunt enim qui dicant, mulierem quandam ex Manichæorū secta ad Ecclesiam Catholicam transiisse. Theophilus vero, perinde quasi ea mulier temere atq; inconsulte sacra mysteria participasset, antequam priori hæresi renuntiavisset, eum qui tunc erat Archipresbyter, objurgavit. Nam & ei infensus erat aliunde. At Petrus, id enim nomen erat Archipresbytero, mulierem ex præscripto legum Ecclesiæ, & ex consensu ipsius Theophili, communicasse affirmabat: ejusque rei Isidorum testem esse dicebat. Hic vero tum quidem ab erat, Romam missus à Theophilo. Sed postea reversus, Petrum vera dixisse testatus est. Tum vero indignatus Theophilus, quasi calumniam passus esset, utrumq; Ecclesia ejecit. Atq; hæc quidem dicuntur à quibusdam. Ego vero ex quodam viro fide digno, qui cum supra dictis monachis tunc versatus fuerat, audiivi duas fuisse causas Theophilo odii ac simultatis adversus Isidorum. Alteram Isidoro communem cum Petro Presbytero: eo quod ambo testificari recusassent, soxorem Theophili à nescio quo hæredem scriptam fuisse. Privatam alteram, quod Isidorus ex pecuniis, quæ ad ipsum tanquam ad curatorem pauperum multa afferebantur, Theophilo aliquid accipere conanti, utpote aliis jam consumptis in structuras Ecclesiarum,

Περὶ τῶν τεσσάρων δὲ ἰδίων ἀσκητῶν, τῶν μακροβίων καὶ ἁγίων οἰσὶ δὲ ἐχθρὰν ἔχοντος Θεοφίλου.

Ἰσως δὲ ἂν καὶ ἡδεῖ ἡ ζήτησις παλαιῶν ἡμετέρας διελύθη, εἰ μὴ περὶ αὐτῶν ἰδίων ἐχθρὰν ἰδίαν ἐκίνησε Θεοφίλος. ἐπεὶ δὲ αὐτῶν ἀμμονίῳ καὶ διοσκόρῳ, εὐσεβίῳ τε καὶ εὐθυμίῳ. τοῖς ἐπίκλην μακροῖς ἕως ἀδελφῶν ὄλης, διδοκίμους ἤρεται ἀπὸ τῶν ἐκείνων. **Β**τε φιλοσοφῶν ἐν τῶν προτέρων ἐργασίῳ ἔτοι γὰρ ἦσαν αὐτῶν τὰ μάλιστα τῶν ἐκείνων γύπῳ μοναχῶν κεκαρισμένοι, καὶ τὰ πολλὰ συνομίλῃ καὶ συνοικίῃ αὐτοῖς ἐποιεῖτο τὸν δὲ διοσκόρον καὶ τῆς ἑμερπολέως ἐπισκοπὸν κατέστησεν εἰς μίσην. δὲ αὐτοῖς κατέστη ἐκ τῆς πρὸς ἰσίδωρον ἐχθρᾶς, ὃν μὲν κατὰ ἔριον ἐν κωνσταντινουπόλει χερσὸν αὐτοῦ ἐπέθεσαν. οἱ μὲν γὰρ φασι, ὡς γυνὴ τις ἐκ τῆς μοναχῶν αἰεσίσεως μάλιστα τῶν πρὸς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν ὡς ἀπεσις κηπίως ἢ τῆς κοινωσιάζσεως μυστηρίων πρὸν ἀπαγορεύσαι τὴν προτέραν αἰεσίσην, ἐπιπύτο Θεοφίλος τὸν τότε δεχόμενον ἑυτερον ἀπεχθάνετο γὰρ αὐτῶ καὶ ἀλλῶς. ὁ δὲ πέτρος ἔπειστο γὰρ ἰσὶ ὄνομα αὐτῶ, καὶ τῆς τοῦ κοινῆς ἐκκλησίας, καὶ γνώμη Θεοφίλου κωνωνικήναι τὸ γυναικῶν ἰσχυρῶς. ἔα μάρτυρα τέτων, ἰσίδωρον ἐλεγχῆ. ὁ δὲ, ἐτονος μὲν ἔτε ὡς ῥώμῳ ἀποσταλείς. ἐπαρῆθεν δὲ ἀληθῆ λέγειν τὸν πέτρον ἐμαρτυρήσει ὡς συκοφανηθεῖς ἢ Θεοφίλος χαλπίνας, ἀμφὸ τῆς ἐκκλησίας ἐξήλασε. καὶ οἱ μὲν τῶν δὲ λέγουσι τῶν γε μὲν συγγρομῶν τοῖς ἔτε τοῖς μοναχοῖς ἀνδρῶς οἰσὶ τῶν πρὸς αὐτῶν ἐπιπύτο, διπλῶν αἰτίων Θεοφίλου γενέσθαι τῆς πρὸς ἰσίδωρον δυσμαχίας κοινῶ μὲν αὐτῶ τε καὶ πέτρο τῶ πρὸς εὐσεβίῳ, καθότι μαρτυρήσαι παρητήσασθαι ὡς τῆ Θεοφίλου ἀδελφῆς πρὸς τῆ κληρονομία γραφείσης ἰδίαν ἢ, καθὸ χρημάτων αὐτοῦ πολλῶν προσφερομένων ὡς ἐπίλογον πτωχῶν, ἐπιχέσθη Θεοφίλου τέτων λαμβάνει ὡς δεδαιπημένῳ εἰς οἰκοδομὰς ἐκκλησιῶν.

ἔκκεν ἐν ἐδίδε· ἀμεινον ἔναι λέγων τὸ σώματα
 τῆς καμνόντων, ἀναξες θεῶν κυριώτερον νοεῖν
 ἐστὶ, δι' ἐς καὶ τὰ χρήματα παρείχετο, ταῖς
 προσηκῶσαις θεραπαίαις ἀνανεῖν, ἢ τοί-
 γων οἰκοδομεῖν· ἀλλ' εἴτε ἐντελεθῆν, εἴτε
 οὐκ αἰτίας ἑτέρας, ἀφαιρεθεὶς παρὰ θεο-
 φίλου τῆς κοινωνίας ἰσιδωροῦ, ἦλθεν εἰς
 σκήτην, ὡς πρὸς ἐταίρους τὴν ἐνθάδε μο-
 ναχίαν· παλαβῶν δὲ τινος ἀμμωνίου,
 παρεγγύετο πρὸς θεόφιλον, καὶ τὴν κοινω-
 νίαν ἀποδοῦναι ἰσιδωρῷ ἐδέητο· ὁ δὲ, ὅ-
 τε μὴ προθύμως ὑποχέσθαι λέγεταί· B
 χρόνος ἢ διαχρονίως, ὡς ἐδὲν αὐτοῖς πλέ-
 ον ἰσῆλο, δηλοῦν δὲ ἐγεγονοῖν θεόφιλο
 παλαβῶν, σπευδαιότερον πως αὐ-
 τῷ προσελθόντες, ἀπήντην τὴν ὑπόθεσιν
 πληρῆν· ὁ δὲ, τινὰ τῆς μοναχῶν ἐν δη-
 μοσίᾳ φερεῖα ποιεῖ, ὡς ἐφόβον τοῖς ἄλ-
 λοις ἐμβαλεῖν ἡμαρτε ἢ τέτα· ὁ γὰρ ἀμ-
 μωνίου· ἅμα πᾶσι τοῖς σὺν αὐτῷ μονα-
 χοῖς, δόξαιτες τοῖς προσεῶσι τῆς φερεῖας
 εἰς μετὰ δόσον ἐπίτηδόν τοῖς κατὰ γυμνασίους
 ἐλθεῖν, ἐτοίμως ἔνδον εἰσεδύχθησαν εἰς-
 ἐλθόντες δὲ, ἔκκετι δὲξίαναι ἰσῆλο μα-
 θῶν ἢ παρὰ θεόφιλο, ἐδήλωε πρὸς αὐτὸν
 καλῶν τὰς ἀνδρας· οἱ δὲ, τὰ μὲν πρῶτα,
 αὐτὸν παραγενόμενον σφᾶς ἐξαγῆν ἤξισεν
 μὴ δὲ γὰρ εἶναι δίκαιον δημοσίᾳ ὑβρισμέ-
 νους, λάττρα τῆς φερεῖας ἀνέειδαι ὑβρεον
 δὲ ἐνδόντες, ὡς αὐτὸν ἦλθον παραίτησάμενες
 δὲ αὐτῶν, ὡς ἐπεραίερω λυπήσαν, ἀπέπεμ-
 ψαν κατ' αὐτὸν ἢ ἐδ' ἀνεῖτο, ἔη γανάκει, καὶ
 κακῶς ποιεῖν ἐπέβλεπεν ἀπορῶν ἢ ὅ, τι δὲ ἀ-
 σθεν αὐτὰς κακόν, ἀκλήμονας ὄντας, ἔ πάν-
 των πλὴν σοφίας ὑπερορῶντας, ἔγνω παρὰ τὴν
 ἰσυχίαν βλάψαι καὶ ἐπειήπισατο δὲ ὡν αὐ-
 τῷ συνότιες διελέγοντο, μεμφομένους τοῖς
 ἀθεωπόμενον τὸν θεὸν δόξαζεν, ὡς τὰ
 ἀργῶν φρονεῖνας, συνέχευσε πρὸς τὸ
 μοναχικὸν πλῆθος, ἀλλως ἔχον δόξης ἐκ
 τέτα ἢ δὲ πῶς εἰς ἐν τοῖς μοναχοῖς ἐκρά-
 τεῖ καὶ τὰς διαλέξεις ἔκκεν κόσμῳ παρὰ
 ἑαυτῶν ποιούμενοι, παρὰ τὴν ἀλλήλους ἔκκε
 ἤξισεν· ἀλλ' εἰς ὑβρεῖς κατὰ τὸν καὶ οἱ
 μὴν τὰς ἀσώματον τὸν θεὸν ὀμολογῶντες,

concedere nolisset: præstabilius esse
 dicens, agrorum corpora convenienti
 cura reficere atque instaurare, quæ Dei
 templa potius existimanda sunt, & quo-
 rum gratiâ præbitæ essent pecuniæ,
 quàm parietes extruere. Verum sive ob
 hanc, sive ob aliam causam Isidorus à
 Theophilo communionē privatus, ad
 monachos Scetis, tanquam ad sodales
 suos, perrexit. Tunc Ammonius assum-
 ptis secum quibusdam, ad Theophilum
 profectus est. Utque Isidoro commu-
 nionem restitueret rogavit. Ille tum
 quidem id se facturum prompte polli-
 citus esse dicitur. Elapso autem tempore,
 cum nihil amplius proficerent, &
 manifeste patuisset Theophilum nihil
 aliud quam fallere, ipsum adentes, im-
 pensius flagitarunt ut promissa præsta-
 ret. Verum Theophilus unum ex mo-
 nachis custodiæ publicæ mancipavit,
 quo reliquis terrorem injiceret. Sed
 spes eum fefellit. Ammonius enim &
 cuncti qui cum illo erant monachi, cum
 custos carceris eos ad necessaria vinculis
 subministranda venire existimasset, fa-
 cile intrò admissi sunt. Ingressi vero,
 exire postea noluerunt. Quo cognito,
 Theophilus eos ad se accersit. Illi ini-
 tio quidem poscebant, ut ipse adveni-
 ens, illinc ipsos educeret. Neque enim
 æquum esse, ut publice contumelia affe-
 cti, clam ex carcere dimitterentur. Post-
 modum vero cedentes, se ad illum con-
 tulerunt. Ille petitâ ab eis veniam, sic eos
 dimisit, quasi nulla deinceps molestia
 illos affecturus. Intra se tamen fremens
 indignabatur, & malo eos afficere cogi-
 tabat. Cumq; dubius hæreret, quonam
 modo nocere posset hominibus qui ni-
 hil possidebant, & qui omnia præter
 philosophiam aspernabantur, quietem
 illorum turbare statuit. Et quoniam ex
 sermonibus quos cum illis habuerat
 dum apud ipsum essent, norat illos,
 utpote Origenis sectatores, opinionem
 illorum qui Deum humana forma præ-
 ditum esse dicebant, reprehendere,
 commisit eos cum multitudine mona-
 chorum qui aliter sentiebant. Hinc ve-
 ro gravissima contentio inter monachos
 exorta est. Neque enim compositis ad
 modestiam disputationibus persuadere
 sibi invicem conabantur: sed mutuis se
 conviciis incessabant. Atq; hi quidem,
 eos qui Deum incorporeum asserabant,

Origenistas vocabant : illi vero , eos A qui contra sentirent , Anthropomor- Phianos.

ὠριγηνιασὰς ἀπεκάλεον οἱ δὲ ἀνθρω- πομορφιανῆς , τὰς ἐναντίας φρονήσας.

CAPUT XIII.

Κεφ. ιγ΄.

Quomodo iidem monachi ad Ioannem con- fugerint, ob singularem ejus virtutem, & quomodo hac de causa Theophilus adver- sus Ioannem insurrexerit.

Ὅτι οἱ αὐτοὶ μακροὶ διὰ τὸν ζῆλον ἰωάννου , αὐτὸν παρεκάλει· ἢ ὡς ἐπιτιθεὶν ἀχθασίως διόρισε κατὰ ἰωάννου ὁπλιζέται.

Porro Dioscorus & Ammonius ac reliqui, cognitis Theophili insidiis, Hierosolymam se contulerunt; atq; inde petreerunt Scythopolim; commodum sibi ejus loci domicilium fore arbitrati, ob copiam palmarum, quarum foliis ad consueta monachorum opera utebantur. Sequebantur enim illos viri circiter octoginta. Eodem tempore Theophilus quosdam misit Constanti- nopolim, qui & calumnias adversus illos præstruerunt, & si quid illi ab Imperatore peterent, ipsi obfisterent. Quæ cum didicisset Ammonius & qui cum illo erant, Constantinopolim navigarunt, comitante eos Isidoro. Junctique inter se, id perficere studebant, ut coram Imperatore iudice & Ioanne Episcopo, in- sidia ipsi comparata convincerentur. Etenim arbitrabantur, hunc utpote justæ libertatis studiosum, in iis quæ justa essent, posse ipsi opitulari, Joannes vero illos ad se venientes, benigne excepit, & in pretio habuit, & in Ecclesia orare nequaquam prohibuit. Cum illis tamen haudquaquam communicandum sibi esse existimavit, propterea quòd ante causam cognitam id fieri non liceret. Caterum scripsit Theophilo, ut com- munionem illis restitueret, quippe qui de Deo recte sentirent : vel si causam eorum in iudicio examinandam puta- ret, mitteret aliquem qui accusatoris partes sustineret. Verum Theophilus nihil rescripsit. Elapso deinceps haud mo- dico tempore, cum Augusta in publi- cum procederet, accedentes ad eam qui cum Ammonio erant, de insidiis quas Theophilus ipsis struxisset conque- sti sunt. Illa cum eos insidiis circumven- tos esse probe sciret, honoris causâ sub- stitit. Et extra Imperiale vehicu- lum prospiciens, capite inclinato an- nuit : benedicite, inquit, & orate pro Imperatore, & pro me ac liberis

Αἰδόμενοι δὲ τῆς ἐπισκοπῆς οἱ παῖ- Β δίσκορον καὶ ἀμμώνιον, ἀνεχώρησαν εἰς ἱεροσόλυμα· καὶ ἐκείθεν εἰς σκυθόπολιν ἦγον, ἐπιτηδείαν ἠγασάμενοι τῶν ἐπιδήσας οἴκησιν διὰ τὰς πολλὰς φοίνικας, ἃν τὰς φύλλοις ἐχέουσιν πρὸς τὰ εἰωθότα τοῖς μοναχοῖς ἔργα· εἰπόντο γὰρ αὐτοῖς ἀμφι- δρες ὀρθόδοξοι· ἐν τῇ αὐτῇ θεοφίλου περὶ τινῶν εἰς κωνσταντινούπολιν, αἰματι- κατ' αὐτῶν διαβολῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ἐπιτιθεμένων· μαθόντες δὲ ταῦτα οἱ ἀμμό- τον ἀμμώνιον, ἀπέπλευσαν εἰς κωνσταντι- C πολιν· σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ ἰσίδωρος· καὶ τε ἐσπέδαζον, ὡς βασιλεὶ κηρῶν καὶ ἀννη τῷ ἐπισκόπῳ ἐλέγχεται· τὰς κατ' αὐ- τῶν ἐπιβλάσας· ὡς γὰρ ἐν δικῆ παρρησίας αὐτῶν ἐπιμελόμενον, διώκοντα τὰ δόγματα βοηθεῖν αὐτοῖς· ὁ δὲ, πρὸς τὸν βασιλέα αὐτῶν τὰς ἀνδρας, φιλοφρονῶν ἐδέξατο, καὶ ἐν τιμῇ εἶχε, καὶ διέχεσθαι τῆς ἐκκλησίας ἐ- διεκώλυσε· κοινωνεῖν δὲ μετ' αὐτοῖς αὐτοῖς ἔχ' ἠγήσατο, ὡς ἐ θεμελίον πρὸς διαγνώ- σεως τῶτο ποιῶν· ἔγραψε δὲ θεοφίλου πρὸς Διωνίσιον αὐτοῖς ἀποδῆναι ὡς ὀρθῶς περὶ θεοῦ δοξάζουσιν· εἰ δὲ διὰ θεοῦ κηρῶν τὰ κατ' αὐτοῖς, ἀποσέλλειν ἂν αὐτῷ δικῆ δι- κασόμενον· ὁ δὲ, ἐδὲν ἀντιδρόμους χρεῖνας δι- πολλὰ διαγυρομένης, πρὸς τὴν βασι- λέως γαμήλιον πρὸς τὸν οἱ ἀμφὶ ἀμμώ- νιον, τὰ κατ' αὐτῶν βεβηλευμένα θεοφίλου μεμφόμενοι· ἡ δὲ, ἐπιβληθεῖσας αὐτοῖς ἠδ' εἶ, καὶ τιμῶσα ἔση· καὶ πρὸς τὸν βασι- λεῖα τὸ βασιλικὸν ὄχημα, ἐπὶ τῶν τῆ κεφαλῇ· καὶ βιλογοῖτε, ἔφη, καὶ διέχεσθαι τὰς

βασιλέως καὶ ἐμῆ καὶ τῶν ἡμετέρων παιδῶν,
Ἐτ' ἀρχὴς ἐμοὶ ὅτι ἐν ἁρχῇ μελήσει σιωπῆς,
καὶ τὸ θεοφίλου ἀφίξεως καὶ ἡμῶν ἀδελφῶν
δαξέψιδος ὅτι φημὸς ἐν ἀλεξάνδρεια κρα-
τῆσι, ὡς ἐκοινώνησεν ἰωάννης τοῖς πατρὶ δίο-
σκορον, καὶ παρὰ δουλείαι πάνα βοηθεῖν ἀν-
τοῖς, διανοεῖτο θεοφίλου, ἔπειθ' ἀνὰ αὐτὸν καὶ ἀν-
τὸν ἰωάννην τ' ἐπισκοπῆς καὶ θελεῖν.

A meis, & pro Imperio. Ego dabo ope-
ram, ut Synodus brevi convocetur, &
Theophilus huc veniat. Et Augusta qui-
dem hæc fieri procurabat. Alexandriae
vero, cum falsus rumor invaluisset, Joan-
nem cum Dioscoro ac reliquis commu-
nicasse, eosque in omnibus adjuvare pa-
ratum esse, cogitare cepit Theophilus,
qua ratione Joannem quoque ipsum
Episcopatu dejicere posset.

Κεφ. ιδ'.

CAPUT XIV.

Περὶ τῆς μοχθηρίας Θεοφίλου ἢ περὶ τῶν ὁρίων ἐπιφανίου, ὡς
ἐπεδήμησε τῆς καὶ σαρδηνίας, καὶ ἑσπέριας τὸ πλῆθος.
κατὰ ἰωάννην παρισκευῆται.

B De improbitate Theophili: & de sancto
Epiphanio, quomodo Constantinopolim ve-
nerit, & plebem adversus Joannem
concitaverit.

Τὰτα τὲ καὶ νῦν κρύπτον, καὶ συ-
σκευάζων, ἐγραφε καὶ πόλεις τοῖς ἐπι-
σκοποῖς, ἡ ἀνεργῆς βιβλία κατηγορῶν
λογισάμενος ὅτι μέγιστον ἀπὸ σιωπῆς, εἰ
κοινωνῶν παρὰ δουλείαι τῶν σπαρδαζουμένων,
ἐπιφάνιον τὸν Σαλαμῖνον τ' ἐν κύπρῳ ἐπί-
σκοπον, ἀνδρα τῶν κατ' ἀντὶν αἰδοῦν βίβας ἐπι-
σημότατον, φίλον ἐποιεῖτο, παρὰ τὸν ἀπὸ
μεμοφόμου, ὡς ἀνδραπόμορον τὸν θεοῦ
δοξάζοντι ὡς ἐκ μελανοίας ὅτι τῶν ἀδελφῶν
δοξάζαν ἐπιγνῆς, ἑμοφρονεῖν ἀντὶ ἐγραφε,
καὶ καὶ τῶν ἀνεργῆς βιβλίων ὡς παρὰ πᾶσι
δογματῶν τοῖς τῶν, ἐκὶν διαβολῆς ἐπι-
φάνιον ὅτι παλαι ἀποσεφόμενος ἡ ἀνε-
ργῆς συγγεγραμμένα, ῥαδίως παρὰ τὸν θεοῦ
θεοφίλου ἐπιστολῇ καὶ συνελθῶν ἅμα τοῖς
ἐν κύπρῳ ἐπισκοποῖς, ἀπηγόρευσε τῶν
διαγνωσῶν τῶν ἀνεργῆς λόγων καὶ τὰ δε-
δογμένα αὐτοῖς γραφῆς ἀλλοῖς τὲ καὶ τῶν κων-
σταντινουπόλεως ἐπισκοπῶν παρὰ τὸν θεοῦ
ποιεῖν, καὶ ταῦτα ψηφίζεσθαι συνιδῶν δὲ θεο-
φίλου ὡς ἐδίδεξεν ἐκ τῶν ἐπιφανίου ἐπεσθαι,
πολλὰς ἐπανέτας ἐχόντων, καὶ διὰ τῶν ἀδελφῶν
τῶν βίβας ὅτι φρονεῖ φαυμάζουσι, παρὰ
πλήσια αὐτῶν ἐψηφίσασθαι τοῖς ἴσως αὐ-
τῶν ἐπισκοποῖς ὅτι ἰωάννης, τῶν μὲν ἐπὶ
τέτοις σπαρδίω, ὅτι ἀξίαν ἠγάτο λόγῳ,
καὶ τὰ ἐπιφάνιος καὶ θεοφίλου γραμματα
ἐν δουλείῳ ἐποιεῖτο ὅτι δὲ δυσμενῶς παρὰ
αὐτὸν ἐχούσας, τῶν ἐν δουλείῳ καὶ τῶν κληρῶν,

V Erum hæc in intimo pectoris sui
recessu occultans ac moliens, scrip-
psit interim ad omnes ubique locorum
Episcopos literas, quibus libros Orige-
nis reprehendebat. Cumque conside-
raret magno sibi emolumento fore, si
Epiphanium Salaminis in Cypro Episco-
pum, participem & consortem consilio-
rum suorum haberet, virum ob virtutis
reverentiam omnium sui temporis cla-
rissimum, eum sibi amicum adjunxit,
licet antea eum reprehendisset, quod
Deum humana specie præditum opina-
retur. Tum vero, quasi resipiscens ve-
ram tandem sententiam agnovisset,
idem se cum illo sentire scripsit, & Ori-
genis libros tanquam hujusmodi do-
gmatum auctoris, calumniari instituit.
Porro Epiphanius, qui Origenis libros
jam pridem avertabatur, Theophili lite-
ris facile assensum præbuit. Collectoque
Cypriorum Episcoporum Concilio, Ori-
genis libros legi prohibuit. Datis dein-
de literis tum ad alios, tum ad Episco-
pum Constantinopolitanum, ea quæ à
Synodo decreta fuerant insinuantibus,
hortatus est illos, ut Synodum convoca-
rent, eademque decernerent. Animad-
vertens igitur Theophilus, se Epipha-
nium absque periculo sequi posse, ut-
pote quem multi laudarent, & cujus
sententiam ob vitæ sanctitatem suspice-
rent, ipse quoque cum Episcopis qui
sub iplo erant, idem quod Epiphanius
decrevit. Verum Joannes studium illo-
rum haud magni ponderis esse existima-
vit, & Epiphaniæ ac Theophili literas ne-
glexit. Ex potentioribus vero & ex cle-
ro, hi qui Joanni privatim infensi erant,
Eccccc ij

cum intellexissent Theophilum id age-
re ut Joannem Episcopatu exueret, ipsi
quoque operam suam ac studium con-
tulerunt, utque Constantinopoli maxi-
ma Synodus fieret, procurarunt. Qui-
bus cognitis, Theophilus adhuc magis
incubuit, & Episcopos quidem Ægypti
navigare iussit Constantinopolim. Epi-
phanio vero & aliis per Orientē Episco-
pis scripsit, ut quamprimum in unum
convenirent. Ipse pedestri itinere pro-
ficiscitur. Nec multo post Epiphanius,
cum primus ex insula Cypro solvisset,
ad locum haud procul ab urbe Constan-
tinopolitana quem Septimum vocant,
applicuit. Factaque oratione in Ecclesia
quæ illic est, in urbem introivit. Eum
ingredientem Joannes occursum cleri to-
tius honoravit. At vero Epiphanius per-
spicue declaravit, quod calumniis ad-
versus Joannem concinnatis fidem habu-
isset. Invitatus enim ut in ædibus
Ecclesiasticis manere vellet, neutiquam
acquievit. Et cum Joanne quidem con-
gredi penitus detrectavit: privatim vero
convocatis Episcopis qui tum Constans-
tinopoli morabantur, ea quæ adversus
libros Origenis decreta fuerant, illis
ostendit. Ac nonnullis quidem per-
suasit ut decretis subscriberent: plures
vero id facere recularunt. **Quin** &
Theotimus Episcopus Scythiæ, palam
reprehendit Epiphanium. Nam neque
pium esse dicebat, cum qui jam pridem
mortuus esset, contumelia afficere: ne-
que citra calumniam judicia antiquio-
rum reprehendi, & quæ ab illis probata
essent damnari posse. Atque hæc dicens,
prolato Origenis quopiam libro, locum
ex eo recitavit. Cumque ea quæ recita-
verat, Ecclesiis utilia esse ostendisset: ab-
surde faciunt, inquit, qui ista vitupe-
rant. Cavendum enim est illis, ne &
ea damnent de quibus conscripti sunt hi
libri: Potro Joannes adhuc nihilomi-
nus reverentiam exhibebat Epiphanio,
cumque hortabatur, ut collectas secum
celebrare, & contubernalem ipsum ha-
bere vellet. Verum Epiphanius, se ne-
que ejus domo usurum, nec cum eo ora-
turum esse respondit, nisi Origenis
libros prius damnaffet, & Dioscorum
unà cum fociis expulisset. Sed cum ille
ante causæ cognitionem hæc facere,
haudquaquam iustum esse duceret &
procraftinaretur: die quo collecta agēda

μαδόντες Θεόφιλον ἀπεδύειν αὐτὸν τῶν
καθάρσεων, ἐπιμελῶς συνεπρόβητον καὶ
συνοδὸν μεγίστην ἡγεῖσθαι ἐν κωνσταντι-
νουπόλει παρεσθάζοντο· καὶ Θεόφιλος ἔ-
ταῦτα γνῶς, ἐτι μᾶλλον ἠπέγχετο καὶ
τῆς μὴν ἐξ αἰγύπτου ἐπισκόπου ἐκπλῶ-
σαι ἐκέλευσε· γράψας δὲ ἐπιφάνῳ καὶ ἐ-
τέρῳ τῆ ἀνά τὴν ἑω, σπευδῆ συνελ-
θεῖν· αὐτὸς δὲ περὶ ἐποιοῖτο τὴν πορείαν
καὶ ὄσιν εἰς μακροῦν δὲ προῦτο, ἐπιφά-
νῳ ἐκπλῶσας τῆς κύπρου, κατήλθεν εἰς
τὸ πρὸς τῆς κωνσταντινουπόλεως καλέμενον
ἑβδομον· διξάμενος δὲ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκ-
κλησία, ἦκεν εἰς τὴν πόλιν· ὁ δὲ ἰωάννης
εἰσιόντα αὐτὸν, τῇ ἰσταντήσῃ τὴν πάντας
κλήρα ἐτίμησεν· ἐπιφάνῳ δὲ διῆλθον
τὴν εἴξας ταῖς κατ' αὐτὴν διαβολαῖς ψευ-
τραπίαις ἃ ἐν οἰκίᾳ ἐκκλησιαστικῆς
καταμύσειν, ὄσιν ἰωάννης καὶ ἰωάννης μὴ
εἰς ταυτὸν συνελθεῖν ἀπέφυγεν· ἰδὼν δὲ
συγκαλῶν τῆς ἐκδημιῆρας ἐν κωνσταντι-
νουπόλει ἐπισκόπου, ἐπεδείκνυτο αὐτῷ
δένια καὶ τῶν ὀρεγῆρας λόγων καὶ τῆς πα-
ρηήσαντο Θεότιμῳ δὲ ὀσχυρίας ἐπισκο-
πῆ, ἐν ἀλλοτρῆς ἐπιφάνῳ κατήλθο· ἔτι
ἔφη ὅσιν εἶμαι, τὸν πάλαι τετελεσμέ-
να ὑβρίζειν ἔτε βλασφημίας ὀσχυ-
τῶ τῶν παλαιότερων διαβάλλειν κήρα,
καὶ τὰ παρ' ἐκείνων δεδοκιμασμένα ἀθε-
τεῖν· ἀμα τέλεγον, καὶ βιβλίον τι τῶν ὀρι-
γῆρας ψευδοκρίσας διέξῆ· καὶ γράψας ταῖς
ἐκκλησίαις τὰ ἀνεγνωσμένα εἴξας, ἀποποι-
ῆσαι, ἰσομένον οἱ ταῦτα διαβάλλειν κα-
δωδύσει· ἔτι ταῦτα ὑβρίζειν· ὄσιν αὐτῶν οἱ λόγοι
ὁ δὲ ἰωάννης, δι' αὐτῶν εἶχαν ἐτι τὸν ἐπιφά-
νιον, καὶ παρεκάλει αὐτὸν συνεκκλησιασθεῖν,
καὶ συνοικονεχθῆν· ὁ δὲ ἐπιφάνιος, ἔτε συνοικεῖν,
ἔτε συνδύχεσθαι αὐτῶν ἀνεδίληκ, εἰ μὴ κα-
ταψήφισθαι τῶν ὀρεγῆρας λόγων, καὶ δι-
σκορον καὶ τῆς σὺν αὐτῶν ἐξέλασθαι· ἔτι
δὲ ταῦτα ποιεῖν πρὸς δίκης ἐδίκαιον ἠγῆ-
το καὶ ἀνεβάλλετο, μελλήσας ἐπιβλε-
πῆσαι συνάξας ἐν τῇ ἐπάνωμῳ τῶν ἀπ-

ἐκείνων ἐκκλησία, καὶ ἐσκέδαζον οἱ ἰωάννης
δυσμμεῖς πρὸς ἐλθεῖν Ἐπιφάνιον, καὶ δημοσία
δοκίμωσαι ἐπὶ τῶν λαῶν ὡς ὡρίαντας βί-
βλους, καὶ τὰς ἀμφὶ τὸν δῖον σκορον, ὡς τὰ τέτα
Θρονῆσας ἐν ταυτῶν δὲ ἐκ τὸν ἐπίσκοπον τῆς
πόλεως διαβαλεῖν, ὡς ἐκείνοις πρὸς κείμε-
νον, καὶ οἱ μὴν, τὰ δὲ ἐσκέδαζον ὡς ὡρίαν-
των ἕτω συγκρέσθην πρὸς τὸ πλῆθος, τῆ δὲ
ἐξῆς ἐπὶ τῶτο πρὸς ἐλθεῖν ἐπιφάνιον, ἐγγὺς
ἦδη τῆς ἐκκλησίας ἐτύγχανεν ἀπαλήσας
δὲ αὐτῶν στραπίων πρὸς ἰωάννη ἀποσαλεύς,
ἠδὲ τὸ γὰρ τῆ πρόβουλα βεβουλευμένα,
ἐμαρτύρατο μὴ τε δίκαια ποιεῖν, μὴ τε αὐτῶ
συμφερόντα, εἰ ταραχῆς ἐν τῶ πλῆθει ἢ σα-
σεως κινήσεως, αὐτὸς κινδυνύσας, ὡς αὐτῶ
γεγονώς, καὶ οἱ μὴν ὡς ἀνεκόπη τ' ἐπὶ τῶτο
ὄρμης.

A erat in Ecclesia Apostolorum, procura-
runt Joannis inimici, ut Epiphanius in
Ecclesiam veniret, & publice coram po-
pulo tum Origenis libros, tum Diolco-
rum & eos qui cum illo erant, tanquam
idem cum Origene sentientes, anathe-
mate damnaret: eademque operâ Epi-
scopum urbis perfringeret, ut qui illis
addictus esset. Atque hi quidem istud
moliebantur. Quippe existimabant, se
hac ratione plebem ab illo alienaturos.
Postero igitur die, cum ad id agendum
progressus Epiphanius jam Ecclesiæ ap-
propinquaret, obviam ei occurrit Sera-
pio, miles à Joanne. Præferat enim
Joannes ea quæ pridie fuerant constitu-
ta. Palamque denunciavit Epiphanio,
illum ea gerere, quæ nec iusta essent,
nec ipsi privatim utilia: siquidem tu-
multu ac seditione populi excitata, ipse
tanquam ejus rei auctor periculum sub-
iturus esset. Hac ratione cohibitus est
impetus Epiphanii.

Κεφ. ις.

CAPUT XV.

Περί τῆ παιδος τῆς βασιλίδος, καὶ τῆ ἀγίας ἐπιφανίας, καὶ
ὡς οἱ μακροὶ πρὸς διάλογον ἤλθον ἐπιφάνιον, καὶ ὡς ἀπί-
πλωτον εἰς κύπρον αὐτίς, καὶ περὶ ἐπιφανίας
καὶ ἰωάννου.

C De filio Imperatricis, & de Beato Epipha-
nio: & quomodo monachi Longi in collo-
quium cum eo venerint, & Epiphanius in
Cyprum reversus sit. Item de Joanne &
Epiphanio nonnulla.

ΕΝ τῶτῳ δὲ συνέβη νοσεῖν τῆ βασιλέως
παιδίον, ὡριανῆς ἢ ἕσα ἢ μήτηρ μὴ
π πάθει, πέμψασα πρὸς ἐπιφάνιον,
ἰδέϊτο δι' ἕχθρας ἰσχυρῶς, ὅ ἢ, ζήσεσθαι
τὸν κἀμνοῖα ἰσχυρῶς, εἰ τὰς ἀμφὶ δῖον
σκορον αἰρετικὰς ὄντας ἀποσραφεῖν, ἢ δὲ
βασιλῆς, τὸ ἔμῳν, ἔφη, παιδίον, εἴγε δο-
κεῖ τῶ θεῷ λαμβάνειν, ταυτῆ ἕσω κύριον
γὰρ ὁ δὲς, πάλιν ἀφαιρεῖται, αὐτὸς δὲ εἰ-
περ οἶός τε ἦς νεκρὸς ἀνεγείρειν, οὐκ ἂν ὁ
σὸς δεχιδιάκονον τεθνήκει, ἔτυχε γὰρ ἔ-
περ πολλὰ τελευτήσας κελαιῶν, ὃν ἀ-
δελφὸν οὖσα φέσκωνον καὶ Σαλαμάνης τῶν
ἐπιβάλλων δηλωθέντων μοναχῶν, συνοί-
κων ἔχων, δεχιδιάκονον ἑαυτῶ κατέστη-
σαν, οἱ δὲ ὡς ἀμμόνιον, τῶτο γὰρ αὐτῆ
τῆ βασιλίδος ἐδόκει, πρὸς ἐπιφάνιον ἤλ-
θον, πωδομύς δὲ αὐτῆ πῆνες εἶεν, ὑπολα-
βῶν ἀμμόνιον, οἱ μακροί, ἔφη, ὡ πάτερ.

I nterea accidit, ut Imperatoris filius
I admodum puer morbo corripereetur.
Mater vero sollicita, ne quid tristius ei
contingeret, misso ad Epiphanium nun-
tium, ut pro illo Deum precaretur postu-
lavit. Ille puerum victurum esse respon-
dit, si Augusta hæreticos qui cum
Diolcoro erant, averfaretur. Verum
Augusta: si Deus, inquit, filiam meum
eripere mihi voluerit, ita fiat. Dominus
enim qui dedit, idem & aufert. Quod
si tu mortuos ad vitam revocare posses,
mortuus non esset Archidiaconus tuus.
Etenim haud multo antea è vivis ex-
cesserat Crispio, frater Fulconis & Sa-
lamanis monachorum, quorum metio-
nem fecimus cum res Valentis Augusti
temporibus gestas referremus: quem
Epiphanius cum contubernalem habe-
ret, Archidiaconum suum constituerat.
Ammonius vero & qui cum illo erant,
Epiphanium adierunt; id enim ipsi quo-
que Augusta placuerat. Cumq; Epipha-
nius interrogasset quinam essent, respō-
dit Ammonius: Longi sumus, ὁ πάτερ.

Sed libenter equidem discerem, utrum aliquando in discipulos aut in libros nostros incideris. Illo negante, iterum quesivit Ammonius: unde ergo hereticos illos esse iudicasti, qui nullum habes argumentum, quo sententiam illorum possis convincere? Et cum Epiphanius diceret, id se auditu accepisse: nos vero, ait Ammonius, plane contrarium fecimus. Nam & discipulos tuos saepenumero vidimus, & libros perlegimus: ex quibus unus est qui Ancoratus inscribitur. Cumque multi vituperare te & tanquam hereticum calumniari vellent, nos pro parte, uti par erat, propugnauimus, & cause tue defensionem suscepimus. Proinde ne tu ex solo auditu absentes damnare debuisti, quos nequaquam tu ipse certis argumentis inductus conviceras: nec ejusmodi gratiam referre laudatoribus tuis. Posthac Epiphanius lenius eos allocutus, tum quidem ab se dimisit. Brevi autem interjecto tempore, Cyprum navigavit: seu quod Constantinopolitanae profectio- nis ipsum praeniteret: seu quod Deus oraculo ipsum admonuisset, mortemque ipsi suam, ut verisimile est, praenuntiasset. Dum enim navigaret, priusquam appulisset in Cyprum, fato interceptus est. Caterum cum navem conscensusset, Episcopis qui ipsum ad litus usque profecuti fuerant, dixisse fertur. Urbem vobis & palatium, & scenam relinquo. Ego vero abscedo: festino enim & quidem valde. Aliud praeterea quidpiam audiui, quod multorum sermonibus etiamnum circumfertur; Joannem quidem Epiphanio praedixisse, illum in navigatione esse moriturum: Epiphanium autem praenuntiasse Joanni abdicationem Episcopatus. Nam dum inter se dissiderent, Epiphanius quidem Joanni scripsisse dicitur: spero te nequaquam Episcopum esse moriturum. Joannes vero rescripsit Epiphanio: nec ego spero te in urbem tuam ingressurum esse.

ἄλλ' εἰ τῶ ποτε μαθηταῖς ἡμετέροις ἢ σὺν ἡγασσῶν ἐνέτυχες, ἢ δ' ἑὸς ἐμάνθανον, τὸ δὲ ἀποφῆσαι, πάλιν ἦρθε· τῶ ποτε ἐν αἰρέτικῶς εἶναι σφᾶς νεόμικας, μηδ' ἄνα ἔλεγχον ἔχων τῆς αὐτῶν γνώμης ἀκρίβειαι δὲ ἐπιφανίς λέγοντι, ἡμεῖς δὲ, ἐσπ. πᾶν τοῦ ναυλίου πεπόντα μὲρ μαθηταῖς ἢ σοῖς συνίχομεν πολλὰς καὶ συγγεγραμμάσιν ὧν ἐκείνῳ γέ ἐστιν ὁ τῶ ἐπιγραφῶν ἀγκυρώσεις ἔχον βελονῶν τε πολλῶν λαδρεῖσθαι καὶ ὡς αἰρετικῶν διαβάλλειν ὑπερηγωνίζομεθα, ὡς εἰκός, πάρεθρ, καὶ ὑπερηπελογοῦμεθα ἔκκεν ἐχρῶ δὲ ἀκοῆς ἐρημῆ καλαδικάζειν, ὧν ὅσα αὐτοῖς πῶδε εἰς κατήγνωσ, ἔτε τοιαύτην ἀμοιβῶν τοῖς δὲ λέγεσιν ἀποδέναι· ὁ δὲ ἐπιφανίς, ἔτε μὴ μείζωτερον προσδιαλεχθεῖς, ἀπέπεμπτες ἀνδρας· ἔ πολλῶ ἢ ὕπερον ἀπέπεμπσεν εἰς κύπρον ἢ τῆς ἐπὶ κωνσταντινουπόλεως ἀφίξεως καταγνῆς ἢ τῶ δεῦρ χηρῶν, καὶ τὸν αὐτῶ θάλασον, ὡς εἰκός, αὐτῶ προμνήσασθαι· πλέων ἢ, πρὶν εἰς κύπρον ἐλθεῖν ἐτελθῆσθαι λέγεσθαι γὰρ τοῖς αὐτῶ συνελθῆσθαι ἐπισκόποις ἐπὶ θάλασον ἐπεῖν, μέλλων ἐπιβαίνῃ τῶ σκάφης, ἀσπιμι ὑμῶν τῶ πόλιν καὶ τῶ βασιλεία, καὶ τῶ ὑπόκρισιν· ἐγὼ δὲ, ἀπειμι ἀπέδω ἢ πᾶν ἀπέδω κακῆνον ἢ εἰσῆτινὴ πόλιν ὄντα τὸν λόγον ἐπυθόμεν, ὡς ἐπιφανίω μὴ ἰωάννης τῶ ἐν τῇ θάλασσῃ τῶν τῶ προεμύσεν· ὁ ἢ, ἐκείνῳ, τῆς ἐπισκοπῆς τῶ καθάρισιν· ἐν ᾧ ἢ διεφροῦσθαι, ὁ μὴ ἐδήλωσεν ἰωάννη, ἐλπίζω σέ μὴ ἀποθάνειν ἐπίσκοπον· ὁ δὲ ἰωάννης ἀντεδήλωσ, ἔδ' ἐγὼ σε τῆς σῆς ἐπιθέσθαι τῶ λεως.

A

CAPUT XVI.

De Imperatricis similitate adversus Ioannem: & quomodo Theophilus ex Aegypto advenit. Item de Cyrino Chalcedonis Episcopo.

Κεφ. ις'.

Περὶ τῆς εἰς τὴν βασιλίαν ἰωάννου διαφοράς· καὶ ὡς ἦσαν ἐξ αἰγύπτου θεόφιλος· καὶ ὡς κείναι τὴν χαλκηδόνος ἐπισκόπου.

Ἐπει δὲ ἀπέπλευσεν ἐπιφάνιος, ἐκκλησιαζὼν ἰωάννης κοινὸν καὶ γυωακῶν διεξήλαθε ψόγον ἀνιγμάλωδῶς ἡ συγκείμεναι τῶν καὶ τῆς τῆ βασιλείας γαμέλης τὸ β πληθύνει· ἐδέχετο· οἱ δὲ τῆ ἐπισκόπου δυσμενείας, καὶ αὐτὸν τὸν λόγον ἐκκλαμεάνοις, τῆ βασιλίδι διεκόμισαν· ἡ δὲ, ὡς τῶ ἀνδρεί τὴν ὑβρεὺ ἀπώδυσθε, καὶ θεόφιλον θάψον παρῆναι, καὶ συνόδον ποιῆν κατήπειγε· συνίπρατι ἡ καὶ συγκάλεσκάδαζε ταῦτα καὶ σεσημανὸς ὁ γαβαλδὸς, ἔπιω τῆς παρῆρας ἀπαλλαγῆς λύπης· ἀλλὰ πότερον ἄτως ὡς ἐτυχεν, ἐπὶ τῶν ἰωάννης παρῆρη τὸν λόγον, ἡ ὡς τινες λέγουσι, ὑπονοήσας ὡς ἡ βασιλίς ἐπεισεν ἐπιφάνιον ἐπιδοκῆσαι ἀπὸ, ἀκριβῶς ἔκ ἐχω λέγαν· ἔκ ἐς μακρὰν ἡ καὶ θεόφιλος παρῆναι εἰς χαλκηδόνα τὴν βιθυνῶν, καὶ ἄλλοι πολλῶν πόλεων ἐπίσκοποι· οἱ μὲν, ὑπὸ θεοφίλου παρῆρη πείρας οἱ δὲ, βασιλείας παρῆρα γαμαπ μεία κληθέντες· παρῆρη ἡ μάλας συνήσαν, ὅσοι τὲ τῶν ἐν ἀσία τῆ ἐπισκοπῆς ἀφῆρῆναι ὡς ἰωάννης, καὶ ὅσοι ἀλλοθεν ἄλλως ἀπὸ ἀπῆρη τῶν ἰωάννης· ἡ δὲ ἡ δὲ αἰγύπτου νῆες ὡς θεόφιλος παρῆρῆναι, εἰς χαλκηδόνα ἀφῆρῆναι· συνελθόντων ἡ πάντων εἰς ταῦτον ἐνθάδε, ἡ βαλδομύρων ὅπως αὐτοῖς καὶ γνώμην παρῆρῆναι ἡ καὶ ἰωάννης ἐπιχείρησις, κενῶς ὡς ἡγεῖτο ὅτε τῶν χαλκηδόνος ἐκκλησίας, καὶ καὶ τὸ συγγῆρες ἰωάννης θεοφίλου χαρῆζομύρων· ἡ γὰρ αἰγύπτου· ἡ ἄλλως διαφορά· ἰωάννης τυγχάνων, πλεία αὐτὸν ἐλοιδόρε· ταχέια ἡ τῶν τῶν ὑβρεῶν ἔδοξεν αὐτὸν μεπῆναι δίκη· μαρῆρῆς γὰρ ὡς μεσοποταμίας, συνὼν τοῖς ἐπίσκοποις, ὅκων ἀντὶ θάτερον τοῖς ποδοῶν ἐπάτησεν· ὁδομηθεῖς δὲ, ἐκέτι σὺ τοῖς ἄλλοις ἰερεῶσιν εἰς κωνσταντινῶν ἐπερωμάθη, καὶ περὶ ἀναγκάως εἶναι δοκῶν παρῆρας καὶ ἰωάννης ἐπιβλάς· καὶ ταῦτα ἡ κακῶς

Porro digressio ab urbe Epiphanio, Joannes in Ecclesia verba faciens, communem adversus mulieres vituperationem instituit. Eam populus ita accepit, quasi adversus Imperatoris conjugem figurate composita fuisset. Hi vero qui Episcopo infensierant, orationem ipsam excipientes, ad Imperatricem attulerunt. Illa apud Imperatorem de contumeliâ suâ graviter conquesta, Theophilum urgere cepit, ut quanto citius adveniret, & Synodum congregaret. Annitebatur etiam & negotium promovebat Severianus Gabalensis, nondum prioris offensæ oblitus. Utrum porro Joannes fortuito ad eam orationem provectus sit, an, ut quidam dicunt, eo quod suspicabatur Epiphanium ab Imperatrice impulsum fuisse, ut infidias ipsi strueret, equidem certò affirmare non possum. Haud multo post ipse quoque Theophilus Chalcedonem Bithyniæ advenit, & usâ cum illo complures Episcopi, alii à Theophilo invitati; alii Imperatoris jussu acciti. Verum studiosius quam reliqui convenere, tum in quibus Joannes in Asia Episcopatum ademerat, tum quicunque, alius aliam ob causam, illi infensi erant. Jamque aderant ex Aegypto naves quas Theophilus expectabat, & Chalcedonem appulerant. Cumque universi simul illic convenissent, atque inter se consulta-

Fffff

κωνωνίαν αὐτοῖς ἀποδοῦναι, διελύθη τῆς πε-
 ριδικῆς ἀδικημάτων ἡ δόξα, ὅπερ οἶ-
 μαί σοι ἀν συνέβη, εἰ συμπάρησαν τοῖς ἀλ-
 λοῖς μοναχοῖς διόσκορος τε καὶ ἀμμώνιος·
 ὁ μὲν γὰρ ἦδη πρότερον τελευτήσας, ἐτάφη ἐν
 τῇ μακίς τῆς μαρτυρίας ἐπὶ οὐμῶν ἐκκλησίᾳ·
 ἀμμώνιος δὲ ἐναίχιος τῆς συνόδου ὡς ἀσκηταὶ
 ἤμην, ἐμαλακίᾳ τῆς σώματος περιωθεῖς δὲ
 εἰς δεξιὴν, χαλεπώτερον ὑπὸ τῆς νόσου διετέθη
 καὶ μετ' ἐποὺς τελευτᾶ τὸν βίον· καὶ πρὸς
 τῆς πληθύνοντος μοναχῶν ἐντα δὴ καίτοι, λαμ-
 πρῶς ἠξιώθη ταφῆς· ὁ δὲ θεόφιλος, ὡς ἐπύ-
 θεος, λέγειται δακρύσαι, καὶ εἰς πάντας εἰπεῖν,
 ὡς εἰς εἶπεν τῆς κατ' αὐτὸν μοναχός· οἱ δὲ ἀμ-
 μώνιος, εἰ καὶ ἀντὶ ταραχῆς αἰπῆς ἐχρηστο-
 παροχάρει δὲ ὁμῶς αὐτῶν καὶ τὸ κτ' γνώ-
 μῳ· ἡ δὲ σύνοδος ἀπαίτας συνεκάλεσε
 τὰς κωνσταντινουπόλεως κληρικῶς, καὶ ταίρε-
 σεν ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν ἀπὸ τῆς ἐκείνου ἐκάλεσε
 δὲ καὶ ἰωάννην πρὸς ἀπολογία· σὺν αὐτῶ
 δὲ παρῆναι πρὸς ταξὶς Σεραπίωνα, καὶ τί-
 γριον πρὸς ὑπερῶν, καὶ παῦλον ἀναγνώστην
 ὁ ἰωάννης, ἄλλους τε τινας τῶν ἐπισηδέων
 αὐτῶ κληρικῶν, καὶ δημητρίον τὸν πιστευ-
 τῶ ἐπίσκοπον πέμψας πρὸς αὐτοὺς ἐλεγε
 μὴ ἀποφύγειν τὴν κρίσιν· ἐτοιμῶ δὲ εἶ-
 ναι, εἰ πρότερον, μάθοι τὰς κατηγορίας, καὶ
 τὴν γραφὴν ἐπισκέψαι, ἐπιμείζοντος ἀπο-
 λογησῶς συνόδου· μὴ γὰρ αἰρεῖσθαι, ἀνόητον τι
 ὑπομῆναι, καὶ περὶ φανῶν ἐχθρῶν ἀνέχεσθαι
 δικαστῶν ὡς ἀπειθεῖν· δὲ συνόδου χαλε-
 παυόντων αὐτῶν, οἱ μὲν τῶν ἑαδὲ ἀγγελά-
 των, δὲ σαλῆς ὁκέτι ἀνέστρεφον· δημητρί-
 ος δὲ, καὶ ὅσοι τὴν ἰωάννην προσημίον συνείσαν,
 ὡς αὐτὸν ἐπανήλθον κατ' αὐτῶν ἢ τὴν ἡμέ-
 ραν ταχυδέμῳ καὶ ταχυγράφῳ ἐκ τῶν
 βασιλέων ὡς ἀγροῦμοι, τὸν μὲν κατήγγελλον
 πρὸς τὰς ἐπισκόπους ἐλθεῖν τὰς ἡμέρας
 ἑλθόντων τὴν κρίσιν· ἐπεὶ δὲ τέραις κλη-
 ρίκοις, οἱ κερμαίνοντες ἐπεκαλεῖτο τὴν συνόδον, ἐδὲν
 ἕτερον ἐπαλιώμοι, πλὴν, ὅτι κληθεῖς ἐχ-
 ῖπικησε, καὶ εἶλον αὐτόν.

A & communionem eis restitisset, finita
 est questio de injuriis monachorum Sce-
 ticiensium. Quod meo quidem judicio
 factum non esset, si Dioscorus & Am-
 monius unâ cum aliis monachis illis ad-
 fuissent. Nam Dioscorus quidem, ante-
 quam hæc fierent mortuus, & in Ecclesia
 Mocii martyris sepultus fuerat. Ammo-
 nius vero, paulo ante dum Synodus pa-
 raretur, languore correptus est. Cumq;
 ad Quercum trajecisset, ingravescente
 morbo, non multo post extremum diem
 clausit: & apud vicinos illic monachos,
 ubi cadaver ejus jacet, splendidam me-
 ruit sepulturam. Caterum Theophilus
 hoc audito lachrymas fudisse dicitur,
 cunctisque audientibus dixisse, nemi-
 nem inter illi temporis monachos pa-
 rem Ammonio extitisse, quamvis illum
 in maximas perturbationes coniecisset.
 Sed tamen hoc illi ex animi sententia
 successit. Porro Synodus cunctos Con-
 stantinopolitanæ urbis clericos ad se
 evocavit, depositionem illis interminata
 qui non obtemperassent. Joannem quo-
 que ad causam dicendam vocavit. Et
 unâ cum illo Serapionem adesse jussit, &
 Tigrium Presbyterum cum Paulo lecto-
 re. At Joannes missis ad eos quibusdam
 clericis, familiaribus suis, & Demetrio
 Pefinuntis Episcopo, nuntiavit illis se
 non subterfugere judicium: immo para-
 tum esse, dummodo prius accusatores
 cognoverit & accusationis libellum in-
 spexerit, coram majore Concilio causam
 suam defendere. Neque enim velle se
 stultum ac temerarium facinus admitte-
 re, & judicium eorum subire qui manife-
 sti essent ipsius inimici. Verum cum in-
 dignarentur Episcopi adversus Joannem,
 tanquam parere Synodo recusantem; ex
 iis qui ista nuntiaverant quidam metu
 terri, non amplius reverterunt. Deme-
 trius vero, & quicumque Joannis confor-
 tium cunctis rebus anteponebant, ad il-
 lum rediere. Eodem die Curfor & No-
 tarius ex palatio venientes, Joannem
 quidem urgebant, ut ad Episcopos acce-
 deret: istos vero hortati sunt, ut judicium
 accelerarent. Porro cum ille quater
 vocatus, ad œcumenicam Synodum
 provocasset, nihil ei aliud objicientes,
 quam quod vocatus non paruisset, cum
 deposuerunt.

A

CAPUT XVIII.

Κεφ. ιη'.

Quomodo populus adversus Theophilum & reliquos Episcopos seditionem excitaverit, & Imperatores conviciis appetierit. Et quare ratione revocatus Joannes sedem suam receperit.

Ὅτι ἰσασίας τὸ πλῆθος κατὰ Θεοφίλου ἐπὶ αὐτῷ ἐπέβη, καὶ τὰς κρατῶντας ἰλιδοῦρετον, ἀνακλιθεὶς τὸν αὐτὸν ἰουαννῆν, πάλιν ἐπὶ τῷ θρόνῳ ἐξέτετο.

AT plebs Constantinopolitana, cum hæc sub vesperam cognovisset, ad seditionem prorupit. Et prima luce concursu ad Ecclesiam facto, tum alia multa vociferati sunt, tum majorem Synodum de hac causa cognoscere debere. Et cum ii quibus ab Imperatore mandatum fuerat, ut eum in exilium abducerent, idiplum urgerent, illi reluctabantur. Sed Joannes, veritus ne alterum sibi crimen affingeretur, vel quod Principi parere noluisset, vel quod populum ad seditionem concitasset, tri-duo post latam depositionis sententiam, disperso hinc inde populo, circa meridiem latenter ex Ecclesia discessit. Cumque jam abduceretur, populus graviter tumultuatus est, & Imperatorem totamque Synodum, sed præcipue Theophilum & Severianum, maledictis appetiit. Ambo enim isti auctores fuerant insidiarum. Severianus veto cum in Ecclesia per id tempus sermonem haberet, depositionis Joannis sententiam laudavit, utpote in hominem arrogantem, etsi nullum aliud crimen esset, prolatam. Cætera enim delicta, ut aiebat, Deus hominibus indulget: superbis autem resistit. Ob hæc populus indignatus est, iramque suam renovavit. Nec jam amplius à seditione revocari poterat; sed tum in Ecclesiis, tum in foro tumultuabatur. Denique ad ipsam usque palatium progressi cum ululatu & lamentis, orabant ut Joannes revocaretur. Proinde Imperatrix supplicationibus populi victa, marito ut annueret, persuasit: missoque confestim Brilone, omnium quos circa se habebat Eunuchorum fidelissimo, ex oppido Bithyniæ Preneto Joannem reduxit, scribens se nullatenus participem esse insidiarum quæ adversus illum structæ fuissent, seque illum honore prosequi, ut sacerdotem & iniciatorem liberorum suorum. At Joannes reversus in suburbano Imperatricis ipsius, circa Anaplum resedit. Nec ante judicium majoris Synodi,

ΤΟ δὲ πλῆθος ὡς ἄδ' ἐγγὺς ἐν κωπυαίνων πόλει πρὸ δ' αἰλίου ὄριαν, πρὸς ἰσασίαν κεκίνητο· καὶ συνδραμόντες ἐβάν ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλὰ τὴν πολλὰ ἀνέκραγον, καὶ ὡς δέοι μείζονα σύνοδον πρὸς αὐτῷ διαλαβεῖν· καὶ περὶ γούλων τῶν ἐκ βασιλείας πρὸς ἐπιγυμῶν εἰς ὑπερεσρίαν αὐτῶν ἀπαγῆν, ἐσυνεχώρουν· ὁ δ' ἰσασίας μὴ τι ἕτερον αὐτῷ ἐγκλημα πλάσῃ, ἢ ὡς βασιλεὺς ἀπέθῃντι, ἢ τὸν δῆμον ταραχῆσαι, ἢ ἕτερα τέτρα μὲν τὴν καθάρσειν, διασπαρῆν· τὴν πλῆθος πρὸς μεσημβρίαν λαθῶν ἀπέπλε τὴν ἐκκλησίαν· ἢ ἡ δὲ αὐτῷ ἀπαγομένη, χαλεπῶς ὁ λαὸς ἰσασίαζε βασιλεῖα τῆς ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα Θεοφίλου καὶ Σεβεριανόν ἰλιδοῦρετον· ἀμφω μὲν γὰρ δεχόμενοι τῆς ἐπιβουλῆς ἦσαν· ὁ δὲ Σεβεριανὸς καὶ ἐπὶ ἐκκλησίας ὅτε διδάσκων, ἐπένησε τὴν ἰουαννῆν καθάρσειν, ὡς καὶ ἀλάστον, εἰ καὶ μηδὲν ἕτερον ἐγκλημα γενημένον· ἀμφω μὲν γὰρ ἀλλὰ ἔφη, ἀμαρτήματα συγγενεῖ τοῖς ἀνθρώποις τὸ θεῖον· ὑπερηθῆναι δ' ἀντιθέσειν ἐπὶ τέτοις ἢ ἐνεμύνησε τὸ πλῆθος, καὶ τὴν ἐγγὺς ἀνεῖκε, καὶ ἀρχῆτως ἰσασίαζε· καὶ ἔτε ἐν ἐκκλησίαις, ἔτε ἐν ἀγοραῖς ἠεμεῖν ἠνεύχετο· ἀμφω δὲ ὁ λαὸς καὶ ὀδυροῖς μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν βασιλείων προΐόντες, ἐδούλο πρὸς τῆς ἰουαννῆν ἀνακλιθεῖς· εἰξασα δ' ταῖς ἰσασίαις τῆς δὴ μετὰ βασιλῆς, πείθει τὸν ἀνδρα ἐπινοῦσαι· ἐν ἄλλοις τὴν βέλωντα τὸν ἀμφ' αὐτῶν πρὸς ὀδυροῦν πρὸς ἐπιβουλήν, ἐκ πρῶτον τῆς βιθυνίας ἰουαννῆν ἐπατήγαγεν, ἀθεῖον εἶναι τῶν κατ' αὐτῷ βεβηλευμένων δηλώσασα, καὶ δὲ αὐτῶν αὐτῶν ἔχων, ὡς ἱερέα καὶ μυσταγωγὸν τῶν αὐτῆς παίδων· ὁ δ' ἐπακλιθεὶς, ἐν πρῶτον εἰξασα αὐτῆς τῆς βασιλείας πρὸς τὸν ἀνακλιθεὶς διέτριβε· ἔπειτα κείσεως μείζον· συνέδου,

ἢ ἐπὶ δῆλον ὡς ἀδίκως ἀφῆρέθη τῆς ἐπισκοπῆς, παρήϊστο τέως τὴν εἰς τὴν πόλιν εἰσοδὸν ἐπεὶ ὁ πάλιν ὁ λαὸς ἠγανάκτει καὶ τὰς κηρῶνας ἐλοιδορεῖ, βιασθεὶς εἰσῆλθαι ἐν ψαλμοδιαίῃ ὃ πρὸς τὸ συμβῆναι πεποιημένους ὑπαλιθίας ὁ δὴ μὲν ἐφεροῖν δὲ κηρῶν ἡμῶν οἱ πλείους, ἀγασσὼν αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἐκκλησιῶν παραίεμρόν τε, καὶ πολλάκις ἰχυρίζομενον χριζώμα πρότερον τὰς καλαφτισαμῶνας αὐτῶν πάλιν ἀποψηφισαδς, ὡς ἰερῶσι θεμίς, ἠνάγκασαν τὴν ἐρλύην τῶν λαῶν παρῶσφ πειν καὶ εἰς τὸν ἐπισκοπικὸν καθεῖσθαι θερόν ἄναγκασθεῖς ὃ, καὶ χεδίον τινα διεξῆλθε λόγον ἐμ χαρισάτης ὃ εἰκόν ὃ τὰς ἀφορμὰς λαβὼν, ὑπεδήλεε θεόφιλον μὴν ἐνυβρίσαι τὴν ὑπὸ αὐτὸν ἐκκλησίαν ἐπιχρησῆσαι, ὡς τὸν αἰγυπτίῳ βασιλεῖα τὴν ἀδραμῆ ἔπαλειάχε γαμείλῳ, ὡς αἱ τῶν ἑβραίων ἰσορῶσι βιβλοὶ τὸν δὲ λαὸν ὡς εἰκὸς ἑπανέσας τῆς παρῶσφ θυμίας, καὶ τὰς κηρῶνας τῆς παρῶσφ αὐτὸν δυνόιας, εἰς πολλὰς κηρῶνας καὶ διφνημίαν τῶν βασιλέων καὶ τῶν αὐτῶν γαμείλῳ, τὸ πλῆθὲ ἐκίνησεν, ὡς καὶ ἡμῶν καὶ καλαφτεῖν τὸν λόγον.

A quo palam fieret Episcopatum ipsi injuste ademptum fuisse, ingredi in urbem sustinebat. Sed cum populus denuo indignaretur, & Imperatores conviciis incelleret, coactus tandem introivit. Porro populus psalmos canens ad præfens negotium compositos, plerique etiam cereos accensos manibus gestantes, obviam ei progressi, ad Ecclesiam cum deduxerunt. Et quanquam reculantem, ac sæpius affirmantem prius necesse esse, ut qui ipsum condemnarent, mutatâ sententiâ nunc absolvent, compulerunt, uti mos est Episcopis, pacem populo dare, & in Episcopali folio confidere. Coactus itaque, extemporalem quoque habuit orationem. Sumptoque argumento ex elegantissima similitudine, figurate indicavit, Theophilum quidem tentasse vim inferre Ecclesiæ suæ, perinde ac olim regem Ægyptium uxori Patriarchæ Abrahami, ut refertur in sacris Hebræorum libris: Populum verò ob propensum erga se animum, & Imperatores ob proximam benevolentiam, ut par erat, laudibus profecutus, tantos multitudinis plausus totque acclamationes in laudem Imperatoris & Augustæ excitavit, ut orationem imperfectam abrumpere sic coactus.

Κεφ. δ΄.

CAPUT XIX.

Περί τῆς δυστροπίας θεοφίλου, καὶ περὶ τῆς ἐχθρας αἰγυπτίων, καὶ τῶν κατ' ἀντιπολίτων, καὶ περὶ τῆς φυγῆς θεοφίλου ἐν νιλαμῶνι, ὡς τοῦ ἀσκητῆ, καὶ τῆς περὶ ἰωάννου συνόδου.

De improbitate Theophili, deque inimicitii inter Ægyptios & Constantinopolitanos: & de fuga Theophili. Item de Nilamone monacho: & de Synodo pro Iohanne collecta.

Θεόφιλος ὁ ἀπορῶν ὅτι χρίσαστο τοῖς παρῶσφ, ὅτι ἐθάρρη, καὶ περ προθυμῶν εἰς τὸ φανεροῦν διαβάλλειν ἰωάννην, ὡς παρῶσφ μὲν κατὰ τὰς ἐρεῶν ἡδὴ γὰρ τοῖς κρατέσφ προσηκρῶσαν, οἱ διατὴν κίνησιν τῶν δὴ μὲν παρῶσφ ἐπιπῶν. εἰλθεῖν ἐβιάσαντο τοῖς ὃ ἠρακλείδῃ κατηγόροισι δικαστήριον κτ' ἀποτίθῃ παρῶσφ ἔθηκεν, οἱ παρῶσφ ἐπιπῶν διλογώτερον πῶς αἰπῶν ἀρήσεν τῆς ἰωάννου κατὰ τὰς ἐρεῶν ἀντερεντων ὃ τῶν αὐτῶν ἐπιπῶν, ὡς ἐ νόμιμον ἐδὲ ἐκκλησιαστικόν, τὸν ἀπῶντα κεινῶσαι τῶν δὲ παρῶσφ τὸν θεόφιλον ἰωάννην ἰχυρίζομενον, ἐπιλαβόμενοι τῶν ἐριδῶν τὸ λοιπὸν τῶν ἀλεξανδρέων ὃ αἰγυπτίων

AT Theophilus ambicens quid factu opus esset, licet Joannem publice accusare vellet, quod contra præscripta legum, post depositionem sacerdotio fungeretur, non tamen satis fiduciæ habebat. Norat enim se hoc factu Imperatorem & proceres offensurum, qui propter populi seditionem eum invitum redire compulerant. Igitur accusatoribus Heraclidis, iudicium contra absentem constituit, ratus ex ea re probabiliorem se causam deponendi Joannis arrepturum. Sed cum amici ejus contradicerent, nec justum, nec Ecclesiasticum esse affirmantes, hominem absentem judicare, Theophilus vero cum suis contra niteretur: hinc reliqua Ægyptiorum

Ffff ij

& Alexandrinorum multitudo, inde populus Constantinopolitanus rixari aggressi, in se mutuo impetum fecere. Ad eo ut multi vulnerati, quidam etiam interfecti sint. Itaque Severianus & reliqui Episcopi metu conterriti, exceptis iis qui Joanni adhaerebant, omnes ex urbe aufugerunt. Ipse etiam Theophilus illico nihil cunctatus, ineunte jam hyeme, fugiens unâ cum Isaacio monacho, in Ægyptum navigavit. Forte accidit, ut navis secundo vento appelleret Geraras, parvum oppidum, quinquaginta circiter stadiis distans Pelusio. Ejus loci Episcopo tunc mortuo, cives quidem, ut accepi, Nilammonem Ecclesiæ suæ Antistitem elegerant; virum bonum, & qui ad monasticæ Philosophiæ cultum pervenerat. Is degebat juxta urbem, in cella, in qua seipsum incluserat, & januam lapidibus obstruxerat; Recusabat autem sacerdotium suscipere. Verum Theophilus ad eum accedens, hortari cœpit, ut ordinari se ab ipso pateretur. Ille cum sepius recusans Theophilo non persuaderet, tandem, crastino die, inquit, id fac, si tibi ita videtur, ô Pater, ut mihi liceat hodie res meas disponere. Postridie cum ex compacto venisset Theophilus, jussissetque ut januam aperiret: Age, inquit Nilammon, prius vacemus orationi. Tum Theophilus probato ejus consilio, Deum oravit. Nilammon vero inter orandum ex hac vita migravit. Et initio quidem Theophilum & eos qui cum illo extra cellam stabant, eares latuit. Sed cum maxima pars diei jam consumpta esset, & altiori voce crebro inclamantibus ille nihil responderet, tandem dejectis lapidibus, qui ante ostium positi erant, hominem mortuum deprehenderunt; Eumque quo par erat cultu indutum publicâ sepulturâ honorarunt. Ecclesiam quoque circa ejus tumulum incolæ ejus loci ædificarunt, diemque illius obitus celeberrimum agere hæcenus perseverant. Et Nilammon quidem hoc genere mortis interiit. Si tamen mors vocanda est, quam ille subire maluit, quam Episcopatum suscipere, quo quidem ob singularem modestiam se indignum existimabat. Joannes vero Constantinopolim reversus, multitudinî adhuc gratior apparuit. Porro cum eo tempore sexaginta circiter Episcopi

πληθῦς, καὶ ὁ κωνσταντινῆ πόλεως λαός, εἰς ἀλλήλους ἐχώρησαν· ὡς πολλὰς τραυματίας γῆρας, τινὰς δὲ καὶ ἀπολέσας· δεισιπῆες δὲ ἐσεβηριανὸς καὶ οἱ ἄλλοι ἐπίσκοποι, πλὴν τῶν ἰωάννη Φρονέντων. Φυγῆ τὴν κωνσταντινῆ πόλιν ἀπέλιπον· καὶ θεόφιλος δὲ ἀλλοίως ἐπαλλόμενος, ἤδη τῶν χειμῶν δέχωνται, φθύγων ἅμα ἰσακίῳ ἰερομοναχῷ ἀπεπλευσέν· εἰς ἀλεξάνδρην δὲ ποτὶ τὴν πελάγην ἄδελφον συμβάν, κατέβη εἰς γέρας, πόλιν μικρὰν ἀμφὶ πενήκοντα στάδια δὲ πλησίον ἀφῆσάν τελευτήσαντος δὲ τότε ἐκ τῆς ἀδελφότητος, οἱ μὲν πολῖται, ὡς ἐπιτόμιον, ἐκ τῆς πόλεως ἐλάμμωνα παρὰ τὴν ἀλιων ἐκκλησίαν, ἀδρα ἀγαθόν, καὶ μοναστικῆς φιλοσοφίας εἰς ἀκρον ἐλθόντα· ὡς καὶ τὸ πρὸς τὴν ἀσέως, ἐν οὐκίματι κατέβη εἰς ἀλιὸν, καὶ λίθοις τὴν θύραν ἀποφράξας ἀποφθύγοντα τὴν ἱεροσύνην, ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν θεόφιλος, σιωπῶντα καλεῖται· ἐχέοντα τὴν παρὰ αὐτῶν χερσὶν ὅτι πολλὰς ἀποφράξας ὡς ἐκείνην, αὐτὸν εἰσοφίλον ἐφη, πρῶτον ὡς πᾶτες ὡς ἐμὲ σήμερον τὰ κατὰ ἐμαυτὸν διαθέναι ἐπὶ τῆς ἐραμακτῆρα συνίεμενα ἤλθε, καὶ τὴν θύραν ἀνοίγαν ἐκέλευσεν, ἄγε δὴ πρῶτον, ὁ νιλάμμων ἐφη, βύξω μεθὰ καὶ θεόφιλος ἐπαύσεας, νύξω νιλάμμων ὅτι τῶν ἀρχαίων τὴν ἐξουσίαν κατέλιπε βιολίῳ τῶν δὲ, ὅτι μὴ πρῶτα ἠγνοεῖτο θεοφίλου καὶ τοῖς ἀμφὶ αὐτὸν ἐξῶθεν ἐξῶσιν ἀναλωθείσης δὲ λοιπὸν τῆς ἡμέρας, ὡς πολλὰς γεγονότερον κατέβη ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἀκαλόγητες τὰς πρὸς τῆς θύρας λίθους, ὄψον τὸν ἀνδρα νεκρὸν καὶ ἀφῆσαν τὰς ἡδῆ, δημοσίας ἤξισαν ταφῆς καὶ βικλήριον οἶκον παρὰ τὸν αὐτῶν ἄφρον ἀκοσμήσαν οἱ ἐπιχώριοι καὶ ἐπισήματα ἐστί· ἐτι νῦν τῶν ἡμερῶν τῆς αὐτῆς τελευτῆς ἀγασσιν· ὁ μὲν δὲ νιλάμμων ἄδελφον τῆς ἀγασσιν, εἰ γε θάνατον δεῖ καλεῖν, ὃν ὑπομῆσαι νύξω πρὸν ἐπίρα πῆσαι τῶν ἱεροσύνην, καὶ ἀνάξιν εἶναι διὰ μελειότητά τῶν ἡμερῶν· ὁ δὲ ἰωάννης ἐπαυθέντων εἰς κωνσταντινῆ πόλιν, ἐτι μάλλον κεχάρισμῶν τῶν λαῶν ἐφαίνετο· συνελθόντων δὲ τότε ἐκ κωνσταντινῆ πόλεως ἀμφὶ ἐξήκοντα ἐπισκόπων, ἀνεβή τε

ταυτην δευτη πεπεραγμενα, και αυτον εχον
των επισκοπων ψηφισαμενων, διετελεσεν
ιερωδωρον, και χρονον, και τ' αλλα παρ
των οικλησιαν η θεμις τοις παρουσιν, διε
πων' ηνικα και Σεραπιονα τ' εν θεακη ηρα
κλειας επισκοπον καλεσησεν.

A Constantinopolim convenissent, statu
tumque ab illis esset, ut ea quae apud
Quercum gesta fuerant irrita essent, ut
que Joannes Episcopatum retineret: ille
deinceps missarum solennia celebrare,
ordinationes facere, & alia in Ecclesia
disponere, prout sacerdotibus jus fasque
est, perseveravit. Quo quidem tempore
etiam Serapionem Heracleae in Thracia
Episcopum constituit.

Κεφ. κ'.

Πρι τω δευτεριω της βασιλειω, εφωτι της ιωαννη διδα
καλιαι, εφωτι κατ' αυτην παλιν αθροισεις συνodus
και πασαριτας.

B CAPUT XX.

De statua Augusta, & de concione Joannis
& de Synodo que rursus contra illum con
gregata est, deque ejus depositione.

ΟΥ πολλω δε υστερον, ανδραγιω, δερ
γυρα της τω βασιλειω γαμελης επι
προφωρα κιονω αναλεθειω, ος και νυν
ει παρς μεσημεριαν της οικλησιας, προ
τω οικω της μεγαλης βασιλης εφ' υψηλεση.
μαλω, κρητοι τε και δημωδεις θεαωργη
των τε σμιμων ενθαδε επιελειω, ως εδω
λωωτε επι τη ανακληση των βασιλικων ει
κωνω' εφ' υβρει δε της οικλησιας εαδε γε
γηηται, εν ομιλια παρς τον λαον ο ιωαν
νης διεβαλεν η η βασιλις, επι παροφατα
υστερς της μημης των παροτερον λυπηων,
ως υβρισμη παλιν εμπιπλαται θυμη, εφ
σωδον αυτης επιελειωται επωδαζεν ο
δε, ος ενεδιδε' αλλ' επι ραφωτερον επ
οικλησιας λαιδωων αυτων, εζεκαυσε παρς
αργιω' ηνικα δε τον αοιδιμον εκειων διε
εηλεσε λογον, δεξαμερον ωδε, παλιν ηρω
διας μαίνειαι, παλιν αρχεται, παλιν ιωαννη
των κεφαλων επι πινακω παροδαζει λα
βω' ος εις μακρον η αλλοι τε επισκοποι
παρογγρον, και λεοντω ο αγγυρας, εα ακα
κω ο βερροιας επι ηρωδωνης η η ηρωδω
ημερας τε χριτω, ο μην βασιλις, ως ειω
δη, εις την οικλησιαν εκηλεθεν' εδηλωσε η
ιωαννη, μη κοινωειν αυτω παρς ανωθων
Φασιτων εγκληματων' επει δε παροθυμω
δωολογειω εφη, οι καληγοροι δεισωλιες επε
ξεναι τοις εγκλημασιν εκ εδωρρον' εδοκη η
τοις δικασταις, μη δεον εις δευτεραν χωρειν

Haud multo post, cum argentea
Imperatricis statua purpurea co
lumnæ imposta dedicaretur, quæ etiam
num cernitur ad meridianam Ecclesiæ
plagam, ante Ædem magni Senatus,
super excelso tribunali collocata; plau
sus illic, & saltatorum ac mimorum pu
blica spectacula edebantur, sicuti tunc
mos erat in dedicatione Imperialium
imaginum. Hæc Joannes ad contume
liam Ecclesiæ gesta esse, in sermone ad
populum criminatus est. Imperatrix ve
ro, cum recens adhuc esset memoria
offensarum præteriti temporis, quasi
injuriæ passæ, denuo excaudit: dedit
que operam ut alia rursus Synodus con
gregaretur. Joannes tamen haudqua
quam cessit: sed adhuc apertius eam
in Ecclesia vituperans, ad iram excita
vit. Quo quidem tempore celebrem
illam orationem habuit, hunc in mo
dum exorsus. Rursus Herodias furit:
rursus saltat: rursus Joannis caput in
disco gestit accipere. Elapso deinde
brevis temporis spatio, tum alii Episco
pi, tum Leontius Ancyrae & Acacius
Berae, Constantinopolim advenerunt.
Cumque Natalis Christi dies jam ad
esset, Imperator more solito ad Eccle
siam non processit: sed Joanni per in
ternuntios significavit, se non commu
nicaturum cum illo, priusquam de ob
jectis criminibus satisfaciens, innocen
tiam suam approbasset. Cum vero
Joannes respondisset, paratum se esse
ad causam dicendam, accusatores ejus
metu perculli, accusationem prosequi
non sunt ausi. Judicibus vero visum
est, eum qui quomodocumq; depositus

fuiſſet, ad ſecundum iudicium admitti non debere. Ac de aliis quidem criminibus nullam quaſtionem habuerunt: de hoc autem uno Joannem reſpondere jubebant, quod depositus, antequam Synodus ei licentiam dediſſet, in Episcopali ſolio conſediſſet. Cumque ille ſuffragia eorum proferret qui poſt priorem Synodum cum ipſo communicaverant, iudices eam deſenſionem minime admiferunt, eo quod plures fuiſſent, qui ipſum condemnaverant; & ſacerdotalis Canon id diſerte prohiberet. Sed eum depoſuerunt, conſtanter aſſeverantem, illum eſſe Canonem hæreticorum. Nam cum Ariani concinnatis adverſus Athanaſium calumniis, Alexandrinam Eccleſiam ei ademiffent, mutationem temporum formidantes, eam regulam condiderunt: ſtudioſe videlicet caventes, ut ea quæ adverſus illum machinati fuerant, in diſcuſſa remanerent.

κείσιν τὸν ὀπωσὲν κατὰ τὴν ἐπιτομήν αὐτῶν ἄλλων ἐδὲν ἐξήταζον ὡς τὸ τοῦ μόνου ἀπολογείας τὸν ἰωάννην ἀπίτεν, ὅτι κατὰ τὴν ἐπιτομήν αὐτῶν, ὡς τὸν ἐπισκοπικὸν ἐκάθισε θρόνον τὴν δὲ τὴν ψῆφον τῶν κεκοινωνηκότων αὐτῶν μὴ τὴν πρεσβυτέρων ἐπιτομήν προιχομένην, ὡς πλεονων αὐτῶν κατὰ τὴν ψῆφον αὐτῶν, καὶ διὰ τὸ ἰερατικὸν κανὸν ἀπαγορεύουσαν, ἐπὶ τῶν ἰερέων τὴν ἀπολογία ἀλλὰ κατὰ τὴν αὐτῶν, ἑτεροδόξων ὄντας ἀμενοί τετον εἶναι νόμον ἐπεὶ γὰρ οἱ δὲ τῆς ἀρεῆς ἀίρετας συκοφανήσαντες ἀθανάσιον ἀφείλοιο τὴν ἀλεξανδρινῶν ἐκκλησίαν, δέει τῆς τῶν πραγμάτων μελετοῦσθαι. Ἐδὲ ἐνομοθέτησαν ἀνεξήταστα μένειν τὰ ἐπὶ αὐτῶν βεβαλωμένα σπαράξουσιν.

CAPUT XXI.

Κεφ. κα΄.

Quanta mala populo acciderint, post expulsum Joannem: & de insidiis perſicarios ei structis.

* Ὅσα κατὰ συνέθειαν ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ἰωάννου τῆς ἐπιτομῆς ἐπὶ τῆς κατ' αὐτὸν διὰ τῆς ἐπιτομῆς.

Porro Joannes sententia Episcoporum depositus, ad Ecclesiam amplius non processit: sed in Episcopali domo quietus manebat. Exeunte autem Quadragesima, in ipsa sacra nocte in qua anniversaria festivitas in memoriam resurrectionis dominicæ celebratur, fautores Joannis pelluntur ex Ecclesia, militibus & quibusdam Joannis inimicis, in eos Baptismi sacramenta adhuc peragentes, impetum facientibus. Quæ res cum præter expectationem accidisset, ingens tumultus in baptisterio exortus est: mulieribus ejulantibus ac turbatis, pueris plorantibus, sacerdotibus vero ac Diaconis vapulantibus, & in eo quo erant cultu atq; ornatu, violenter fugatis. Cætera quæ in ejusmodi perturbatione evenisse verisimile est, fideles quidem non ignorant: ego vero de industria silentio præteribo, ne quis forte nondum initiatus, ea hic legat conscripta. Reliqua autem populi multitudo, cum insidias intellexisset, postridie relicta Ecclesia, in publico lavacro admodum spatioso quod Imperatoris Constantii nomine nuncupatur, Pascha celebrarunt,

Ο Δὲ ἰωάννης κατὰ τὴν ἐπιτομήν ἀπολογία ἀλλ' ἐν τῷ ἐπισκοπικῷ κατὰ τὴν ἐπιτομήν αὐτῶν ἰερατικῶν ἐκκλησίᾳ, κατ' αὐτὴν τὴν ἰερατικὴν, ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ ἐπιτομῆς ἐπὶ ἀναμνήσει τῆς ἀναστάσεως τῆς κυρίου ἐπιτελεῖται, ὡς τὸ ἐπιτομῆς ἐκκλησίας οἱ τὰ αὐτῶν φρονήσεις, ἐπιτομῶν αὐτοῖς ἐπι μυσταγωγῆσι ἐρατοῦσιν, καὶ τῶν αὐτῶν δυσμένων ἀπεροπίᾳ δὲ τῶν συμβάντων, πολλοὺς αὐτῶν τὸ βαπτιστικὸν ἐκκλησίᾳ ἐξορῶσιν, γυναικῶν μὲν μὴ οὐκ ἐπιτομῆς ταπεινομένων παιδίων ἢ κλαυθίων ἰερέων δὲ καὶ διακόνων τυπιομένων τε, καὶ πρεσβυτέρων ὡς εἶχον ἡμέρας ἐλαυνόμενων τὰ αὐτῶν ἢ οἷα εἶκος ἢν ἡμέρας ἐν ἀταξίᾳ ἵστασθαι, οἱ μνησθέντες ὅτι ἀγνοῶσιν ἑγὼ δὲ ἀναγκαιῶς σιγήσομαι, μὴ, καὶ ἀμύπητος τις ἐπιτομῆς τῇ γραφῇ αἰδομένοι δὲ καὶ τὸ λατικὸν πληθὺ τὴν ἐπιτομήν, τῇ ἰερατικῇ κατὰ τὴν ἐπιτομήν τὴν ἐκκλησίαν, ἐν δημοσίᾳ λατικῇ πολυχωρῆτῳ μάλα, κωνσταντῆς τῆς βασιλέως ἐπιτομῆς, τὸ πάσχα ἐπιτελεσάν, ὡς

ὑποῦπισκόποις καὶ πρεσβυτέροις, καὶ λοιποῖς
 ἄλλοις, οἷς θέμις ἔστω ἐκκλησίαν διέ-
 πειν οἰδὴ τῶ λαῶ σιωπῆσαν, τὸ ἰωάννη φρε-
 νήτες ἐλαθένας δὲ ἐνθεν σιωπῆσαν ὡς τὸ
 ἄσπετος εἰς τινὰ χωρὸν, ὃν κωνσταντῖνον ὁ βα-
 σιλδὸς μὴ πῶ τῶ πόλιν σιωοικήσας, εἰς ἰπ-
 ποδρέμας θείαν ἐκάθηρε, ἔξυλοις ἀδείχί-
 σας δὲ κείνας τὴν ἡμῶν ἐνθάδε, πῆ δὲ ἐτέ-
 ρωθῆν ἔξω, ἰδίᾳ ἐκκλησίᾳ ζῶν, καὶ ἰωαννί-
 ται ἰωάννου ἰδὸν ὡς τὸν χρόνον ἀν-
 θρωπῶς πρὸς δαμονῶν ἠνομιζόμενον, ἐγχει-
 ριδιον ἔχων ὡς ἐπὶ σφαγῶν ἰωάννη παρε-
 σκασαμένον, ἔπειθ' ἐπιχρήσας τῶ περὶ ἰ-
 ματι, φερέται καὶ ὑποῦ τῶ πλήθους ὡς
 ὠνήτος εἰς τῶ ἐπιβελῶν συλληφθεὶς, ἀγῶναι
 πρὸς τὸν ὑπαρχον ἐπισκόπος δὲ τινὰς τῶ
 ἀμφοῦ ἀνὸν λησείας ἰωάννης, δὲ εἰλέτο τῶ
 τῶν πρὸν αἰκιδίω ἰδὸν εἰς ὑστερον δὲ καὶ ἐλπι-
 δὴς πρεσβυτέροις, ὅς πρὸ φανῆς ἐχθρῶς δια-
 κόης ἐτύγγανε δὲ λ. δρομαῖον εἰς τὸν ἐπι-
 σκοπικὸν οἶκον εἰσέβαλλεν ἐπιγνῶς δὲ τις
 αὐτὸν τῶ ἀνδρῶν, ἐπέχε, τῶ δὲ ῥέμα
 τῶ αἴπαν πυθόμενον ὁ δὲ μὴ δὲν ἀποκρι-
 θείς, ἀδραχρήμα ξιφιδίω παίει τὸν ἄνδρα,
 καὶ μετ' ἐκείνον ἕτερον ἐπιβοήσας τῶ πρῶ-
 τῶ πληγῆν ὑπὸ τῶ καὶ τῶ ἐπὶ τῶ τοῖς θο-
 ρησάντων δὲ σιωβῶν τῶ παρῶντων, ὑπο-
 σφύρας ἐφυγε ἀδρακελδομῶν ἢ τῶν διω-
 κῶντων τοῖς πῶ ῥῶθεν συλλαμβάνεσθαι τὸν
 φθύγοντα, πρὸς δὲ ῥάμων τις ἐν βαλανείᾳ
 λευκῶν ἀναχωρῶν, ἐπελάβετο αὐτῶ, καὶ
 κειραν πληγῆς, ἐκεῖο νεκρῶς ἐπεὶ δὲ κυ-
 κλωθεὶς, μόλις ὑπὸ τῶ πλήθους ἐθρησῆθη,
 ἀγῶν αὐτὸν εἰς τὸ βασιλεῖα καὶ μαρτυρῶ-
 μενοι τῶ ἀπεχθάνοιτων ἰωάννη τῶ ἐπιβ-
 λῶ, καὶ τὸν φονέα, καὶ τῶ ἐπὶ τῶ ἀναπέ-
 σαίνας, ἐπεβῶν τιμωρίαν δὲ εἶναι ἀδραλα-
 βῶν δὲ τῶ τὸν ὁ ὑπαρχῶ ὡς ἐπεξίων τῶ δίκη,
 δὲ λυσσετῶ δὴ μετῶ ὄργῳ.

A sub Episcopis & Presbyteris, & ceteris
 aliis quibus res Ecclesiasticas admini-
 strare jus factum est: qui tum, ut Joanni
 faventes, cum populo versabantur. Ve-
 rum cum inde expulsi essent, convene-
 runt in locum extra urbem, quem Im-
 perator Constantinus civitate nondum
 condita, ad Circensium ludorum spe-
 ctaculum complanaverat, & asseribus
 circumsepserat. Atque ex eo tempore
 modo istic, modo alibi, prout copia da-
 batur, seorsum collectas egere, & Joan-
 nita vulgo dicebantur. Per idem tem-
 pus vir quidam demoniacus aut damo-
 niacum simulaas, deprenditur, pugio-
 nem habens, tanquam ad Joannem oc-
 cidendum paratus, nondum tamen id
 facinus aggressus. Qui comprehensus à
 multitudine, perinde ac si pretio con-
 ductus fuisset ad eadem faciendam, ad
 Praefectum urbis perductus est. Sed
 Joannes, missis quibusdam Episcopis ex
 numero eorum quos circa se habebat,
 hominem liberavit priusquam tormen-
 tis subiceretur. Posthac servus quoque
 Elpidii Presbyteri, qui Diaconi aper-
 te erat inimicus, effuso cursu in aedes
 Episcopales irrupit. Quem quidam ex
 iis qui forte illic aderant, cum agnovif-
 set, impetum ejus repressit, causam cur-
 sus interrogans. Ille nullo responso dato,
 protinus hominem sicā percutit: alte-
 rum deinde qui priore percussio incla-
 maverat, similiter vulneravit. Tertium
 quoque praeter illos transfixit. Tandem
 vero cum omnes qui aderant commoti,
 clamorem ingentem sustulissent, ille
 averfus fugere coepit. Et cum ii qui il-
 lum persequerantur, procul positus in-
 clamarent ut fugientem comprehende-
 rent, accurrens quidam ex balneo qui
 jam lotus domum redibat, hominem
 apprehendit: lethaliq; vulnere ab eo
 percussus, exanimis concidit. Ad extre-
 mum cum à populo undique circunda-
 tus, ægre admodum captus esset, ductus
 est in palatium. Testatique cives has est
 insidias inimicorum Joannis, clamabant
 & ficarium & eos qui illum ad hoc inci-
 tavissent, pœnas dare oportere. Praefe-
 ctus autem urbis, cum eum tanquam ju-
 dicaturus accepisset, populi furorem
 compescuit.

Ggggg

CAPUT XXII.

Κεφ. κβ.

Quomodo Ioannes sede sua injuste pulsus est: & de tumultu subsecuro: deque igne in Ecclesiam caelitus immisso. Et quomodo Cucufum missus fuerit in exilium.

Ab hinc ii qui ferventiores erant ex plebe, Joannem custodire ceperunt, noctu atque interdum Episcopalem domum alternis circumfidentes. Porro Episcopi qui adversus Joannem conveniant, Ecclesiasticas leges calcari conquirentes, damnationis sententiam in eum latam, utpote iustissimam, in semetipfos recipere se jubebant: que ut ex civitate excederet: alioqui nec populum unquam quieturum esse. Sed cum quidam ab Imperatore missus advenisset, & minaciter præcepisset Joanni ut id faceret, inscius populi custodibus qui ex plebe ipsum custodiebant, clam egressus est: id tantummodo questus, quod contra leges per vim eiecitur, denegato ipsi iudicio, quod homicidis & maleficis & adulteris, juxta leges concederetur. Parvoque impositus navigio, protinus in Bithyniam transportatur: atque inde confestim iter arripuit. Nonnulli vero ex Joannis insidiatoribus, prævidentes si populus id sensisset, fore ut insequeretur ac rursus eum redire cogeret, fores Ecclesie occludere properarunt. Porro qui in plateis erant, cum hæc cognovissent, alii ad mare cucurrerunt, tanquam eum afsecuturi: alii metu conterriti, fugam arripuerunt, cum post tantum tumultum tantamque perturbationem, seditio & Imperatoris ira expectaretur. Hi vero qui in Ecclesia erant, adhuc magis aditus obstruebant, ad portas confluyendo, & semetipfos mutuo impellendo. Tandem vero ægre portas magna vi reserant, cum alii eas lapidibus perfregissent, alii ad se retraherent, & turbam quæ à tergo erat, retrorsum repelleret. Dum hæc aguntur, ignis repente exortus Ecclesiam undiquaque corripuit: & cum universam percucurrisset, eadem quoque amplissimam Senatus, quæ illi ad meridiem vicina erat, combussit. Cujus rei culpam sibi mutuo adscribebant. Joannis quidem insidiatores, accusando fautores illius, quod Synodi iudicium moleste tulissent:

οι εβλαβηθη τον θρονον αδικως ο ιωαννης, & περι του θρονου εβλαβηθη ο κληρικος, & περι του περιουσιου του κληρικου διαταχθη ο κληρικος, & περι του κληρικου αυτη εβλαβηθη.

ΕΞ οκνεε ο τον ιωαννην εβουλαθη οι τε λαοι σπευδαιοτεροι, νυκτω κη μεν ημεραν, αμοιβαδον παρκαθημενοι τοι επισκοπικον οικον συγχυσιν δε επαλιωμενοι των εκκλησιασικων νομων, οι κη αυτε συνεληλυθότες επισκοποι, επι σφαις αυτων εφασαν δικαιοσυνην εσαν αναδεχεται ην επ αυτων ησιν κη τ πολωεσ αυτων εξηται εκελθουσιν αλλωε γδ μη ο το πληθον ηρεμησιν παρ ηρομηνε ο το διπο βασιλειωε, κη ταυτα σιωπηλη ποιειν παρσ αξαση, λαδων τεε διπο τε λαο φυλακαε εξηλθε τοσστον μεμνημεν, οτι γε παρανομωε περσ βιαν ελανεσαι, μη αξιωθειε κεισεωε κη αυτησ φονοε ε γονοε κη μοιχοε μετεσιν εκ νομων κη διαμικρεσ σκαφωε παρμαεται αυλικαε εβουλιαν κη εθεν τε παραρεχημα εχουσ τησ οδωε παριδοντεε δε τιωε των επισκοπων αυτων, ωε ειαυτο ο λαοε επιδιωξη, ε παρ βιασειαι επανελθειν, φασαυτεε αποκλεισει τωε θυρωε τ εκκλησιαε: επι ο αυτωε αγωεσ εγνωσαν, οι μην δροματω ηπερηνωε περσ θαλασσαν, ωε δη καλανη νομοε οι παριδειεσ ηρομιοε, ειε φυγω ηλαυτοε, ωε επι τοστω θυρωε ε τραχηλαε ε βασιλειωε οργηε περσ δοκαμενε: οι η εν τη εκκλησιαε επι μαλλον εφραπτοε εξοεε, επι ταυταε συρροεσ κη παριδειεσ αλλοτεε μόλιε ο τωε θυρωε επετασαν σν βια παρ των μην λιθοεσ καλαεξαντων των δε περσ αυτεσ ανθεκοντων, κη τον κη ταυτα οχληε τουπισω απωθεμενων εν τετω ο περσ απηεσ πανθωε την εκκλησιαν επεδοκωε ε πασαν διαδραμον, ενεμηθη και τον παρμαμενον αυτη εκ μεσημερειεε μεγισον οικον τη συγκλητε βεληε: τετε ο τιω αιτια αυτη πηγον αλληλοε: οι μην ιωαννη επιβουλοτεε, τεε τα αυτε φρονεταε επαλιωμενοι, ωε καλεπηγαλαε περσ την τ σιωδα ψυφα

οί ὃ, συκοφαντεῖσθαι ἰσχυρίζομενοι, καὶ τὴν ἐκεί-
νων προᾶξιν σφίσι παθεῖν ἔπειν, ἀμα τῆ ἐκκλη-
σία καὶ αὐτὴς πυρπολησάτω βελευσαμένων
ἀπὸ δέλης δὲ ὀψίας μέχρις ἑωτὸς πυρὸς πε-
ραῖσθαι χωρῆσθαι, καὶ πρὸς τὰς ἐπι συνεσώσας
ὕλας ἐρπονῆσθαι, οἱ μὲν ἐπιδιώξαντες ἰωάννην
εἰς κωνσταντινούπολιν τὴν ἁγίαν, βασιλέως
γεράμασι καὶ ἀδικαῶν ἐν τῷ ἐκείσθαι οἰκη-
σῶν οἱ ὃ ἑσθὺν ἐκτελέσαντες αὐτῶν ἐπισκόπους καὶ
κληρικούς ἀγαγόντες, ἐν χαλκηδόνι καθεσ-
ξάν, ἄλλοι ὃ παρειόντες ἀνα τὴν πόλιν, τὰς
καταμνησθέντες τὰ αὐτῶν φρονεῖν, συναλαμ-
βάνοντες καὶ ἐφῆραν καὶ ἀναθεματίζον αὐτῶν
ὡς ἀνάγκαστον.

A isti vero calumniam se pati asseverantes,
sibi que imputari facinus illorum, qui
ipsos unâ cum Ecclesia incendere vo-
luissent. Porro dum ignis à vespera usque
ad diluculum ad ulteriora progreditur,
& ad materias quæ adhuc integræ sta-
bant, serpit, hi qui Joannem prosequen-
bantur, Cuculum Armeniae cum perdu-
xerunt, ubi degere literis Principis jul-
sus fuerat. Alii Episcopos & Clericos
qui unâ cum Joanne profecti fuerant,
Chalcedonem abductos, custodiae man-
ciparunt. Alii per urbem circumeun-
tes, eos qui delati fuerant quòd Joanni
B faverent, comprehenderunt; & in cu-
stodiam datos, ut Joanni anathema di-
cerent, coegerunt.

Κεφ. κγʹ.

CAPUT XXIII.

Περὶ ἀρσάκιου τῷ μὲν ἰωάννην προχειρισθέντος, καὶ ὅσα κακὰ
τοῖς προσκυμαμένοις ἰωάννην εἰργάσατο, καὶ περὶ τῆς ὁσίας
νικαρίτης.

De Arfacio qui post Joannem electus est, &
quantis malis affecerit eos qui Joanni fa-
vebant. Item de Beata Nicaeete.

Ὅτι πολλῶν ὃ ὕψιστον χρονονεῖται κων-
σταντινικῶν πόλεως ἐπισκόπος ἁγίου ἀρσάκιου,
νεκλαρεῖ τὸ πρὸ ἰωάννου ταύτην τὴν ἐπισκο-
πὴν διανύσαντι ἀδελφός, ἀνεπράξθαι, καὶ
παρὶ τὸ θεῖον διαλαθῆς, ἐβλαψάν ὃ τὴν ἐν τῷ
προσβύσειω παρὶ αὐτῶν κραῖσθαι δόξαν κλη-
ρικοί πνες, ποιήτες μὴν ἀπερῆβέλοντο αὐτῶν
δὲ ταῦτα ἀναλιθῆτες διεβαλε ὃ αὐτῶν μά-
λισα καὶ τὸ συμβάνα μὲν ταῦτα παρὶ τὰς ἰω-
άννου ἐπαιτίας ἐπεὶ γὰρ αὐτῶν καὶ τοῖς αὐτῶν συν-
σικωνωνεῖν ἢ συνδύχεαθ, ὅθεν ἐπὶ ἀνεκλόν ἠγεντο,
ἀναμεμιγμένων αὐτοῖς ἰωάννου ἐπιβέλων ἰωάννου
καθ' ἑαυτὸς ὃ, ὡς εἰρηλαί συνιέντες ἐν ταῖς ἐξα-
ταῖς τὴν πόλεως ἐκκλησίαιζον, κωνεῖται βα-
σιλεῖ παρὶ τὰς τῶν συνηγμένοις ὃ συλαγμα-
τῶν ἀρχῆς ἀμα στρατιώταις ἐμβαλεῖν ἐπιπρα-
παις, τὸ μὲν πλῆθος παίων ξύλοις καὶ λίθοις,
εἰς φυγὴν τρέψθαι τὰς ὃ ἐπισσημότερον καὶ
προσθυμότερον τὰ ἰωάννου ζητῆσαι, ἐν φρε-
σὶ ποιῆται ἐν ταῖς ὃ, οἷα συμβάινειν φι-
λεῖ, στρατιωτῶν ἐπιπραπέτων νεανιδέαθ, γύ-
νια πρὸς βίαν ἔκασμα, τῶν μὴν ὄρμης ὃ
ζῶνας χρυσοῦς καὶ παρὶ δέματα καὶ σρεπίας
ληίζομένων τῶν ὃ, σὺν αὐτοῖς λοβοῖς δξ-
ελκόντων τὰ ἐνώτια, μεγίστης ὃ παραχῆς καὶ

Haud multo post Constantinopoli-
tanæ Ecclesiæ Episcopus ordinatur
Arfacius, frater Nectarii, ejus qui ante
Joannem Episcopatum illum rexerat :
vir mansuetus & erga Deum religiosus.
Verum laudem illam quam omnium
consensu adeptus fuerat Presbyter, im-
minuerunt postea Clerici quidam, qui
quodcunque ipsis libitum fuerat, age-
bant : facta vero illi imputabant. Sed
precipue infamarunt illum ea quæ Joan-
nis fautoribus postmodum acciderunt.
Nam cum illi haudquaquam sustine-
rent, nec cum ipso, nec cum consorti-
bus ipsius, communicare aut precatio-
nem facere, eo quod permixtos illis vi-
debant Joannis inimicos : atque idcirco
seorsum, ut diximus, congregati, in ex-
tremis civitatis partibus collectas cele-
brarent; ipse de ea re ad Imperatorem
retulit. Tribunus itaque cum militibus
in congregatos impetum facere jussus,
plebem quidem fustibus & saxis cæ-
dens, fugere compulit. Nobiliores ve-
ro, & eos qui Joannis partes ardentius
tuebantur, custodiae tradidit. Tum ve-
ro sicut fieri solet, cum militibus licen-
tia conceditur, mulieres ornatu suo per
vim spoliatae sunt, dum alii monilia,
Zonas aureas & torques diripiunt : alii
inaures simul cum auriculis ipsis detra-
hunt. Cumque ingens perturbatio ac

Ggggg ij

luctus in urbe exstitisset, ne sic quidem A
 pristinam erga Joannem benevolentiam
 abjecerunt. Ac publicè quidem non
 amplius conveniebant. Multi vero nec
 in forum, nec ad balnea procedebant.
 Quibusdam vero ne tutum quidem erat
 domi manere: sed indicto sibi ipsis exi-
 lio, urbe excedebant cum alii multi viri
 boni, tum honeste mulieres. Ex qui-
 bus fuit Nicarete Bithyna, nobili gene-
 re apud Nicomedienfes orta, ob perpetuam
 virginitatem, & ob vitæ sanctimo-
 niam celeberrima. Erat hæc omnium
 quas quidem novi religiosarum mulie-
 rum modestissima: in moribus & ser-
 mone ac victu modum atque ordinem
 servans. Usque ad exitum vitæ semper
 divina rebus humanis anteposuit: animi
 quoque fortitudine & prudentia ad to-
 lerandos adversæ fortunæ casus prædi-
 ta fuit. Adeo ut cum amplissimo patri-
 monio injuste spoliata esset, minime ta-
 men indignaretur: sed paucis sibi reli-
 ctis, propter bonam ac prudentem dis-
 pensandi rationem, ipsa licet provec-
 ta jam ætate, unâ cum domesticis necessa-
 riis cuncta haberet, & aliis abunde sup-
 peditaret. Porro cum esset admodum
 ingeniosa, & prompta erga omnes hu-
 manitatis, medicamenta diversî generis
 præparabat ad usus pauperum ægrotan-
 tium. Per quæ multis etiam familiari-
 bus suis sæpenumero subvenit, qui ex
 medicis suis nullum fructum perceperant.
 Nam divino adspirante nutu,
 quæcunque aggressa fuerat, felicem exitum
 sortiebantur. Denique ut compen-
 dio dicam, nullam ex religiosis nostri
 temporis feminis novi, quæ ad tantum
 modestiæ, gravitatis, reliquarumque vir-
 tutum fastigium pervenerit. Verum li-
 cet talis tantaque esset, plerisque ignota
 erat. Nam ob modestiam animi, ac Phi-
 losophiæ studium, perpetuo latere stude-
 bat: ita ut nec honorem diaconissæ un-
 quam ambiat, nec virginibus Ecclesia-
 sticis præesse, licet Joanne sæpius eam
 hortante voluerit. Cum igitur ingens
 metus omnibus injectus esset, tandem
 ubi apparuit populum non amplius tu-
 multuari, Præfectus urbis in publicum
 procedens tanquam quæstionem habi-
 turus de incendio & de curiæ conflagra-
 tione, multos gravibus suppliciis affecit.
 Nam cum esset paganus, Ecclesiæ cala-
 mitatibus insultans, eo quod acciderat
 oblectabatur.

οίμωνος ἀνά τὴν πόλιν συμελάσας, ἐδὲ ἕως
 μετέπειθ' ἑὸς ἀδελφῆς ἰωάννου φήσας δημοσίᾳ
 ὁ δὲ ἐπισημῶσαν πολλοὶ ἦσαν εἰς αἰγροῦν
 ἕτε εἰς βαλαυεῖα ἐφοίτων ποὶ ὅ καὶ τὸ αἰμα-
 μῦρον, ἐκ ἀκινδύων ἰωάννου καὶ Φυγίῳ ἐαυτοῦ
 ἐπιπέλασας, τῆς πόλεως Ἰζηλάτων, αἰματὸς
 ἀνδρες περὶ αἰοί, καὶ ἀγαθαὶ γυναῖκες ἰω-
 ἰωάννου νικαρετῆς ἢ βιθυνῆ, τῶν ἀδελφῶν νικαροῦ
 σὺν διαπερδῶν ἐπισήμης ἡμέρας, ἐπὶ ἀδελφῶν
 παρθενία καὶ ἀδελφῆ βίβη διδοκίμῶσα ἀπο-
 φόβητι ὅ ἂν ἰσχυρῶν περὶ αἰοῦν γυναικῶν ταῦ-
 Β τὴν ἐγνων, ἠδὲ τε καὶ λόγῳ καὶ διαίτη τῶν αἰοῦ-
 νων, καὶ τὰ θεῶν μέχρι θανάτου τῶν βιθυνῶν
 ἀποσημῶσα ἀνδρεία τε καὶ φρονίμῳ ἀπο-
 ἀειπέλειας δυσχερῶν περιγμάτων ἀπογῶ
 ἰωάννου ὡς μητε πολλῆς πάριος ἀεισεως
 ἀδίκως ἀφαιρεθεῖσαν ἀναγκάσας, ἐν ὅσῳ
 τε ἀδελφῶν φθίσιν, ἰσὸς ἀείσης οἰκονομίας,
 καίπερ εἰς γῆρας ἀποβλέψασαν, τὰ ἐπιήδεια
 σὺν τοῖς οἰκείοις ἔχῃν, καὶ ἀλλοῖς ἀφθόνως
 χορηγῶν ὑπὸ φιλανθρώπου δὲ ἀποδομίας
 φιλοκαλοῦσα, καὶ παρὸς ἀπὸ παρὰ παρὰ
 ζς φάρμακα εἰς πτωχῶν νοσήτων χρεῖται
 οἷς δὴ πολλοῖς ἰὼν γνωριμῶν πολλὰς ἐπι-
 κέσε μηδ' ἐν ἀποναμῶν τῶν συνήθων ἀπο-
 σὺν θεῶν γὰρ τῶν ῥοπῆ, ἀπερ ἐπεχέου, εἰς
 χρῆσιν ἀπέδανε τέλει καὶ συλλυθῶν ἐ-
 πείν, τῶν κατ' ἡμᾶς σπερδῶν γυναικῶν ἐ-
 ραν ἐκ ἐγνων, εἰς τοσούτων ἠδὲ τε καὶ σπερ-
 τῆ καὶ τῆς ἀλλῆς ἀδελφῆς ἐπιδόσαν ἀλλ
 ἠμῶν, καίπερ τοιαύτῶσα, τῆς πολλῆς ἐλάν-
 θανεν ἰσὸς μελειότητι ῥῥοπῶν, ἔς φι-
 λοσοφίας, ἀείλαν θανεν ἐπὶ ἠδὲ τε καὶ εἰς με-
 τε εἰς ἀξίωμα διακόνος σπερδῶν περὶ
 Δ θεῶν, μητε περὶ πομῶν πολλὰς ἰωάννου ἐ-
 δαι ποὶ ἐπαρθεῖν ἐκκλησιαστικῶν ἡγῶν
 μεγίστη δὲ φόβη πᾶσιν ἐμπεσόντι, ἐπὶ
 δ' ἰωάννου μηκέτι εἰσαίλειν τὸ πλῆθος, ἀ-
 μοσία προσελθῶν ὁ τῆς πόλεως ὑπαρχῶν, εἰς
 Ἰζηλάτων τὰ ἀδελφῆς πυρῆς καὶ τῆς ἐκλυθῆ
 πολλὰς χαλεπῶς ἐτιμωρήσασθαι ἐλάνθ
 ὦν, ὡς ἐπέγγελῶν ταῖς συμφοραῖς τῆς ἐκλυθῆ
 σίας, καὶ περὶ ἠδὲ τε καὶ ἔχε τὸ συμβῆναι.

Κεφ. κδ'.

CAPUT XXIV.

Περὶ τῶν τῶν ἀναγνώσων καὶ τῆς μακαρίας ολυμπιάδος
ἢ περὶ τῆς πρὸς εὐτρόπιον τῆς οὐα διὰ τὸν ἐπίσκοπον ἰωάν-
νην ἰσαθῶν καὶ περὶ πατριαρχῶν.

De Eutropio lectore, & de Beata Olympiade, & Tigrio Presbytero, quanta passi sint Ioannis Episcopi causâ. Item de Patriarchis.

ΕΝ τῷ τῶν ἀναγνώσων διτρώπιος τις ἀναγνώστης
ἐπὶ τῶν ἀναγνώσων ἐπιτήκατο μωσὶ τῶν ἐμ-
βαλόντων τὸ πῦρ, ἔτε βοείας, ἔτε ζύλοις, ἔτε
οὐξί, ξανόμυρον, πλιδρασετὴ καὶ παρὰς ἐπι-
τέτοις τῆς τὸν ὑπαφθμενον τῶ σώματι πνε-
σὸν ὑπομένει, καὶ ταῦτα νέθου καὶ ἀπαλόχεως
ἦν, ἔδεν ὡμολόγησεν εἶδέναι μὴ ἴσας βα-
σάνες, ἐγκλίει) εἰς τὸ δεσμωθῆριον ἐνθα δὴ,
ὅσα εἰς μακρὰν ἐτελὸν τῆσιν ἀξίον τῆ γε-
φῆ πῶσδ' εἶναι καὶ τὸ συμβᾶν ἐπ' αὐτῶν ὄναρ σι-
σινω γὰρ τῶ ἐπισκόπου τῶ τῶν ναυαλιανῶν αἰρέ-
σεως ἠδὲ κατ' ὁδοῦνι, ἀνῆρ τις καλλῆ καὶ με-
γέθῃ φειφανές αἰθ, παρεσὼς τῶ θυσιαση-
ειω τ' αὐτῶν ἐκκλησίας, ἦν εἰς τιμὴν σφάνε
πρὸ πρῶτομάζουρ ὠκοδόμησεν, ἔδοξεν ἀδη-
μοσίαν ἐπὶ σπᾶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν, ὡς τῆσιν
χάριν τὴν πᾶσαν πόλιν ἀειληλυθῶς, καὶ μη-
δὲνα διερῶν ἢ μόνον εὐτρόπιον πρὸς τὴν ὄψιν
καὶ ἀπλαγῆς ὁ σισίνου, πρὸς τῶ τῶν ὑπ' αἰ-
αὐτῶν πρὸς ἀτῶν πρὸς ἐβίβων ὡμολογήσας τὸ
ὄναρ, ἐκείλθυσεν ἀναζητῆν τὸν ἀνδρα ὅστις εἶπ'
ὁ ἴσθις ὁ ἴσθις συμβαλῶν ὡς ἐν τοῖς ἐναίχως ἐπὶ
τῶ ὑπαρχῆ βασιανῶν εἰσιν εἰκὸς εἶναι τοῖστων,
ἀειμῶν τῶ δεσμωθῆρια, ἐπὶ ὑθάνεθ εἰ τις ἐστὶν
ἐν αὐτοῖς εὐτρόπιου ἔδρῶν, εἰς λόγους αὐτῶ
ἠλθε, καὶ διηγήσατο τῶ ἐπισκόπου τὸ ὄναρ καὶ
δακρύων, δι' ἧσδ' ὑπὲρ αὐτῶ ἐλιπαρέθ καὶ τῶ
μην τῶ εὐτρόπιον, ὡδ' ἔσχε ἀνδρεία τῶ ἐν ταῦ-
ταισ ταῖς συμφοραῖς ἀνεφάνη καὶ ολυμπιάς
ἢ διάκονου· ἐπεὶ γὰρ ἐν ταύτης τῆς αἰτίας
εἰς τὸ δικασθῆριον παρήχθη, πρὸς ἀμύρα τῶ
ὑπαρχῆ πὶ δὴ πὸς τῶ ἐκκλησίαν ἐνεπρῆσεν
ὑπολαβῆσα, ἔχ' αὐτῆ, ἔφη, τῶ ἐμὲ βίβ
ἢ πρὸς αἰρεσίς· πολλῶ γὰρ ἔσαν εἰς ἀνανέω-
σιν ναῶν θῆσ τῶ ἐσῶν ἀνάλωσα· τῶ δὲ,
τὸν αὐτῆς βίον ἐπίσῶτα λέγοντι, ὅσθ' ἐν
εἰς κατηγόρας τῶ ἐμὲ μέλειθι, ἔφη, καὶ
ἔτερεθ ἡμῶν δικασθ' ἀμαρτύρα δὲ τῆς κα-
τηγορίας ἔσθις, μὴ ἔχων ὁ ὑπαρχθ ὁ, τι
δικαίως μέμψαίθ, ἠπιώτερον πῶς εἰς

Edem tempore & Eutropius qui-
dam lector, ad indicandos eos qui
ignem Ecclesie iniecerant, in iudicium
inductus, tamet si lotis & fustibus cade-
retur, & latera ei ac genæ unguibus la-
cerarentur, quamvis faces ardentes cor-
pori admotas sustinisset, idque adhuc
adolescens & teneri corporis, nihil se
Blicire confessus est. Qui post tormenta
in carcerem coniectus, illic animam
haud multo post exhalavit. Porro ope-
ræ pretium fuerit, etiam somnium quod
de illo factum est, huic operi interere.
Etenim Sisinnio Novatianorum Episcopo
dormienti, vir quidam pulchritudine &
statura eximius, stans ad altare Ecclesie
ipforum, quam in honorem Stephani
Protomartyris ædificaverat, vilus est,
dolore confectus ob penuriam bono-
rum virorum: quippe ejus rei causâ to-
tam civitatem peragrasset, nec ullum
præter Eutropium reperisset. Quo viso
stupēfactus Sisinnius, cum cuidam Pres-
bytero suo, cui maxime confidebat, som-
nium suum narrasset, exquirere eum
iussit, quisnam vir ille esset. Ille cum re-
cte coniecisset, hunc omnino unum esse
ex illis quos paulo ante Præfectus tor-
queri iusserat, carceres circumiens, per-
contatus est, num quis Eutropius illic es-
set. Cumque reperisset, allocutus est il-
lum, & Episcopi somnium ei retulit: &
lachrymabundus, ut pro se Deum preca-
retur rogavit. Atque hæc sunt quæ Eu-
tropio contigerunt. Jam vero Olym-
pias quoque diaconissa, in hoc rerum
D discrimine fortitudinem animi sui de-
claravit. Nam cum eandem ob causam
in iudicium adducta esset, interroganti
Præfecto cur Ecclesiam incendisset, re-
spondit: Non est hoc vitæ meæ institu-
tum. Ego enim facultates meas quæ
multæ erant & maximæ, templis Dei in-
staurandis impendi. Cumque ille dice-
ret sibi probe cognitam esse illius viven-
di rationem, subiecit illa: Tu ergo in ac-
cusatoris locum transi, & alius de nobis
judicet. Porro cum accusatio testibus
desitueretur, Præfectus nihil habens
quod jure culparet, paulò clementius
Ggggg iij

Ggggg iij

ad aliud crimen se convertit. Ac veluti consulendi gratiâ, tam Olympiadi, quam reliquis mulieribus amentiam exhibuit, quæ communionem Episcopi sui averfarentur: cum resipiscere ipsis liceret, seque ipsas molestiis omnibus liberare. Sed ceteræ quidem Præfecto ista præcipienti cesserunt. Olympias vero; minime æquum est, inquit, ut quæ in multitudine per calumniam capta, in iudicio vero nullius criminis convicta sum; ad defensionem trahar querelarum quæ in iudicium non venerint. Permite igitur mihi, ut adversus priorem accusationem patronos adhibeam. Nam si contra jus ac leges coacta fuero communicare illis quibus non oportet, non faciam id quod piis nefas est facere. Præfectus ergo cum ei persuadere non posset ut cum Arsacio communicaret, tum quidem eam dimisit, quo advocatos suos instrueret. Altero autem die cum eam exhiberi iussisset, magno auri pondere multavit. Sic enim illam à sententia sua sese abducurum putabat. Verum illa pecunias contemnens, nullatenus cessit: & relicta Constantinopoli, in urbe Cyzico domicilium fixit. Tunc etiam Tigrius Presbyter vestimentis exutus, & tergo flagris cæsus, vincitibus pedibus ac manibus in eculeo extensus, membris dissolutus est. Erat hic Barbarus natione, eunuchus quidem, sed non ab origine. Qui cum in domo cujusdam potentis servus fuisset, domino suo probatus, libertatem meruerat. Postea vero ad Presbyterii gradum promotus, processu temporis, moribus commodissimis præditus apparuit, & placidus, atque erga pauperes ac peregrinos, si quisquam alius, benignissimus. Et hæc quidem gesta sunt Constantinopoli. Per idem tempus, cum Siricius annis quindecim, & post eum Anastasius tribus annis Episcopatum Romanæ urbis administrasset, Innocentius in eorum locum successit. Antiochiæ vero mortuus est Flavianus, qui Joannis depositioni haudquaquam consenterat. Cujus loco Porphyrius Antiochenis Ecclesiæ sacerdotium suscepit. Qui cum condemnationi Joannis subscripisset, multi in Syria ab Ecclesiâ illius communionem sese abruperunt: & seorsum collectas celebrantes, multas æumnas ac molestias perpessi sunt. Etenim in

ἕτερον μέλει ἐγκλημα' καὶ ὡς ὀνομαζομένη
ἀνοίαν αὐτῆ καὶ ταῖς ἄλλαις γυναιξίν ἐπέμ-
φθη, ὅτι τὴν εἰς τὸν ἐπίσκοπον κοινῶν κα-
νὼν δὲξον μεθ' αὐτῆ καὶ περὶ γὰρ ἰταί
ἀπηνάχθαι ἀλλ' αἰ μὴν, ἡ δὲ δὲξαι
τῷ ὑπάρχῳ πρὸς ἀξίαν εἶξαι ἢ ὁ δὲ ὑμ-
πίας, ἡ δὲ δίκαιον, ἔφη, τὴν ἐν τῷ πλῆθει ὑπὸ
συκοφαντίας ἀλέσσαν, ἐν δὲ ταῖς δικασ-
εῖοις ἐπὶ ἑδνῶν τῶν κατηγορουμένων διε-
λεγχθεῖσιν, εἰς ἀπολογίαὺν ἐλκεῖσθαι μέμ-
ψων ἀνευθύων ἐπίτρεπον ἐν μοι, πρὸς
B τὴν πρὸ ἑραὺν γραφῶν συνηγορῶν πρὸς
σαδὲ εἰ γὰρ πρὸς ἀνόμως βιασθῆναι οἷς μὴ
δεῖ κοινῶν, ἡ ποιήσω ἂ μὴ θύμω τῶν
δύσεσθων ὁ δὲ, ὡς ὅσα ἐπέσει αὐτῶν δε-
σακίῳ κοινῶν, ὅτε μὴν ἠθέλει ὡς συνη-
ρες διδάξασαν ἐν ἑτέρῳ δὲ πρὸς ἀγαθῶν,
πολλῆς χερσὶς κατέδικασεν ὡς γὰρ ἔστι
αὐτῶν μετὰ τὴν τῆς γνώμης ἀλλ' ἢ μὴ
τῶν χερμάτων ὑπερδύσα, ἡ καθύπερθε
καὶ καὶ ἀλιπύσα τὴν κωνσταντινούπολιν, ἐν
κίλικῳ διετέλει ἐν ἧ τῷ ὅτε καὶ καὶ καὶ
C τήρει πρὸς ἐπιτεροῦ τῆς ἐδὲ τῆς γυναι-
θῶν, καὶ ἡ νῶτε μασιγῶν, πόδας καὶ
χεῖρας δεδεμμένῳ διαλάθεις, διεκλύθη
ἀεθρα ἐγὼ δὲ ὅσα βάρβαρῳ τῷ γὰρ
ὅσα ἐν γρηθῆς δυνάμει ἐν οἰκίᾳ δὲ πρὸ
τῶν ἐν δυνάμει τὰ πρῶτα δελεῖσας, καὶ
ἐπαινεθεῖς πρὸς τὰ κεληθῶν, μετὰ τὴν ἐπι-
θερίας εἰς πρὸς ἐπιτεροῦ ἡ ἀξίαν προελ-
θῶν, τῷ χρένῳ διεφάνη τὸ ἡ δὲ ἐπιτε-
σαίθ, καὶ πρὸς τῶν, καὶ πρὸς τῶν δειομέ-
νες καὶ ξένες, εἰ πέρ τις ἀλλῶν, δεξιώτα-
D τῶν ἐν τῶν ἐν κωνσταντινούπολιν, τοιαύ-
τῶν ἐν τῶν ἡ σελικῆς τὴν ῥωμαίων ἐπι-
σκοπὴν δεκα καὶ πέντε διανύσασθαι ἐπὶ ἀνα-
στασίῳ ἡ τεῖα, μὴ τῶν ἰνοκέντιου ἰαπύου
ἐπλήρης τὴν διαδοχὴν ἐτελόντισε δὲ καὶ Φλα-
βιανός, μὴ συνδύμῳ τῆ ἰωάννη καὶ τῶν
στὴ διαδέχεται δὲ ἡ αὐτῶν ἀντιοχέων ἐκκλησίας
προσφύει ἐπέδῳ καὶ αὐτῶν κερμηθῶν
ἐπέδῳ φισαῶ, πολλοὶ τῶν ἐν συρια τῆς ἐ-
δάδε ἐκκλησίας ἐχωρίσθησαν καὶ ἑαυ-
τὰς τε τὰς συνόδους ποιέμενοι, πρὸς ἀγαθῶν
καὶ πλείων δυνάων ἐπιτραπῆσαν χερσὶ γὰρ

της προς δεσπόσιον κοινωνίας, κ' προσφύειον τ' α-
τον κ' θεόφιλον τόν αλεξανδρείας επίσκοπον,
απαδ' ητων εν τοις βασιλείοις δυνασιών, νόμος
επέστη τες ορθως δοξάζουσας ενίοις των εκ-
κλησιών μη συνείναι τες η μη κοινωνείας
ούτοις, ελαίνεσθ.

A gratiam communionis Arcacii & hujus
quem diximus Porphyrii, & Theophili
Alexandriae Episcopi, studio eorum qui
in palatio plurimum poterant, lata lex
est, ne Orthodoxi extra Ecclesias con-
venirent, utque ii qui cum supradictis
non communicarent, expellerentur.

Κεφ. κέ.

ὅτι τῆς ἐκκλησίας κακῶς ἔχουσι, καὶ τὰ κοσμικὰ κακῶς δι-
κύντο. πράγματα, καὶ τὰ κατὰ σελίχωνα τὸν ἴτα-
λίαν στρατηγόν.

CAPUT XXV.

Quomodo Ecclesia turbata Respublica
quoque male affecta fuit. Et de Stilico
comite Honorii comite.

B

Περί τ' ἴστων τὸν χρόνον, ὡς ἐπίπαν συνε-
νεχθέν ἄρην ἐστὶν ἐν ταῖς τῶν ἱερέων δι-
χονοίαις, καὶ τὰ κοινὰ θορύβων κ' ταραχῆς ἐπει-
ραθῆ κ' ἐνοι μὴν τὸν ἴσον περιωθέντες, τες
θεάκας ἐδήκ' οἱ ἴσ' ἰστωεῖα λησαι εἰς πλη-
θ' ἀθροισθέντες, μέχρι καρῶν κ' Φοινίκων,
τας ἐν μέσῳ πόλεως καὶ κόμας ἐκακώργεν
σελίχων ἡ ὀνομαίε σραήηγός, ἀνῆε εἶπε τις
πώποτε ἐν πολλῇ δυνάμει γεγνημένῳ,
ρωμαίων τε κ' βαρβάρων τες νέες περὶ τομέ-
νας ἔχων, εἰς ἐχθρὰν καλασας τοῖς ἀρκαδῖς
ἀρχεσσι, ἐβέβηλεν ὁ πρὸς ἰαυλὰ συγκροσασα
βασιλεῖα, ἡ σραήηγὸς ῥωμαίων ἀξίωμα πε-
εὶ ὀνομαίε προξενίας ἀλαίεχ' τῶ ἡγεμέ-
νω τῶν γότθων, ἰλλυριοῖς ἐπανεσπεν ὑπαρ-
χόν τε αὐτῶν καλασάν' αἰ ἰόσιον προπέμψας,
συνεθέτο συνδραμεῖσθ' μὴ τῶν ῥωμαίων σρα-
πῶτων, ὡς ἐδήθεν κ' τες τῆδε ὑπὸ κῆρος ὑπὸ τὴν
ὀνομαίε ἡέμοσιαν ποιῆσαι ἀδαλαβῶν ἡ ἀλά-
ερχος τες ὑπ' αὐτῶν ἐκ τ' πρὸς τῆδε αλμαλία κ'
παννονία βαρβάρων γῆς ἐ δειήγεν, ἡ κεν εἰς τας
ἡπείρες κ' συχρὸν ἐν ἰαυλὰ προσμείνας χρό-
νον, ἐπανῆλθεν εἰς ἰταλίαν μέλλων γ' ἐκδη-
μῶν ὡς ὠμολόγησε σελίχων, ὀνομαίε γεγά-
μασιν ἐπεχέθη κ' τὰ μὴν ἐν τέτοις ἰω.

Eodem tempore, sicut in sacerdo-
tum dissensionibus fere evenisse re-
peries, Respublica quoque turbis ac mo-
tibus agitata est. Etenim Hunni trajecto
Istro, Thraciam vastarunt. Latrones
quoque Isauri, coacta ingenti multitu-
dine, urbes omnes quae inter Cariam &
Phoenicem interjacent, unam cum vicis
populati sunt. Adhaec Stilico Magister
militum Honorii, vir omnium sui tem-
poris potentissimus, qui Romanorum &
Barbarorum juventutem sibi obsequen-
tem habebat, cum adversus Arcadii co-
mites inimicitias suscepisset, utrumque
Imperium mutuo inter se committere
decrevit. Cumque Alarico Gothorum
Duci dignitatem Magistrum militum ab
Honorio impetravisset, eum adversus
Illytios direxit. Praemissoque Jovio qui
Praefectus Praetorii creatus fuerat, polli-
citus est, se cum Romanis militibus ad-
venturum, ut eam Provinciam Honorii
ditioni adjungeret. Igitur Alaricus af-
sumptis quibus praerat Gothicis, ex Bar-
barorum regione ubi degebat, quae est
juxta Dalmatiam ac Pannoniam, in Epi-
rum venit. Ubi cum diu moratus fuisset,
in Italiam reversus est. Etenim Stilico,
cum profecturus esset, sicut inter ipsos
convenerat, Honorii literis fuerat re-
tardatus. Et haec quidem ita se habe-
bant.

Κεφ. κς'.

Ἐπιστολὴ δ' ὁ ἰννοκέντιο πάπα ῥώμης, πρὸς τὸν χρυσοστόμῳ
ἰωάννῳ κ' πρὸς τὸν κληρὸν κωνσταντινουπόλεως
ὑπὲρ ἰωάννου.

CAPUT XXVI.

Epistola dua Innocentii Papa: altera ad Jo-
annem Chrysostrum, altera ad clerum
Constantinopolitanum pro Joanne.

Μαθὼν ἡ ἰννοκέντιος ὁ ῥωμαίων ἐπίσκο-
πος, τὰ κ' ἰωάννης πεπραγμένα,

Porro Innocentius Romanae urbis
Episcopus, cognitis iis quae adver-
sus Joannem gesta fuerant, vehementer

commotus est. Et ea quidem damna- vit. Cum autem Oecumenicam Syno- dum congregare studeret, scripsit ad Joannem, & seorsum ad clericos urbis Constantinopolitane. Utramque Epi- stolam ex Latino sermone in Græcum translata cum repererim, hic appo- nendam esse duxi. Sunt autem hujus- modi.

Dilecto fratri Joanni Innocentius. Etsi innocens prospera omnia exspecta- re & à Deo misericordiam petere de- bet, tamen etiam à nobis qui patientiam suademus, competentes literæ per Cy- riacum Diaconum sunt transmissæ: ne contumelia plus vitium habeat ad op- primendum, quam bona conscientia ad spem confirmandam. Neque enim tu docendus es, toti populorum doctor & pastor, oprimos quosque semper & affi- due probari, utrum in vigore patientiæ permaneant, nec ulli labori ac molestiæ succumbant: Et quoddam conscientia om- nino firmissima res sit adversus omnia quæ injuste accidunt. Quæ nisi quis tolerantia superaverit, malæ suspicionis argumentum aliis de se præbet. Cuncta enim tolerare debet is qui Deo primum, deinde conscientiæ suæ confidit. Quippe vir bonus, exerceri quidem potest ad tolerantiam; superari vero non potest, cum Divinæ scripturæ mentem ejus muniant atque custodiant. Abundant enim exemplis lectiones sacræ, quas populis exponimus. Quæ universos fere sanctos variis modis vexatos, & tan- quam in examine quodam probatos esse testantur, atque ita ad tolerantiam coro- nam pervenisse. Consoletur ergo chari- tatem tuam ipsa animi conscientia, fra- ter charissime, quæ in calamitatibus so- let esse virtutis consolatio. Inspectante enim domino nostro Christo, in portu pacis purgata conscientia consistit.

Innocentius Episcopus Presbyteris & Diaconis, & universo clero ac populo Ecclesiæ Constantinopolitane, quæ est sub Joanne Episcopo, dilectis fratribus salutem. Ex literis charitatis vestre, quas per Germanum Presbyterum & Callia- num Diaconum misistis, scenam malo- rum quam ob oculos posuistis, anxia sol- litudine cognovi: quantisque ærumnis & calamitatibus fides laboret, repe- titâ sæpius lectione perspexi. Quam

ἐχθαλέπαινε κ' τῶν μὴν καλῶν οἰκεμενικῶν
σύνοδον συναγαγεῖν ἀπεδέξατο, ἐγείρει τε καὶ
ἀνήκεν μέρη τὴν τοῖς κωνσταντινουπόλεως κλη-
ρικοῖς ἐκατέρωθεν ἐπιστολῶν ἐκ τῆς ῥωμαίων
φωνῆς διῶν παρεθέμην ἐχθ' ἑωδὲ.

Τῷ ἀγαπήτῳ ἀδελφῷ ἰωάννῃ ἰνοκέντιου
Εἰς πάντα δεῖτον ἀναίτιον προσδοκῶν ἡμε-
ρα, ἡμεῖς δὲ θεῶν ἔλεον αἰτεῖσθε, ὡς καὶ παρ
ἡμῶν τὴν ἀνεξικακίαν συμβουλευσάντων, ἡ κα-
τήκολα γεράματα διὰ κρυφαῶν τῶν διακονῶν
ἔξαπέσταλ' ὡς μὴ πλέον δυνηθῆναι τὴν ὑ-
βριν ἐν τῷ συνελθόντι ἀσάδον συνδρόσῳ ἐπι-
πίπτεω ἐδὲ ἡδ' οὐ φείσῃς διδάχθῆναι ὅσοι ἐπι-
λαῶν διδάσκαλος ἔσται ποιμὴν, τὴν ἀείρας αἰ-
εὶ πολλὰς δοκιμάσεις, εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ὑπο-
μονῆς ὡς ἀμύνησι, καὶ ἐδὲ ἐπιπῶν κακοπα-
θείας ὑποπίπτεσι, καὶ ἐπὶ αἰσθητῶν βέβαιον
πράγμα τὸ συνδρόσῳ εἰς πάντα τὰ ἀδίκως συμ-
πίπτοια, ἅπερ εἰ μὴ νικήσῃς περὶ ὑπομονῆς,
τεκμηρίον φάλης ὑπολήψεως ἐκφέρει πάντα
ἡδ' ὑπομένῃς οὐ φείσῃς, ὅτ' αὐτῶν πρώτων, ἔπειτα
τῶν ἰδίων πεποιθῶς συνδρόσῳ, ὅποτε μαλιστα
γυμνάσεις εἰς ὑπομονὴν ὁ καλὸς καὶ ἀγαθὸς
δύναται νικᾶν, δεῖ δὲ ἐκ' ἐπιφθῆναι ἀπὸ τῆς δια-
νοίας αἰθερίας γενομένης φυλάττειν, καὶ ἐπι-
λάβωσιν ὑποδείμασιν αἰθερίας ἀναγνώσεως, αἰ-
τοῖς λαοῖς παραδιδόμεναι τινες πάσας ἐξ-
δόντες ἀγίας καὶ ἀπεπονήδης διαφώσεως καὶ
συνεχῶς ἐπιστάσι, καὶ δοκιμάσεις καὶ ἀ-
περ ἐν τινὶ διαπίπτωσιν, ἔτι τὴν ἐξέλιξιν τῆς
ὑπομονῆς ἐληλυθῆναι παραμυθία τῆς ἀ-
πην σαυτῶν τὸ συνδρόσῳ, ἀδελφὸν ἡμῶν ταῖς, ὅ-
περ ἐν ταῖς θλίψεσιν ἐχθ' τὴν ἀδελφότητα
ἀρετῆς ἐποπιπτόσθῳ ἡδ' ἐδὲ ἀσπίδος χρεῖσθαι
ἐν τῷ λυμένῳ τῷ εἰρήνης καὶ ἀρετῆς ἀσπίδος
εἰδησις γήσεται.

Ἰνοκέντιος ἐπίσκοπος πρεσβυτέρους καὶ διακον-
νοὺς καὶ παντὶ τῷ κλήρῳ καὶ τῷ λαῷ τῆς κωνσταν-
τινουπόλεως ἐκκλησίας τοῖς ὑπὸ τὸν ἐπισκοπὸν
ἰωάννην ἀγαπήτοις ἀδελφοῖς χαίρειν. Ἐκ τῶν
γεγραμμάτων τῶν ὑμῶν ἀγάπης, ὅτι τὰ διὰ
Γερμανῶν ἔπρεσβυτέρων καὶ κασιανῶν τῶν διακονῶν
ἀπέσταλ' ἡμεῖς, τὴν σκηνὴν τῶν κακῶν ἢν περὶ τῶν
ὀφθαλμῶν ἐθήκατε, ἐμμελεῖσθαι φροσίνῃ κα-
τέμαθον ὅσας τὴν πίστιν καὶ τὴν ἰσχυρὰν ἀσπί-
δων τῶν πόνων, ἐπαναληφθεῖσθαι πολλὰς τῆς
ἀγαπῆς

αναλώσθ' καλεῖδον ὅπερ πρῶτα μόνη ἡ σὸς ἀ-
 κλησιεὶ ὑπομονῆς ἰσται δ' ὡς γ' ἔν (ἀχρὴ ἡμέ-
 ρος θεός τ' αἰεὶ σοῦ ὡς αἰεὶ θλιβεσὶ ἰερός, καὶ ταύ-
 τ' αὐτοῖς ἐπεινοχέουαί, ἀλλὰ γ' αὐτὴν τὴν αἰ-
 ναϊκίαν σὸς ἀκλήσιον ἐν ἀρχῇ τ' ἐπιστολῆς τ' ὑ-
 μέρας ἀπάτης κέμενι, εἰκωμιάζοντες ὑμῶν
 ἴην πρὸς θεὸν ἐπὶ νόκα μεν, πολλὰς πρὸς τοῦ-
 πομένην μαρτυρίας παθεῖν χέσαν ἴην γ' ἡμῶν
 εἰς σὸς ἀκλήσιον ἢ ὡφείλομεν ὑμῖν ἐπιστολαί
 τῶν ὑμῶν ἐξ ἰσχυρῶν μασι πρὸς θεὸν ἀσπεί-
 ἴην γ' τοῖς καμνεσιν ὁ ἡμετέρος δεσπότης ὑπο-
 μονὴν παρέχεν εἰώθεν ἵνα κ' ἐν ταῖς θλιβεσὶ ἰσ-
 χενοῖς, εἰσὶν οἱ ἔχρισθ' ἐδ' οἱ σὸς ἀμυ-
 θῶν) ἀναλοῖζόμενοι ἐν εἰσὶν οἱ κ' πρότερον ἰε-
 ρῶν τῶν αἰσῶν ἀπερ' αὐτοῖς πάρασι κ' ἡμεῖς ὅ-
 ἐξ αὐτῶν τῶν ὑμῶν ἐξ ἰσχυρῶν ματιν δυνάμεθα
 ὑμῖν προσενεῖν σὸς ἀκλήσιον ἔγ' τ' συναλεῖν
 ὑμῖν ἐσμέν ἀλλότριον ἐπὶ δ' ἡμεῖς κολα-
 ζόμεθα ἐν ὑμῖν τίς γ' ἐν εἰκαδυνήσῃ) τ' ἀξια-
 μαξιανόμενα ὑπ' ἐκείνων, ἔς τινος ἐχρήν μα-
 ρισα ἔγ' γαλήνῃ τ' ἐφ' ἡμῶν, κ' αὐτῆς σαρδασάς
 εἶναι τ' ὁμοιοῖας τῶν ἐκκλησιαστικῶν τῶν ἀπὸ
 τ' προσεδρίας τῶν ἰδίων ἐκκλησιαστικῶν ἐσθ' ἐν) ἀ-
 θῶν ἰερέων ὁ δὴ κ' πρῶτος ὁ ἀδελφός ἡμῶν κ'
 συλλεξέρος ἰωάννης ὁ ἡμετέρος ἐπίσκοπος, ἀ-
 δικῶς πεπονθε, μηδ' ἐμῶν τυχῶν ἀκροάσεως
 ἐδ' ἐν ἐκκλησιαστικῶν ἐπιφέρει) ἐδ' εἰσακτέ) κ' τίς
 ἡ ἀπὸ τοῦ δ' ἐμῶν ἐπινοία; ἵνα μὴ πρόφασιν κρί-
 σεως γῆν) ἢ ἡ ἡθῆ, εἰς ὅπως τῶν ἰερέων
 ἀλλοὶ ἀποκαθίσταν), ὡς δυναμένων τῶν ἐκ-
 κλησιῶν πλημμελήματος ὀρμημένων, ὁρθεῖς ἡ
 ἐχρὴ ἡ πεπεραχθῆναι ὑπὸ ἴνους κερθῆναι, ἐδ' ἐγ'
 πῶποσ' ἐξ αὐτῶν παύρων τῶν ἡμῶν ἐξ αὐτῶν
 τῶν ἐμῶν ἐξ αὐτῶν ἐξ αὐτῶν ἀλλὰ μᾶλλον κεκαλύ-
 αῖ, τῶν μηδ' ἐν εἰς ὅπως τῶν χερσῶν ἐν ἄλλον
 δ' ἐδ' ἐξ αὐτῶν ἐξ αὐτῶν ἐξ αὐτῶν ἀδ' ὁκίμος τὴν
 τῶν δ' ἐξ αὐτῶν ἀφελῶν τῶν ἰερέων, ἐπὶ δ' ἡ περ
 ἐδ' ἐπίσκοπος δ' ἐξ αὐτῶν εἰς αἰεὶ κεινος, ὁ δ' ἀδικῶς
 ὑποκαθίσταται ὅτι τ' τῶν κανόνων πα-
 ραφυλακῆς, τῶν δ' ἐν ἐπερὶ γ' ἐξ αὐτῶν, οἱ
 τῶν ἐν νικαῖα εἰσὶν ὀρισμένοι, οἱ μόνους ὀφεί-
 λ' ἐξ αὐτῶν ἐξ αὐτῶν ἐξ αὐτῶν ἐξ αὐτῶν ἐξ αὐτῶν
 γ' ἐξ αὐτῶν ἐξ αὐτῶν ἐξ αὐτῶν ἐξ αὐτῶν ἐξ αὐτῶν
 οἱ τῶν ἀπὸ τῶν κανόνων τῶν ἐν νικαῖα διαφω-
 νέται, κ' ὑπὸ αἰρετικῶν ἐξ αὐτῶν ἐξ αὐτῶν ἐξ αὐτῶν
 ἐτοι σὸς τῶν καθολικῶν ἐπισκόπων ἀπο-
 κάλλοιαι, τ' ὑπὸ τῶν αἰρετικῶν ὀρθεῖντα,

A quidem rem sola consolatio patientiæ
 sanare potest. Dabit enim brevi Deus
 nosfer finem tantis tribulationibus,
 & hæc tolerasse proficiet. Enimvero
 hanc ipsam necessariam consolationem
 in exordio literarum charitatis vestræ
 positam, propositum vestrum laudan-
 tes agnovimus, multis testimoniis ad
 patientiam hortantibus confirmatam.
 Nam consolationem nostram, quam
 per literas nostras vobis afferre debe-
 bamus, vos ipsi literis vestris preveni-
 stis. Hanc siquidem Dominus nosfer
 patientiam laborantibus præbere so-
 let, ut famuli Christi etiam in tribula-
 tionibus semetipsos consolentur; apud
 se reputantes, sanctis viris jam antea
 contigisse ea quæ ipsi patiuntur. Sed
 & nos ex ipsis literis vestris consola-
 tionem nobis mutuari possumus. Ne-
 que enim à doloris vestri consortio alie-
 ni sumus; quippe qui affigimur in vo-
 bis. Quis enim ferre possit ea quæ ab
 illis admisa sunt, quos præ cæteris de-
 cebat, tranquillitatis ac pacis & con-
 cordiæ esse studiosos. Nunc præpo-
 stero more, ex sedibus Ecclesiarum
 suarum exturbantur innoxii sacerdo-
 tes. Quod quidem primus ac præci-
 pius iniuste perpeffus est frater & com-
 minister nosfer Joannes, Episcopus ve-
 ster, qui in iudicio auditus non est.
 Nullum crimen profertur, nullum au-
 ditur. Et quodnam est hoc perditum
 consilium: ne sit, aut ne queratur ulla
 species iudicii, in locum viventium sa-
 cerdotum alii substituuntur: quasi qui
 ab hoc facinore auspiciati sunt, aliquid
 boni habere, aut aliquid recti egisse, à
 quoquam judicari possint. Neque enim
 talia unquam à patribus nostris gesta
 esse comperimus, sed potius prohibi-
 ta, cum nemini licentia data sit in lo-
 cum viventium alium ordinandi. Repro-
 ba enim ordinatio honorem sacerdotis
 auferre non potest: quandoquidem is
 Episcopus omnino esse nequit, qui in-
 iuste substituitur. Quod autem spectat
 ad canonum observantiam, solis illis
 parendum esse dicimus, qui Nicææ de-
 finiti sunt. Quos solos canones lectari
 & agnoscere debet Ecclesia Catholica.
 Quod si à quibusdam alii proferantur
 qui à Nicænis canonibus dissentiant, &
 ab Hæreticis compositi esse arguantur,
 hi à Catholicis Episcopis rejiciendi sunt.
 Nam quæ ab Hæreticis sunt excogitata,
 Hhh hh

ea Catholicis regulis adungere non licet. Quippe illi perpetuo id agunt, ut Nicænorum Patrum consilium evertant. Non solum igitur illos Canones non sequendos esse dicimus, verum etiã unã cum Hereticis ac Schismaticis dogmatibus penitus condemnandos, quemadmodum etiam in Serdicensi Synodo jam condemnati sunt ab Episcopis qui ante nos fuerunt. Satius enim fuerit ea condemnari quæ recte facta sunt, quam ea quæ contra canones acta sunt, firmitatem ullam obtinere, fratres charissimi. Sed quid adversus ista in presenti facimus? Necessaria est cognitio Synodi, quam & nos jampridem congregandam esse diximus. Hæc enim sola est, quæ hujusmodi tempestatum motus sedare possit. Quam quidem ut obtineamus, utile fuerit medicinam horum malorum ex voluntate ac nutu Dei optimi maximi, & Christi domini nostri, interim expectare. Omnia siquidem quæ nunc per invidiam diaboli ad fidelium probationem conturbata sunt, pacabuntur. Firmi ac stabiles in fide, nihil non sperare à Domino debemus. Nam & nos diu multumque cogitamus, quonam modo œcumenica Synodus congreganda sit, ut turbulenti motus cælestis numinis arbitrio tandem conquiescant. Suffineamus igitur aliquantisper, & vallo patientiæ communiti, cuncta auxilio Dei nostri restituenda esse speremus. Omnia porro quæ vos perferre dixistis, jam antea à Coepiscopis nostris qui Romam licet diversis temporibus confugerunt, id est Demetrio, Cyriaco, Eulyfio & Palladio, qui nobiscum sunt, accurata interrogatione didicimus.

CAPUT XXVII.

De calamitatibus quæ Joannis causa acciderunt: & de obitu Eudoxiæ Augustæ & Arfacii. Item de Attico Patriarcha, quis & unde fuerit.

HÆ sunt Innocentii literæ: ex quibus licet cognoscere, quam ille opinionem de Joanne habuerit. Per idem tempus, Constantinopoli & in suburbanis grando immensæ magnitudinis cecidit: & quarto post die, Imperatoris uxor finem vivendi fecit. Quæ quidem Deo Joannis causâ indignante accidisse, plerique omnes opinabantur.

Α τὰ ταῦτα ἔλαβον τοῖς καθολικοῖς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν πλὴν αἰετῶς δια τῶν ἐναντιῶν καὶ ἀδελφῶν τῶν ἐν νικαίᾳ μὲν βελὴν ἐθέλωσαν, ἔπειτα ἐν λεγομένοις τοῖς μὴ δὲ ἐν Ἐξακτοῦ ἔτι, ἀλλὰ μάλλον αὐτὸς μὲν αἰρετικῶν καὶ σχισματικῶν δογμάτων εἶναι καὶ ἀκελεῖας, καὶ ἀπὸ τῶν πρῶτον γεγενῆσιν ἐν τῇ Ἐπαρκίᾳ συνόδῳ ὑπὸ τῶν προημῶν ἐπισκόπων. Ἐπεὶ καὶ ὡς πρῶτον χθὲν ἀκατακλιεῖς μάλλον προσηύχοντο, αὐτὸς κενὸν τῶν κανόνων ἡρώδρα, ἔχον τινὰ βέλῃ τῆλα ἀδελφοὶ τιμωτάτοι, ἀλλὰ τί καὶ τῶν τοιούτων νῦν ἐν τῷ παρόντι ποιῶμεν; ἀναγκαῖα ἐστὶ διάγνωσις συνοδική, ἣν καὶ παλαιῶν ἐφημεν συναθερισίαν, μόνη γάρ ἐστιν ἡτις δύναται ἀποκινήσει τῶν τοιούτων καλῶς εἶναι καὶ ταυγίδων ἢ ἐνατύχῳ μεν, χρησιμὸν ἐστὶ τῶν ὑπερίθεος τὴν ἰαλίαν τῇ βελήσῃ Ἐμεγαλῆ θεῶ, καὶ τῶν χριστῶ ἀυτῶν, τὰ κενεῖ ἡμῶν παῖτα ὅσα νῦν τῷ φθόνῳ τῶν διαβόλων προσηύχοντο, πῶς ἂν τῶν δοκιμασιῶν τελέραται, περὶ τῆς πίστεως ἐδὲν ὀφείλομεν τῇ ἐρρότητι τῆς πίστεως τῶν ἀδελφῶν ἀπελπίσαι, καὶ γὰρ ἡμεῖς πολλὰ σκεπόμεθα, ὅτι τῶν ἡμεῶν συνόδου ἀνεκτικῶν συναχθῆναι, ὅπως τῇ βελήσῃ τῶν θεῶν, ἀταραχῶς καὶ κινήσει παύσονται, ὑπομένωμεν ἀπὸ τῶν καὶ τῶν τεύχεσιν ὑπομονῆς ὀχρῶμενοι, ἐπιστάμεν πάντα τῇ βοήθειᾳ τῶν θεῶν ἡμῶν ἀποκατασταθῆναι, πάντα ὅσα ἡμῶν ὑφίσταται εἰρήκαλεσθῆναι, πρῶτον συνδραμόντων ἐν τῇ ἡμεῶν ἡμεῶν συνεπισκόπων, ἐκ τῆς ἡμεῶν ἡμεῶν διαφόροις χρόνοις, τῶν δὲ δημοῦ, κενεῖ, δόλοισι, καὶ παλλασίαι, οἱ τινες συνεισι μετ' ἡμῶν, τελεῖα ἐρωθήσῃ μεμαθηκαμῆρ.

D Κεφ. κζ.

Περὶ τῶν γενομένων διὰ Ἰωάννην Διπύρην, καὶ περὶ τῶν τελευτησάντων ἐκείνου τῆς βασιλείας, καὶ ἡ ἰστορία ἐπιπέσει ἐπὶ τῶν πατριαρχικῶν καὶ οἱ τῶν τριτηνῶν.

Τ Ἀδε μὴν τὰ ἰννοκενίου γράμματα ἐξ ἑσῶν συνιδεῖν ἐστὶν, οἷαν εἶχε παλαιῶν ἰωάννην γενομένην ἐν τῶν τῶν παμμεγέθους ἐν κωνσταντινουπόλει καὶ τοῖς προασείοις χαλαζα καὶ ἄλλων τελέρα τῆ μὲν τῆς ἡμεῶν ἡμεῶν βασιλείας γὰρ ἐλθῆναι ἐλθῆναι τῶν ἐλθῆναι χαλπαῖος τῶν θεῶν διὰ ἰωάννην, ὡς τοῖς πολλοῖς ἐδὲν

ἡ δὲ δὴ καὶ κυρίως ὁ χαλκηδόνος Ἐπίσκοπος, ὁ δὲ αὐτὸν μάλα εἰλοιδόρησεν, ἐπολλῶ πρό-
 τερον ἐκ τῆ συκκησεσῆς αὐτῶν περὶ τὸν πόδα
 συμφορῆς, ἐκάτερον σκέλη ὑποτῶν ἰατρῶν
 ἀποπερθεῖς, ἐλεγχῶς ἀπεβίω ἡ δὲ ῥακί-
 ῆ ἐπὶ ὀλίγον χρόνον τὴν κωνσταντινουπόλεως
 ἐκκλησίαν Ἐπίσκοπος εἰτελῶν ἔστησε· πολ-
 λῶν δὲ τὴν αὐτῆ διαδοχῶν μιν αὐτῶν, τετάρτῳ
 μὲν τῆ αὐτῆ τελευτῆς, χροσθόνεται ἀθῆκος,
 πρεσβύτερος τῆ κωνσταντινουπόλεως κληρῶ, ἐν
 τῶν ἐπιβελων ἰωάννα· ὅστις μὲν γὰρ ἡ ἐν
 σεβασείας τῆ δρυμίας· ἐν νέῃ ἡ φιλοσοφῆν
 ἐπαυδῶν ὑπὸ μοναχοῖς τῆς μακεδονί-
 αιρέσεως· οἱ δὲ ἤτε ἀνατὴν σεβασίαν ἐν τῆ
 δετῆ φιλοσοφία διέπρεπον, ἐν τῆ δὲ σεβασί-
 α διαβίβης ὄλης, ὄν ἐπίσκοπον ἐνθάδε καὶ ἡγε-
 μόνια δόξισαν μοναχῶν γρηῶν ἐν τοῖς παρῶ-
 ὄν ἐγνωμῶν ἡ δὲ ἡ εἰς ἀνδρας τελῶν, πρεσ-
 τὴν καθολικῆ ἐκκλησίαν μετέβη· φύσῃ δὲ
 μῶλλον, ἡ μαθησῆ φρονημῶ ὡν ἐγγύεσθ τῶν
 παρῶν ἐπιβελῶν, ἐπιβελῶσά τε, καὶ
 παρῶ ἐπιβελῶν ἀνιχνῶν ἰωάννα· τὸ δὲ ἡ δὲ
 ἐπαγωγῶς, ὡς πολλοῖς κεχαρισμῶν εἶναι
 μετελῶ τῆ παρῶ τῆς ἐκκλησίας λόγους,
 ὡς μὴτε γεραφῆς ἀξίενο μὲν ἐσθ τοῖς ἀκροα-
 ταῖς, μὴτε παιδείας παρῶν ἀμοίρες· ἐμ-
 μελῆς γὰρ ὡν, εἶπη καρῶν ἡγε, τῆς παρῶ ἑλλη-
 σιν διδοκίμω ἄτρε συγγραφῆς ἡσκέτο· ἡ
 τῶ δοκίμω ἰδιώτης εἶναι, περὶ τῆτων διαλεγ-
 μῶν καὶ τῆς ἐπισήμονας πολλοῖς ἐλάν-
 θανεν· ἐλέγχε δὲ παρῶ μὴ τῆς ὁμοδόξους
 σπαρῶν εἶναι· τοῖς δὲ ἑτεροδόξοις φοβε-
 ρῶς καὶ ραδίως μὴν αὐτοῖς ἡνίκα βέλοιο,
 δὲ ἐμποικῶν· αὐτῆς δὲ μετὰ βαλλίμῶν,
 παρῶ φαίνας καὶ τὸν μὴν, τοῖον δὲ γρηῶν
 φασιν, οἷ γε τὸν ἀνδρα ἐγνωσαν· ὁ δὲ ἰωάν-
 νης, καὶ φάτων, ἐπισημότερος ἐγγύεσθ
 χρημάτων γὰρ ἔχων ἀφθονίαν, ἄλλων τε πολ-
 λῶν παρῶ φρονημῶν, καὶ ὀλυμπιάδων τῆ δια-
 κόνια πεμπῆσης, πολλὰς ἀχμαλώτους
 παρῶ τῶν ἰσαύρων ὠνεῖτο, καὶ τοῖς ἰδίοις ἀπε-
 διδῶ· πολλοῖς δὲ δεουμῶν ἀναγκαῖα ἐχο-
 ρῆται· οἷς δὲ ἐδῶν ἐσθ χρημάτων, τῶ λό-
 γῶ παρῶ ἡγεῖο καὶ εἰς ἄγαν κεχαρισμέ-
 ῶν ἐτύγχανεν, δρυμίας τῆ παρῶ οἷς μὲν,

A Nam & Cyrinus Chalcedonenſis Epi-
 ſcopus, qui præ cæteris illi conviciatus
 fuerat, non multo ante, cum ad fortuitū
 pedis dolorem alterum ei crus à medicis
 exſectum fuiſſet, miſerabili exitu interi-
 erat. Sed & Arſacius, cum Eccleſiam
 Conſtantinopolitanam brevi temporis
 ſpatio adminiſtraſſet, ex hac luce migra-
 vit. Cujus ſucceſſionem cum multi ef-
 ſent qui ambirent, quarto poſt obitum
 illius menſe ordinatus eſt Atticus, ex
 Presbytero Cleri Conſtantinopolitani,
 qui unus fuerat ex Joannis inſidiatoribus.
 Huic patria fuit Sebaſtia, urbs Armeniæ.
 Cæterum ab incunte ætate in monaſtica
 Philoſophia inſtitutus fuit à Monachis
 B Macedonianis, qui tunc temporis in hu-
 jus ſapientiæ ſtudio apud Sebaſtiam flo-
 rebant, ex ſchola Euthathii progreſſi,
 quem Episcopum ſimul & præſtantiffi-
 morum monachorum partem illic fuiſſe
 ſupra retulimus. Poſtea vero jam virilem
 ingreſſus ætatem, ad Catholicam Eccle-
 ſiam ſe tranſtulit. Porro cum eſſet naturâ
 magis quàm diſciplinâ prudens, in rebus
 agendis ſummæ fuit dexteritatis: & ad
 ſtruendas atque evitandas inſidias ſoler-
 tiſſimus. Moribus autem blandus fuit,
 ita ut plerisque gratus eſſet. In concio-
 nibus vero Eccleſiaſticis mediocriſ; ad-
 eo ut ſermones illius, nec digni qui ex-
 ſcriberentur, nec proſus eruditionis
 expertes auditoribus viderentur. Nam
 cum ſtudioſus eſſet elegantiz, ſi quando
 tempus nactus fuerat, probatiſſimos
 quosq; veterum ſcriptores lectitabat, Et
 quoniam indoctus eſſe videbatur; cum
 de illis diſſereret, ipſos etiam doctos ple-
 rumque latuit. Porro erga ſuæ opinionis
 homines gnævus atque induſtrius fuiſſe
 dicitur: iis vero qui diverſam ſectam ſe-
 quebantur terribilis. Ita ut quoties vo-
 lebat, metum illis incuteret: rurtus vero
 mutatus, mitis in eos appareret. Atque
 hunc quidem ejuſmodi fuiſſe dicunt ii,
 qui illum probe norant. Joannes vero
 etiam in exilio degens, magis inclacuit.
 Nam cum pecuniis abundaret, quas
 cum alii multi adferebant, tum Olym-
 pias diaconiffa ad eum mittebat, plu-
 ritimos captivos ab Iſtaſtis redemit, ac
 ſuis reſtituit. Multis etiam egentibus
 neceſſaria ſubminiſtrabat. Eos vero qui-
 bus pecuniis opus non erat, oratione
 ſibi conciliabat. Eratque admodum cha-
 rus tum Armeniis, apud quos degebat,
 Hhhhh ij

tum finitimis omnibus. Multi quotidie ad eum confluebant ex urbe Antiochia, & ex reliqua Syria, ac Cilicia.

καὶ τοῖς πλησιοχώροις· πλείοσι δὲ πρὸς αὐτὸν ἔφοιτον ἀπὸ τῆς ἀσσυρίας, καὶ τῆς ἀλγυρίας, καὶ κιλικίας.

CAPUT XXVIII.

Κεφ. κη'.

Quomodo Innocentius Episcopus Romanus impense studuerit, ut collecta Synodo Ioannem revocaret; & de legatis ab commissis ad inquirendum; & de morte Ioannis Chrysoptomi.

Porro Innocentius Romanæ urbis Episcopus, cum sicut antea scripserat, impense studeret, ut Ioannes restitueretur; unâ cum Episcopis qui ex Oriente legati ad eum venerant, misit Episcopos quinque, & duas Ecclesiæ Romanæ Presbyteros, ad Honorium & Arcadium Augustos, qui Synodum, ejusque celebrandæ tempus ac locum postulerent. Verum hi qui apud Constantinopolim Joanni infensi erant, quasi in contumeliam Orientalis Imperii hæc acta essent, calumniari cœperunt. Atque hos quidem utpote qui externo Imperatori molesti fuissent, cum ignominia dimitti curarunt. Ipsum vero Joannem edicto Imperatoris longius transferri ad oppidum Pityuntem perfecerunt. Milites igitur confestim advenientes, edictum executioni mandarunt. Cæterum ajunt Joannem, cum à militibus abduceretur, in itinere diem obitus sui prævidisse, apparente ipsi Basilisco martyre in oppido Armeniæ Comanis. Quo in loco cum vires ei ad iter faciendum deficerent, capitis enim dolore laborabat; nec solis radios perferre possit, ex morbo interiit.

Ἦν δὲ ἀπὸ τῆς ἰστανουπόλεως ἀπερχομένων ἰωάννη· ὃς ἐπὶ ὑβρὶ τῆς ἐκείνου βασιλείας τέτων χυρομύων, διαβολῶν καὶ σκιδάσαν καὶ τὸ μὴν ὡς ὑπερομίαν ἀρχὴν ἐνοχλήσαντας, ἀτίμως ἐκπεμθεῖν παρεσκιδάσαν αὐτὸν ἰωάννην ὑψὸς βασιλείας πορρωτέρω μεθ' ἰωάννην εἰς πίνυοντα καλῶρθεσαν ἐν ἄρχῃ τῶν γεγονότων ἐρατιῶν, πᾶσι ἐπέβλεψεν· φασὶ δὲ αὐτὸν ὑπὸ τέτων ἀγόμενον, καθ' ὃν ἡμερῶν τὴν ἡμέραν ἐν ἡ τελευταίᾳ ἐμελλεν, ἐπιφανέως ἀπὸ βασιλείας τὸ μάξιμος ἐν κομάνοις τὸ δὲ μενίας ἐντα δὴ μηκετι πρὸς τὴν ὁδὸν ἀνιχθῆναι, ἤλθῃ γὰρ τὴν κεφαλῶν, καὶ τὴν ἀκρίνα τὸ πλῆθος φέρειν εἰς οἶος τῶν ἀνθρώπων τὸν βίον μετ' ἡλλοξεν.